

---

shrImadbhAgavataM - navamaskandhaH

——
श्रीमद्भागवतं - नवमस्कन्धः

——
Document Information

Text title : shrImadbhAgavatam - 09 - navamaskandhaH

File name : bhagpur-09.itx

Category : purana, shrImadbhAgavatam, vyAsa, krishna

Location : doc_purana

Proofread by : PSA Easwaran

Latest update : July 4, 2021

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

October 22, 2021

sanskritdocuments.org

---

shrImadbhAgavataM - navamaskandhaH

——
శ్రీమదాభగవతం - నవమస్కంధః

శ్రీమద్భాగవతం - నవమస్కంధః

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ నవమస్కంధః ॥

॥ ప్రథమోఽధ్యాయః - ౧ ॥

రాజోవాచ

మన్వన్తరాణి సర్వాణి త్వయోక్తాని శ్రుతాని మే ।

వీర్యాణ్యనన్తవీర్యస్య హరేస్తత్ర కృతాని చ ॥ ౧॥

యోఽసౌ సత్యవ్రతో నామ రాజర్షిర్భవిడేశ్వరః ।

జ్ఞానం యోఽతీతకల్పాన్తే లేభే పురుషనేవయా ॥ ౨॥

స వై వివస్వతః పుత్రో మనురాసీదితి శ్రుతమ్ ।

త్వత్తస్త్వస్య సుతాశోఽక్తా ఇక్ష్వాకుప్రముఖా నృపాః ॥ ౩॥

తేషాం వంశం పృథగ్భ్రూహ్మాన్ వంశ్యానుచరితాని చ ।

కీర్తయస్వ మహాభాగ నిత్యం శుశ్రూషతాం హి నః ॥ ౪॥

యే భూతా యే భవిష్యాశ్చ భవన్త్యద్యతనాశ్చ యే ।

తేషాం నః పుణ్యకీర్తీనాం సర్వేషాం వద విక్రమాన్ ॥ ౫॥

సూత ఉవాచ

ఏవం పరీక్షితా రాజ్ఞా సదసి బ్రహ్మవాదినామ్ ।

పుష్టః ప్రోవాచ భగవాంశ్చుకః పరమధర్మవిత్ ॥ ౬॥

శ్రీశుక ఉవాచ

శ్రూయతాం మానవో వంశః ప్రాచుర్యేణ పరన్తప ।

న శక్యతే విస్తరతో వక్తుం వర్షశతైరపి ॥ ౭॥

పరావరేషాం భూతానామాత్మా యః పురుషః పరః ।

స ఏవాసీదిదం విశ్వం కల్పాన్తేఽన్యన్న కిఞ్చన ॥ ౮॥

తస్య నాభేః సమభవత్పద్మకోశో హిరణ్మయః ।
 తస్మిన్ జజ్ఞే మహారాజ స్వయంభూశ్చతురాననః ॥ ౯ ॥
 మరీచిర్మనసస్తస్య జజ్ఞే తస్యాపి కశ్యపః ।
 దాక్షాయణ్యాం తతోఽదిత్యాం వివస్వానభవత్సుతః ॥ ౧౦ ॥
 తతో మనుః శ్రాద్ధదేవః సంజ్ఞాయామాస భారత ।
 శ్రద్ధాయాం జనయామాస దశ పుత్రాన్ స ఆత్మవాన్ ॥ ౧౧ ॥
 ఇక్ష్వాకున్పుగశర్యాతిదిష్టధృష్టకరూషకాన్ ।
 నరీష్యంతం పుషధ్రం చ నభగం చ కవిం విభుః ॥ ౧౨ ॥
 అప్రజస్య మనోః పూర్వం వసిష్ఠో భగవాన్ కిల ।
 మిత్రావరుణయోరిష్ఠిం ప్రజార్థమకరోత్ప్రభుః ॥ ౧౩ ॥
 తత్ర శ్రద్ధా మనోః పత్నీ హోతారం సమయాచత ।
 దుహిత్రర్థముపాగమ్య ప్రణిపత్య పయోవ్రతా ॥ ౧౪ ॥
 ప్రేషితోఽధ్వర్యుణా హోతా ధ్యాయంస్తతుసమాహితః ।
 హవిషి వ్యచరతేన వషట్కారం గృణన్ ద్విజః ॥ ౧౫ ॥
 హోతుస్తద్వ్యభిచారేణ కన్యేలా నామ సాభవత్ ।
 తాం విలోక్య మనుః ప్రాహ నాతిహృష్టమనా గురుమ్ ॥ ౧౬ ॥
 భగవన్ కిమిదం జాతం కర్మ వో బ్రహ్మవాదినామ్ ।
 విపర్యయమహో కష్టం మైవం స్యాద్బ్రహ్మవిక్రీయా ॥ ౧౭ ॥
 యూయం మస్త్రవిదో యుక్తాస్తపసా దగ్ధకిల్బిషాః ।
 కుతః సఙ్కల్పవైషమ్యమన్యతం విబుధేష్యివ ॥ ౧౮ ॥
 తన్నిశమ్య వచస్తస్య భగవాన్ ప్రపితామహః ।
 హోతుర్వ్యతిక్రమం జ్ఞాత్వా బభాషే రవినన్దనమ్ ॥ ౧౯ ॥
 ఏతత్సఙ్కల్పవైషమ్యం హోతుస్తే వ్యభిచారతః ।
 తథాపి సాధయిష్యే తే సుప్రజాస్త్యం స్వతేజసా ॥ ౨౦ ॥
 ఏవం వ్యవసితో రాజన్ భగవాన్ స మహాయశాః ।
 అస్త్రాషిదాదిపురుషమిలాయాః పుంస్త్యకామ్యయా ॥ ౨౧ ॥
 తస్మై కామవరం తుష్ఠో భగవాన్ హరిరీశ్వరః ।
 దదావిలాభవతేన సుద్యుమ్నః పురుషర్షభః ॥ ౨౨ ॥

స ఏకదా మహారాజ విచరన్ మృగయాం వనే ।
 వృతః కతిపయామాత్వైరశ్వమారుహ్య సైన్ధవమ్ ॥ ౨౩॥
 ప్రగృహ్య రుచిరం చాపం శరాంశ్చ పరమాద్భుతాన్ ।
 దంశితోఽనుమృగం వీరో జగామ దిశముత్తరామ్ ॥ ౨౪॥
 స కుమారో వనం మేరోరథస్తాత్ప్రవివేశ హా ।
 యత్రాస్తే భగవాన్ శర్వో రమమాణః సహోమయా ॥ ౨౫॥
 తస్మిన్ ప్రవిష్ట ఏవాసౌ సుద్యుమ్నః పరవీరహా ।
 అపశ్యత్ప్రియమాత్మానమశ్వం చ వడవాం నృప ॥ ౨౬॥
 తథా తదనుగాః సర్వే ఆత్మలిక్గవిపర్యయమ్ ।
 దృష్ట్వా విమనసోఽభూవన్ వీక్షమాణాః పరస్పరమ్ ॥ ౨౭॥
 రాజోవాచ
 కథమేవజ్ఞణో దేశః కేన వా భగవన్ కృతః ।
 ప్రశ్నమేనం సమాచక్ష్య పరం కౌతూహలం హి నః ॥ ౨౮॥
 శ్రీశుక ఉవాచ
 ఏకదా గిరిశం ద్రష్టుమృషయస్తత్ర సువ్రతాః ।
 దిశో వితిమిరాభాసాః కుర్వంతః సముపాగమన్ ॥ ౨౯॥
 తాన్ విలోక్యామ్బికా దేవీ వివాసా వ్రీడితా భృశమ్ ।
 భర్తురజ్కౌత్సముత్థాయ నీవీమాశ్వథ పర్యధాత్ ॥ ౩౦॥
 ఋషయోఽపి తయోర్వీక్ష్య ప్రసక్తం రమమాణయోః ।
 నివృత్తాః ప్రయయుస్తస్మాన్నరనారాయణాశ్రమమ్ ॥ ౩౧॥
 తదిదం భగవానాహ ప్రియాయాః ప్రియకామ్యయా ।
 స్థానం యః ప్రవిశేదేతత్స వై యోషిద్భవేదితి ॥ ౩౨॥
 తత ఊర్ధ్వం వనం తద్వై పురుషా వర్ణయన్తి హి ।
 సా చానుచరసంయుక్తా విచచార వనాద్వనమ్ ॥ ౩౩॥
 అథ తామాశ్రమాభ్యాశే చరన్తీం ప్రమదోత్తమామ్ ।
 స్త్రీభిః పరివృతాం వీక్ష్య చకమే భగవాన్ బుధః ॥ ౩౪॥
 సాపి తం చకమే సుభ్రూః సోమరాజసుతం పతిమ్ ।

స తస్యాం జనయామాస పురూరవసమాత్మజమ్ ॥ ౩౫॥

ఏవం స్త్రీత్వమనుప్రాప్తః సుద్యుమ్నో మానవో నృపః ।

సస్మార స్వకులాచార్యం వసిష్ఠమితి శుశ్రుమ్ ॥ ౩౬॥

స తస్య తాం దశాం దృష్ట్వా కృపయా భృశపీడితః ।

సుద్యుమ్నస్యాశయన్ పుంస్త్యముపాధావత శక్కురమ్ ॥ ౩౭॥

తుష్టస్తస్మై స భగవాన్ ఋషయే త్రియమావహన్ ।

స్వాం చ వాచమృతాం కుర్వన్నిదమాహ విశామృతే ॥ ౩౮॥

మాసం పుమాన్ స భవితా మాసం స్త్రీ తవ గోత్రజః ।

ఇత్థం వ్యవస్థయా కామం సుద్యుమ్నోఽవతు మేదిసిమ్ ॥ ౩౯॥

ఆచార్యానుగ్రహోత్కామం లభ్త్వా పుంస్త్యం వ్యవస్థయా ।

పాలయామాస జగతీం నాభ్యనన్దన్ స్మ తం ప్రజాః ॥ ౪౦॥

తస్యోత్కలో గయో రాజన్ విమలశ్చ సుతాస్త్రయః ।

దక్షిణాపథరాజానో బభూవుర్ధర్మవత్సలాః ॥ ౪౧॥

తతః పరిణతే కాలే ప్రతిష్ఠానపతిః ప్రభుః ।

పురూరవస ఉత్సృజ్య గాం పుత్రాయ గతో వనమ్ ॥ ౪౨॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

నవమస్కంధే ఇలోపాఖ్యానే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ ౧॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ద్వితీయోఽధ్యాయః - ౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం గతేఽథ సుద్యుమ్నే మనురైవసృతః సుతే ।

పుత్రకామస్తవస్తేపే యమునాయాం శతం సమాః ॥ ౧॥

తతోఽయజన్మనుర్దేవమపత్యార్థం హరిం ప్రభుమ్ ।

ఇక్ష్వాకుపూర్వజాన్ పుత్రాన్ లేభే స్వసదృశాన్ దశ ॥ ౨॥

పృషధ్రస్తు మనోః పుత్రో గోపాలో గురుణా కృతః ।

పాలయామాస గా యత్తో రాత్ర్యాం వీరాసనవ్రతః ॥ ౩॥

ఏకదా ప్రావిశద్గోష్ఠం శార్దూలో నిశి వర్తతి ।

శయానా గావ ఉత్థాయ భీతాస్తా బభ్రముర్వ్యజే ॥ ౪॥

ఏకాం జగ్రాహ బలవాన్ సా చుక్రోశ భయాతురా ।

తస్యాస్తత్కృన్దితం శ్రుత్వా పృషధోఽభిససార హ ॥ ౫॥

ఖడ్గమాదాయ తరసా ప్రలీనోడుగణే నిశి ।

అజానన్నహనద్బుభ్రోః శిరః శార్దూలశక్కుయా ॥ ౬॥

వ్యాఘ్రోఽపి వృక్ష్ణశ్రవణో నిస్త్రింశాగ్రాహతస్తతః ।

నిశ్చక్రామ భృశం భీతో రక్తం పథి సముత్సృజన్ ॥ ౭॥

మన్యమానో హతం వ్యాఘ్రం పృషధః పరవీరహా ।

అద్రాక్షీత్స్వహతాం బభ్రుం వ్యుష్టాయాం నిశి దుఃఖితః ॥ ౮॥

తం శశాప కులాచార్యః కృతాగసమకామతః ।

న క్షత్రబంధుః శూద్రస్త్వం కర్మణా భవితామునా ॥ ౯॥

ఏవం శప్తస్తు గురుణా ప్రత్యగృహ్లాత్కృతాఞ్జాలిః ।

అధారయద్వ్యతం వీర ఊర్ధ్వరేతా మునిప్రియమ్ ॥ ౧౦॥

వాసుదేవే భగవతి సర్వాత్మని పరేఽమలే ।

ఏకాన్తిత్వం గతో భక్త్యా సర్వభూతసుహృత్సమః ॥ ౧౧॥

విముక్తసంఘః శాన్తాత్మా సంయతాక్షోఽపరిగ్రహః ।

యదృచ్ఛయోపపన్నేన కల్పయన్ వృత్తిమాత్మనః ॥ ౧౨॥

ఆత్మన్యాత్మానమాధాయ జ్ఞానత్వప్తః సమాహితః ।

విచచార మహిమేతాం జడాన్ధబధిరాకృతిః ॥ ౧౩॥

ఏవంవృత్తో వనం గత్వా దృష్ట్వా దావాగ్నిముత్థితమ్ ।

తేనోపయుక్తకరణో బ్రహ్మ ప్రాప పరం మునిః ॥ ౧౪॥

కవిః కనీయాన్ విషయేషు నిఃస్పృహో

విసృజ్య రాజ్యం సహ బంధుభిర్వనమ్ ।

నివేశ్య చిత్తే పురుషం స్వరోచిషం

వివేశ కైశోరవయాః పరం గతః ॥ ౧౫॥

కరూషాన్మానవాదాసన్ కారూషాః క్షత్రజాతయః ।

ఉత్తరాపథగోష్ఠారో బ్రహ్మణ్యా ధర్మవత్సలాః ॥ ౧౬ ॥
 ధృష్టాద్ధార్మభూత్క్షత్రం బ్రహ్మభూయం గతం క్షితౌ ।
 నృగస్య వంశః సుమతిర్భూతజ్యోతిస్తతో వసుః ॥ ౧౭ ॥
 వసోః ప్రతీకస్తత్పుత్ర ఓఘవానోఘవత్పితా ।
 కన్యా చౌఘవతీ నామ సుదర్శన ఉవాహ తామ్ ॥ ౧౮ ॥
 చిత్రనేనో నరిష్యన్తాద్దక్షస్తస్య సుతోఽభవత్ ।
 తస్య మీథ్వాంస్తతః కూర్చ ఇన్ద్రనేనస్తు తత్సుతః ॥ ౧౯ ॥
 వీతిహోత్రస్త్విన్ద్రనేనాత్తస్య సత్యశ్రవా అభూత్ ।
 ఉరుశ్రవాః సుతస్తస్య దేవదత్తస్తతోఽభవత్ ॥ ౨౦ ॥
 తతోఽగ్నివేశ్యో భగవానగ్నిః స్వయమభూత్సుతః ।
 కాసీన ఇతి విఖ్యాతో జాతూకర్ణ్యో మహాన్ ఋషిః ॥ ౨౧ ॥
 తతో బ్రహ్మకులం జాతమాగ్నివేశ్యాయనం నృప ।
 నరిష్యన్తాన్వయః ప్రోక్తో దిష్టవంశమతః శృణు ॥ ౨౨ ॥
 నాభాగో దిష్టపుత్రోఽన్యః కర్మణా వైశ్యతాం గతః ।
 భలన్దనః సుతస్తస్య వత్సప్రీతిర్భలన్దనాత్ ॥ ౨౩ ॥
 వత్సప్రీతేః సుతః ప్రాంశుస్తత్సుతం ప్రమతిం విదుః ।
 ఖనిత్రః ప్రమతేస్తస్మాచ్ఛాక్షుషోఽథ వివిశతిః ॥ ౨౪ ॥
 వివిశతిసుతో రమ్భః ఖనినేతోఽన్య ధార్మికః ।
 కరన్ధమో మహారాజ తస్యాసీదాత్మజో నృప ॥ ౨౫ ॥
 తస్యావీక్షిత్సుతో యస్య మరుత్తశ్చక్రవర్త్యభూత్ ।
 సంవర్తోఽయాజయద్యం వై మహాయోగ్యజ్గిరఃసుతః ॥ ౨౬ ॥
 మరుత్తస్య యథా యజ్ఞో న తథాన్యస్య కశ్చన ।
 సర్వం హిరణ్మయం త్వాసీద్యత్కించాస్య శోభనమ్ ॥ ౨౭ ॥
 అమాద్యదిన్ద్రః సోమేన దక్షిణాభిర్ద్విజాతయః ।
 మరుతః పరివేష్టారో విశ్వేదేవాః సభాసదః ॥ ౨౮ ॥
 మరుత్తస్య దమః పుత్రస్తస్యాసీద్రాజ్యవర్ధనః ।
 సుధృతిస్తత్సుతో జజ్ఞే సౌధృతేయో నరః సుతః ॥ ౨౯ ॥

తత్పుతః కేవలస్తస్మాద్భస్థమాన్ వేగవాంస్తతః ।
 బన్ధస్తస్యాభవద్యస్య తృణబిన్ధుర్మహీపతిః ॥ ౩౦॥
 తం భేజేలమ్బుషా దేవీ భజనీయగుణాలయమ్ ।
 వరాప్సరా యతః పుత్రాః కన్యా చేడవిడాభవత్ ॥ ౩౧॥
 తస్యాముత్పాదయామాస విశ్రవా ధనదం సుతమ్ ।
 ప్రాదాయ విద్యాం పరమామృషిర్వ్యోగేశ్వరాత్పితుః ॥ ౩౨॥
 విశాలః శూన్యబన్ధుశ్చ ధూమ్రకేతుశ్చ తత్పుతాః ।
 విశాలో వంశకృద్రాజా వైశాలీం నిర్మమే పురీమ్ ॥ ౩౩॥
 హేమచన్ద్రః సుతస్తస్య ధూమ్రాక్షస్తస్య చాత్మజః ।
 తత్పుత్రాత్సంయమాదాసీత్కృశాశ్వః సహదేవజః ॥ ౩౪॥
 కృశాశ్వాతోమదత్తోఽభూద్యోఽశ్వమేధైరిడస్పతిమ్ ।
 ఇష్టా పురుషమాపార్వ్యాం గతిం యోగేశ్వరాశ్రితః ॥ ౩౫॥
 సామదత్తిస్తు సుమతిస్తత్పుతో జనమేజయః ।
 ఏతే వైశాలభూపాలాస్తృణబిన్దోర్యశోధరాః ॥ ౩౬॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
 సంహితాయాం నవమస్కంధే ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ ౨॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ తృతీయోఽధ్యాయః - ౩ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 శర్యాతిర్మానవో రాజా బ్రహ్మిష్ఠః స బభూవ హా ।
 యో వా అజ్గిరసాం సత్రే ద్వితీయమహా ఊచివాన్ ॥ ౧॥
 సుకన్యా నామ తస్యాసీత్కన్యా కమలలోచనా ।
 తయా సార్థం వనగతో హ్యగమచ్ఛ్చవనాశ్రమమ్ ॥ ౨॥
 సా సఖీభిః పరివృతా విచిన్వన్వన్వజ్ఞీపాన్ వనే ।
 వత్మీకరన్ధ్రే దదృశే ఖద్యోతే ఇవ జ్యోతిషీ ॥ ౩॥

తే దైవచోదితా బాలా జ్యోతిషీ కణ్ణకేన వై ।
 అవిధ్యన్ముగ్ధభావేన సుప్రావాస్సుక్ తతో బహు ॥ ౪॥
 శకృన్నూత్రనిరోధోఽభూత్సైనికానాం చ తత్క్షణాత్ ।
 రాజర్షిస్తముపాలక్ష్య పురుషాన్ విస్మితోఽబ్రవీత్ ॥ ౫॥
 అప్యభద్రం న యుష్మాభిర్భార్గవస్య విచేష్టితమ్ ।
 వ్యక్తం కేనాపి నస్తస్య కృతమాశ్రమదూషణమ్ ॥ ౬॥
 సుకన్యా ప్రాహ పితరం భీతా కింశ్చిత్కృతం మయా ।
 ద్వే జ్యోతిషీ అజానన్త్యా నిర్భన్నే కణ్ణకేన వై ॥ ౭॥
 దుహితుస్తద్వచః శ్రుత్వా శర్యాణ్నిర్ణాతసాధ్వసః ।
 మునిం ప్రసాదయామాస వలీకాన్తర్హితం శనైః ॥ ౮॥
 తదభిప్రాయమాజ్ఞాయ ప్రాదాద్దుహితరం మునేః ।
 కృచ్ఛాన్ముక్తస్తమామన్త్ర్య పురం ప్రాయాత్సమాహితః ॥ ౯॥
 సుకన్యా చ్యవనం ప్రాప్య పతిం పరమకోపనమ్ ।
 ప్రీణయామాస చిత్తజ్ఞా అప్రమత్తానువృత్తిభిః ॥ ౧౦॥
 కస్యచిత్త్వథ కాలస్య నాసత్యావాశ్రమాగతౌ ।
 తౌ పూజయిత్వా ప్రోవాచ వయో మే దత్తమీశ్వరౌ ॥ ౧౧॥
 గ్రహం గ్రహీష్యే సోమస్య యజ్ఞే వామప్యసోమపోః ।
 క్రియతాం మే వయోరూపం ప్రమదానాం యదీప్సితమ్ ॥ ౧౨॥
 బాధమిత్యూచతుర్విప్రమభినన్ద్య భిషక్తమౌ ।
 నిమజ్జతాం భవానస్మిన్ హ్రదే సిద్ధవినిర్మితే ॥ ౧౩॥
 ఇత్యుక్త్వా జరయా గ్రస్తదేహో ధమనిసన్తతః ।
 హ్రదం ప్రవేశితోఽశ్విభ్యాం వలీపలితవిప్రియః ॥ ౧౪॥
 పురుషాస్త్రయ ఉత్తస్థురపీచ్యా వనితాప్రియాః ।
 పద్మస్త్రజః కుణ్డలినస్తుల్యరూపాః సువాసనః ॥ ౧౫॥
 తాన్నిరీక్ష్య వరారోహా సరూపాన్ సూర్యవర్చసః ।
 అజానతీ పతిం సాధీస్య అశ్వినౌ శరణం యయౌ ॥ ౧౬॥
 దర్శయిత్వా పతిం తస్యై పాతివ్రత్యేన తోషితౌ ।
 ఋషిమామన్త్ర్య యయతుర్విమానేన త్రివిష్టపమ్ ॥ ౧౭॥

యక్షమాణోఽథ శర్యాతిశ్చ్యవనస్యాశ్రమం గతః ।
దదర్శ దుహితుః పార్శ్వే పురుషం సూర్యవర్చసమ్ ॥ ౧౮॥

రాజా దుహితరం ప్రాహ కృతపాదాభివన్దనామ్ ।
ఆశిష్యాప్రయుజ్ఞానో నాతిప్రీతమనా ఇవ ॥ ౧౯॥

చిక్రీతం తే కిమిదం పతిస్త్యయా
ప్రలమ్భితో లోకనమస్కృతో మునిః ।
యత్త్వం జరాగ్రస్తమసత్యసమ్మతం
విహాయ జారం భజసేఽముమధ్వగమ్ ॥ ౨౦॥

కథం మతిస్తేఽవగతాన్యథా సతాం
కులప్రసూతే కులదూషణం త్విదమ్ ।
బిభర్షి జారం యదపత్రపా కులం
పితుశ్చ భర్తుశ్చ నయస్యధస్తమః ॥ ౨౧॥

ఏవం బ్రువాణం పితరం స్మయమానా శుచిస్మితా ।
ఉవాచ తాత జామాతా తవైష భృగునన్దనః ॥ ౨౨॥

శశంస పిత్రే తత్సర్వం వయోరూపాభిలమ్భనమ్ ।
విస్మితః పరమప్రీతస్తనయాం పరిషస్వజే ॥ ౨౩॥

సోమేన యాజయన్ వీరం గ్రహం సోమస్య చాగ్రహీత్ ।
అసోమపోరప్యశ్వినోశ్చ్యవనః స్వేన తేజసా ॥ ౨౪॥

హస్తం తమాదదే వజ్రం సద్యోమన్యురమ్మరితః ।
సవజ్రం స్తమ్భయామాస భుజమిన్ద్రస్య భార్గవః ॥ ౨౫॥

అన్వజానంస్తతః సర్వే గ్రహం సోమస్య చాశ్వినోః ।
భిషజావితి యత్పూర్వం సోమాహుత్యా బహిష్కృతో ॥ ౨౬॥

ఉత్తానబర్హిరానర్తో భూరోషేణ ఇతి త్రయః ।
శర్యాతేరభవన్ పుత్రా ఆనర్తాద్రేవతోభవత్ ॥ ౨౭॥

సోఽస్తఃసముద్రే నగరీం వినిర్మాయ కుశస్థలీమ్ ।
అస్థితోఽభుక్ష్క విషయానానర్తాదీనర్థమ ॥ ౨౮॥

తస్య పుత్రశతం జజ్ఞే కకుద్మిజ్యేష్ఠముత్తమమ్ ।

కకుద్మీ రేవతీం కన్యాం స్వామాదాయ విభుం గతః ॥ ౨౯ ॥

కన్యావరం పరిప్రప్టుం బ్రహ్మలోకమపావృతమ్ ।

ఆవర్తమానే గాన్ధర్వే స్థితోఽలభక్షణః క్షణమ్ ॥ ౩౦ ॥

తదన్త ఆద్యమానమ్య స్వాభిప్రాయం స్యవేదయత్ ।

తచ్చుత్వా భగవాన్ బ్రహ్మ ప్రహస్య తమువాచ హ ॥ ౩౧ ॥

అహో రాజన్ నిరుద్ధాస్తే కాలేన హృది యే కృతాః ।

తత్పుత్రపాత్రనప్త్యాణాం గోత్రాణి చ న శ్చృణ్వహే ॥ ౩౨ ॥

కాలోఽభియాతస్త్రిణవచతుర్యుగవికల్పితః ।

తద్గచ్ఛ దేవదేవాంశో బలదేవో మహాబలః ॥ ౩౩ ॥

కన్యారత్నమిదం రాజన్ నరరత్నాయ దేహి భోః ।

భువో భారావతారాయ భగవాన్ భూతభావనః ॥ ౩౪ ॥

అవతీర్ణో నిజాంశేన పుణ్యశ్రవణకీర్తనః ।

ఇత్యాదిప్రోఽభివన్ద్యాజం నృపః స్వపురమాగతః ।

త్యక్తం పుణ్యజనత్రాసాదాభృతృభిర్దిక్షవస్థితైః ॥ ౩౫ ॥

సుతాం దత్త్వానవద్యాజ్ఞీం బలాయ బలశాలినే ।

బదర్యాఖ్యం గతో రాజా తప్తుం నారాయణాశ్రమమ్ ॥ ౩౬ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం

సంహితాయాం నవమస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥ ౩ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ చతుర్థోఽధ్యాయః - ౪ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

నాభాగో నభగాపత్యం యం తతం భ్రాతరః కవిమ్ ।

యవిష్టం వ్యభజన్ దాయం బ్రహ్మచారిణమాగతమ్ ॥ ౧ ॥

భ్రాతరోఽభాక్ష్మి కిం మహ్యం భజామ పితరం తవ ।

త్వాం మమార్యాస్తతాభాక్ష్మిర్మా పుత్రక తదాదృథాః ॥ ౨ ॥

ఇమే అజ్గిరసః సత్రమాసతేఽద్య సుమేధసః ।
 షష్ఠం షష్ఠముపేత్యాహః కవే ముహ్యాన్తి కర్మణి ॥ ౩॥
 తాంస్తస్వం శంసయ సూక్తే ద్వే వైశ్వదేవే మహాత్మనః ।
 తే స్వర్యన్తో ధనం సత్రపరిశేషితమాత్మనః ॥ ౪॥
 దాస్యన్తి తేఽథ తాన్ గచ్ఛ తథా స కృతవాన్ యథా ।
 తస్మై దత్త్వా యయుః స్వర్గం తే సత్రపరిశేషితమ్ ॥ ౫॥
 తం కశ్చిత్స్వికరిష్యంతం పురుషః కృష్ణదర్శనః ।
 ఉవాచోత్తరతోఽభ్యేత్య మమేదం వాస్తుకం వస ॥ ౬॥
 మమేదమృషిభిర్దత్తమితి తర్హి స్మ మానవః ।
 స్యాన్నౌ తే పితరి ప్రశ్నః పృష్టవాన్ పితరం తథా ॥ ౭॥
 యజ్ఞవాస్తుగతం సర్వముచ్చిష్టమృషయః క్వచిత్ ।
 చక్రూర్విభాగం రుద్రాయ స దేవః సర్వమర్హతి ॥ ౮॥
 నాభాగస్తం ప్రణమ్యాహ తవేశ కిల వాస్తుకమ్ ।
 ఇత్యాహ మే పితా బ్రహ్మఞ్చిరసా త్వాం ప్రసాదయే ॥ ౯॥
 యత్తే పితావధధర్మం త్వం చ సత్యం ప్రభాషసే ।
 దదామి తే మన్తదృశే జ్ఞానం బ్రహ్మ సనాతనమ్ ॥ ౧౦॥
 గృహాణ ద్రవిణం దత్తం మత్సత్రే పరిశేషితమ్ ।
 ఇత్యుక్త్వాన్తర్హితో రుద్రో భగవాన్ సత్యవత్సలః ॥ ౧౧॥
 య ఏతత్సంస్మరేత్ప్రాతః సాయం చ సుసమాహితః ।
 కవిర్భవతి మన్తజ్ఞో గతిం చైవ తథాఽఽత్మనః ॥ ౧౨॥
 నాభాగాదమ్బరీషోఽభూన్మహాభాగవతః కృతీ ।
 నాన్పుశదృగ్భూషాషోఽపి యం న ప్రతిహతః క్వచిత్ ॥ ౧౩॥
 రాజోవాచ
 భగవన్సోఽతుమిచ్చామి రాజర్షేస్తస్య ధీమతః ।
 న ప్రాభూద్యత్ర నిర్ముక్తో బ్రహ్మదణ్డో దురత్యయః ॥ ౧౪॥
 శ్రీశుక ఉవాచ
 అమ్బరీషో మహాభాగః సప్తద్వీపవతీం మహీమ్ ।
 అవ్యయాం చ శ్రియం లభ్త్వా విభవం చాతులం భువి ॥ ౧౫॥

మేనేఽతిదుర్లభం పుంసాం సర్వం తత్స్వప్నసంస్తుతమ్ |
 విద్వాన్ విభవనిర్వాణం తమో విశతి యత్పుమాన్ || ౧౬ ||
 వాసుదేవే భగవతి తద్భక్తేషు చ సాధుషు |
 ప్రాప్తో భావం పరం విశ్వం యేనేదం లోష్టవత్స్మృతమ్ || ౧౭ ||
 స వై మనః కృష్ణపదారవిన్దయో-
 ర్వచాంసి వైకుణ్ఠగుణానువర్తనే |
 కరో హరేర్మన్దిరమార్జనాదిషు
 శ్రుతిం చకారాచ్యుతసత్కథోదయే || ౧౮ ||
 ముకున్దలిజ్జాలయదర్శనే దృశౌ
 తద్భృత్యగాత్రస్పర్శేఽఙ్గసఙ్గమమ్ |
 పూణం చ తత్పాదసరోజసౌరభే
 శ్రీమత్తులస్యా రసనాం తదర్పితే || ౧౯ ||
 పాదౌ హరేః క్షేత్రపదానుసర్పణే
 శిరో హృషీకేశపదాభివన్దనే |
 కామం చ దాస్యే న తు కామకామ్యయా
 యథోత్తమశ్లోకజనాశ్రయా రతిః || ౨౦ ||
 ఏవం సదా కర్మకలాపమాత్మనః
 పరేఽధియజ్ఞే భగవత్యధోక్షజే |
 సర్వాత్మభావం విదధన్మహీమిమాం
 తన్నిష్ఠవిప్రాభిహితః శశాస హ || ౨౧ ||
 ఈజేఽశ్వమేధైరధియజ్ఞమీశ్వరం
 మహావిభూత్యోపచితాఙ్గదక్షిణైః |
 తతైర్వసిష్ఠాసితగౌతమాదిభి-
 ర్ధన్వన్యభిస్రోతమసౌ సరస్వతీమ్ || ౨౨ ||
 యస్య క్రతుషు గీర్వాణైః సదస్యా ఋత్విజో జనాః |
 తుల్యరూపాశ్చానిమిషా వ్యదృశ్యన్త సువాసనః || ౨౩ ||
 స్వర్గో న ప్రార్థితో యస్య మనుజైరమరప్రియః |
 శృణ్వద్భిరుపగాయద్భిరుత్తమశ్లోకచేష్టితమ్ || ౨౪ ||
 సమర్థయన్తి తాన్ కామాః స్వారాజ్యపరిభావితాః |

దుర్లభా నాపి సిద్ధానాం ముకుందం హృది పశ్యతః ॥ ౨౫ ॥
 స ఇత్థం భక్తియోగేన తపోయుక్తేన పార్థివః ।
 స్వధర్మేణ హరిం ప్రీణన్ సజ్ఞాన్ సర్వాన్ శనైర్జహౌ ॥ ౨౬ ॥
 గృహేషు దారేషు సుతేషు బన్ధుషు
 ద్విషోత్తమస్యన్దనవాజివస్తుషు ।
 అక్షయ్యరత్నాభరణాయుధాది-
 ష్వనన్తకోశేష్యకరోదసన్మతిమ్ ॥ ౨౭ ॥
 తస్మా ఆదాద్ధరిశ్చక్రం ప్రత్యసీకభయావహమ్ ।
 ఏకాన్తభక్తిభావేన ప్రీతో భృత్యాభిరక్షణమ్ ॥ ౨౮ ॥
 ఆరిరాధయిషుః కృష్ణం మహిష్యా తుల్యశీలయా ।
 యుక్తః సాంవత్సరం వీరో దధార ద్వాదశీవ్రతమ్ ॥ ౨౯ ॥
 వ్రతాన్తే కార్తికే మాసి త్రిరాత్రం సముపోషితః ।
 స్నాతకః కదాచిత్కాలిన్ద్యాం హరిం మధువనేఽర్చయత్ ॥ ౩౦ ॥
 మహాభిషేకవిధినా సర్వోపస్కరసమ్పదా ।
 అభిషిచ్యామృరాకల్పైర్గన్ధమాల్యార్హణాదిభిః ॥ ౩౧ ॥
 తద్గతాన్తరభావేన పూజయామాస కేశవమ్ ।
 బ్రాహ్మణాంశ్చ మహాభాగాన్ సిద్ధార్థానపి భక్తితః ॥ ౩౨ ॥
 గవాం రుక్మవిషాణీనాం రూప్యాఙ్ఘ్రిణాం సువాససామ్ ।
 పయఃశీలవయోరూపవత్సోపస్కరసమ్పదామ్ ॥ ౩౩ ॥
 ప్రాహిణోత్సాధువిప్రేభ్యో గృహేషు న్యర్బుదాని షట్ ।
 భోజయిత్వా ద్విజానగ్రే స్వాద్యన్నం గుణవత్తమమ్ ॥ ౩౪ ॥
 లబ్ధకామైరనుజ్ఞాతః పారణాయోపచక్రమే ।
 తస్య తర్హ్వితిః సాక్షాద్గుర్వాసా భగవానభూత్ ॥ ౩౫ ॥
 తమానర్చాతిథిం భూపః ప్రత్యుత్థానాసనార్హణైః ।
 యయాచేఽభ్యవహారాయ పాదమూలముపాగతః ॥ ౩౬ ॥
 ప్రతినన్ద్య స తద్యాఙ్ఘాం కర్తుమావశ్యకం గతః ।
 నిమమజ్జ బృహద్ధ్యాయన్ కాలిన్దీసలిలే శుభే ॥ ౩౭ ॥

ముహూర్తార్ధావశిష్టాయాం ద్వాదశ్యాం పారణం ప్రతి ।
చిన్తయామాస ధర్మజ్ఞో ద్విజైస్తద్ధర్మసంకృతే ॥ ౩౮॥
బ్రాహ్మణాతిక్రమే దోషో ద్వాదశ్యాం యదపారణే ।
యత్యత్వా సాధు మే భూయాదధర్మో వా న మాం స్పృశేత్ ॥ ౩౯॥
అమ్భసా కేవలేనాథ కరిష్యే వ్రతపారణమ్ ।
ప్రాపరబృక్షణం విప్రా హ్యశితం నాశితం చ తత్ ॥ ౪౦॥
ఇత్యపః ప్రాశ్య రాజర్షిశ్చిన్తయన్ మనసాచ్యుతమ్ ।
ప్రత్యచష్ట కురుశ్రేష్ఠ ద్విజాగమనమేవ సః ॥ ౪౧॥
దుర్వాసా యమునాకూలాత్కృతావశ్యక ఆగతః ।
రాజ్ఞాభినన్దితస్తస్య బుబుధే చేష్ఠితం ధియా ॥ ౪౨॥
మన్యునా ప్రచలద్ధాత్రో భ్రుకుటికుటిలానసః ।
బుభుక్షితశ్చ సుతరాం కృతాజ్ఞాలిమభాషత ॥ ౪౩॥
అహో ఆస్య నృశంసస్య శ్రియోన్మత్తస్య పశ్యత ।
ధర్మవ్యతిక్రమం విష్ణోరభక్తస్యేకమానిసః ॥ ౪౪॥
యో మామతిథిమాయాతమాతిథ్యేన నిమన్త్య చ ।
అదత్వా భుక్తవాంస్తస్య సద్యస్తే దర్శయే ఫలమ్ ॥ ౪౫॥
ఏవం బ్రువాణ ఉక్త్యత్స జటాం రోషవిదీపితః ।
తయా స నిర్మమే తస్మై కృత్యాం కాలానలోపమామ్ ॥ ౪౬॥
తామాపతన్తిం జ్వలతీమసిహస్తాం పదా భువమ్ ।
వేపయన్తిం సముద్వీక్ష్య న చచాల పదాన్నృపః ॥ ౪౭॥
ప్రాగ్నిష్ఠం భృత్యరక్షాయాం పురుషేణ మహాత్మనా ।
దదాహా కృత్యాం తాం చక్రం క్రుద్ధాహిమివ పావకః ॥ ౪౮॥
తదభిద్రవదుద్వీక్ష్య స్వప్రయాసం చ నిష్ఫలమ్ ।
దుర్వాసా దుద్రువే భీతో దిక్షు ప్రాణపరీప్పయా ॥ ౪౯॥
తమన్వధావద్భగవద్రథాఙ్గం
దావాగ్నిరుద్ధాతశిఖో యథాహిమ్ ।
తథానుషక్తం మునిరీక్షమాణో
గుహాం వివిక్షుః ప్రససార మేరోః ॥ ౫౦॥

దిశో నభః క్షాంతం వివరాన్ సముద్రాన్
 లోకాన్ సపాలాంస్త్రీదివం గతః సః ।
 యతో యతో ధావతి తత్ర తత్ర
 సుదర్శనం దుష్పునహం దదర్శ ॥ ౫౧ ॥

అలబ్ధనాథః స యదా కుతశ్చిత్
 సస్త్రస్తబితోఽరణమేషమాణః ।
 దేవం విరిజ్ఞుం సమగాద్విధాత-
 స్త్రాహ్యత్మయోనేఽజితతేజసో మామ్ ॥ ౫౨ ॥

బ్రహ్మోవాచ
 స్థానం మదీయం సహవిశ్వమేత-
 త్క్రిడావసానే ద్విపరార్థసంజ్ఞే ।
 భ్రూభక్తమాత్రేణ హి సన్దిధక్షోః
 కాలాత్మనో యస్య తిరోభవిష్యతి ॥ ౫౩ ॥

అహం భవో దక్షభృగుప్రధానాః
 ప్రజేశభూతేశసురేశముఖ్యాః ।
 సర్వే వయం యన్నియమం ప్రపన్నాః
 మూర్ధ్నస్పర్శితం లోకహితం వహామః ॥ ౫౪ ॥

ప్రత్యాఖ్యాతో విరిజ్ఞోఽన విష్ణుచక్రోపతాపితః ।
 దుర్వాసాః శరణం యాతః శర్వం కైలాసవాసినమ్ ॥ ౫౫ ॥

శ్రీరుద్ర ఉవాచ
 వయం న తాత ప్రభవామ భూమ్ని
 యస్మిన్ పరేఽన్యేఽప్యజజీవకోశాః ।
 భవన్తి కాలే న భవన్తి హీదృశాః
 సహస్రశో యత్ర వయం భ్రమామః ॥ ౫౬ ॥

అహం సనత్కుమారశ్చ నారదో భగవానజః ।
 కపిలోఽపాస్తరతమో దేవలో ధర్మ ఆసురిః ॥ ౫౭ ॥

మరీచిప్రముఖాశ్చాన్యే సిద్ధేశాః పారదర్శనాః ।
 విదామ న వయం సర్వే యన్మాయాం మాయయావృతాః ॥ ౫౮ ॥

తస్య విశ్వేశ్వరస్యేదం శస్త్రం దుర్విషహం హి నః ।

తమేవం శరణం యాహి హరిస్తే శం విధాస్యతి || ౫౯ ||

తతో నిరాశో దుర్వాసాః పదం భగవతో యయా |
వైకుణ్ఠాఖ్యం యదధ్యాస్తే శ్రీనివాసః శ్రియా సహ || ౬౦ ||

సన్దహ్యమానోఽజితశస్త్రవహ్నినా
తత్పాదమూలే పతితః సవేపథుః |
ఆహోఽచ్యుతానన్త సదీప్సిత ప్రభో
కృతాగసం మావ హి విశ్వభావన || ౬౧ ||

అజానతా తే పరమానుభావం
కృతం మయాఘం భవతః ప్రియాణామ్ |
విధేహి తస్యాపచితిం విధాత-
ర్ముచ్యేత యన్నామ్ముదితే నారకోఽపి || ౬౨ ||

శ్రీభగవానువాచ
అహం భక్తపరాధీనో హ్యస్యతన్త్ర ఇవ ద్విజ |
సాధుభిర్గస్తహృదయో భక్తైర్భక్తజనప్రియః || ౬౩ ||

నాహమాత్మానమాశాసే మద్భక్తైః సాధుభిర్వినా |
శ్రియం చాత్స్యన్తికీం బ్రహ్మాన్ యేషాం గతిరహం పరా || ౬౪ ||
యే దారాగారపుత్రాస్తాన్ ప్రాణాన్ విత్తమిమం పరమ్ |
హిత్వా మాం శరణం యాతాః కథం తాన్స్త్యక్తుముత్సహే || ౬౫ ||

మయి నిర్బద్ధహృదయాః సాధవః సమదర్శనాః |
వశీకుర్వన్తి మాం భక్త్యా సత్ప్రియః సత్పతిం యథా || ౬౬ ||

మత్సేవయా ప్రతీతం చ సాలోక్యాదిచతుష్టయమ్ |
నేచ్ఛన్తి నేవయా పూర్ణాః కుతోఽన్యత్కాలవిద్రుతమ్ || ౬౭ ||

సాధవో హృదయం మహ్యం సాధూనాం హృదయం త్వహమ్ |
మదస్యతే న జానన్తి నాహం తేభ్యో మనాగపి || ౬౮ ||

ఉపాయం కథయిష్యామి తవ విప్ర శృణుష్వ తత్ |
అయం హ్యేత్యాభిచారస్తే యతన్తం యాతు వై భవాన్ |
సాధుషు ప్రహితం తేజః ప్రహర్తుః కురుతేఽశివమ్ || ౬౯ ||

తపో విద్యా చ విప్రాణాం నిశ్రేయసకరే ఉభే |

త ఏవ దుర్విసీతస్య కల్పేతే కర్తురన్యథా ॥ ౭౦ ॥

బ్రహ్మాంస్తద్గచ్ఛ భద్రం తే నాభాగతనయం నృపమ్ ।

క్షమాపయ మహాభాగం తతః శాన్తిర్భవిష్యతి ॥ ౭౧ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

నవమస్కంధే అమృరీషచరితే చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ ౪ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ పంచమోఽధ్యాయః - X ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం భగవతాఽఽదిష్టో దుర్వాసాశ్చక్రతాపితః ।

అమృరీషముపావృత్య తత్పాదౌ దుఃఖితోఽగ్రహీత్ ॥ ౧ ॥

తస్య సోద్యమనం వీక్ష్య పాదస్పర్శవిలజ్జితః ।

అస్తావీత్తద్ధరేరస్త్రం కృపయా పీడితో భృశమ్ ॥ ౨ ॥

అమృరీష ఉవాచ

త్వమగ్నిర్భగవాన్ సూర్యస్త్యం సోమో జ్యోతిషాం పతిః ।

త్వమాపస్త్యం క్షితిర్వ్యోమ వాయుర్మాత్రేన్ద్రియాణి చ ॥ ౩ ॥

సుదర్శన నమస్తుభ్యం సహస్రారాచ్యుతప్రియ ।

సర్వాస్త్రపూతిన్ విప్రాయ స్వస్తి భూయా ఇడస్వతే ॥ ౪ ॥

త్వం ధర్మస్త్యమృతం సత్యం త్వం యజ్ఞోఽఖిలయజ్ఞభుక్ ।

త్వం లోకపాలః సర్వాత్మా త్వం తేజః పౌరుషం పరమ్ ॥ ౫ ॥

నమః సునాభాఖిలధర్మనేతవే

హ్యధర్మశీలాసురధూమకేతవే ।

త్రైలోక్యగోపాయ విశుద్ధవర్చసే

మనోజవాయాదుభతకర్మణే గృణే ॥ ౬ ॥

త్వత్రేజసా ధర్మమయేన సంహృతం

తమః ప్రకాశశ్చ ధృతో మహాత్మనామ్ ।

దురత్యయస్తే మహిమా గిరాం పతే
త్వద్రూపమేతత్పదసత్పరావరమ్ || ౭ ||

యదా విసృష్టస్త్యమనజ్ఞానేన వై
బలం ప్రవిష్టోఽజిత దైత్యదానవమ్ |
బాహూదరోర్వజ్ఞిశిరోధరాణి
వృక్ణన్నజస్రం ప్రధనే విరాజనే || ౮ ||

స త్వం జగత్త్రాణఖలప్రహాణయే
నిరూపితః సర్వసహో గదాభృతా |
విప్రస్య చాస్మత్కులదైవహేతవే
విధేహి భద్రం తదనుగ్రహో హి నః || ౯ ||

యద్యస్తి దత్తమిష్టం వా స్వధర్మో వా స్వనుష్ఠితః |
కులం నో విప్రదైవం చేద్ద్విజో భవతు విజ్వరః || ౧౦ ||

యది నో భగవాన్ ప్రీత ఏకః సర్వగుణాశ్రయః |
సర్వభూతాత్మభావేన ద్విజో భవతు విజ్వరః || ౧౧ ||

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి సంస్తువతో రాజ్ఞో విష్ణుచక్రం సుదర్శనమ్ |
అశామ్యత్సర్వతో విప్రం ప్రదహద్రాజయాచ్ఛయా || ౧౨ ||

స ముక్తోఽస్రాగ్నితాపేన దుర్వాసాః స్వస్తిమాంస్తతః |
ప్రశశంస తముర్వీశం యుజ్ఞానః పరమాశిషః || ౧౩ ||

దుర్వాసా ఉవాచ
అహో అనస్తదాసానాం మహత్త్వం దృష్టమద్య మే |
కృతాగసోఽపి యద్రాజన్ మగ్గలాని సమీహసే || ౧౪ ||

దుష్కరః కో ను సాధూనాం దుస్త్యజో వా మహాత్మనామ్ |
యైః సగ్గుహితో భగవాన్ సాత్వతామృషభో హరిః || ౧౫ ||

యన్నామశ్రుతిమాత్రేణ పుమాన్ భవతి నిర్మలః |
తస్య తీర్థపదః కిం వా దాసానామవశిష్యతే || ౧౬ ||

రాజన్ననుగృహీతోఽహం త్వయాతికరుణాత్మనా |
మదఘం పృష్ఠతః కృత్వా ప్రాణా యన్మేఽభిరక్షితాః || ౧౭ ||

రాజా తమకృతాహారః ప్రత్యాగమనకాఙ్క్షయా ।

చరణావుపసంక్లూహ్యా ప్రసాద్య సమభోజయత్ ॥ ౧౮॥

సోఽశిత్వాఽఽదృతమానీతమాతిథ్యం సార్వకామికమ్ ।

తృప్తాత్మా నృపతిం ప్రాహ భుజ్యతామితి సాదరమ్ ॥ ౧౯॥

ప్రీతోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి తవ భాగవతస్య వై ।

దర్శనస్పర్శనాలాపైరాతిథ్యేనాత్మమేధసా ॥ ౨౦॥

కర్మావదాతమేతత్తే గాయన్తి స్వఃస్త్రియో ముహుః ।

కీర్తిం పరమపుణ్యాం చ కీర్తయిష్యతి భూరియమ్ ॥ ౨౧॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం సఙ్కీర్త్య రాజానం దుర్వాసాః పరితోషితః ।

యయా విహాయసాఽఽమస్త్య బ్రహ్మలోకమహైతుకమ్ ॥ ౨౨॥

సంవత్సరోఽత్యగత్తావద్యావతా నాగతో గతః ।

మునిస్తద్దర్శనాకాఙ్క్షో రాజాబ్ధిక్షో బభూవ హ ॥ ౨౩॥

గతేఽథ దుర్వాససి సోఽమ్బరీషో

ద్విజోపయోగాతిపవిత్రమాహరత్ ।

ఋషేర్విమోక్షం వ్యసనం చ బుద్ధ్వా

మేనే స్వవీర్యం చ పరానుభావమ్ ॥ ౨౪॥

ఏవం విధానేకగుణః స రాజా

పరాత్మని బ్రహ్మణి వాసుదేవే ।

క్రియాకలాపైః సమువాహ భక్తిం

యయాఽఽవిరిఞ్చ్యున్నిరయాంశ్చకార ॥ ౨౫॥

అథామ్బరీషస్తనయేషు రాజ్యం

సమానశిలేషు విసృజ్య ధీరః ।

వనం వివేశాత్మని వాసుదేవే

మనో దధద్ధ్వస్తగుణప్రవాహః ॥ ౨౬॥

ఇత్యేతత్పుణ్యమాఖ్యానమమ్బరీషస్య భూపతేః ।

సఙ్కీర్తయన్ననుధ్యాయన్ భక్తో భగవతో భవేత్ ॥ ౨౭॥

(అమ్బరీషస్య చరితం యే శృణ్వన్తి మహాత్మనః ।

ముక్తిం ప్రయాన్తి తే సర్వే భక్త్యా విష్ణోః ప్రసాదతః ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 నవమస్కంధే అమృరీషచరితం నామ పంచమోఽధ్యాయః ॥ ౫॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ షష్ఠోఽధ్యాయః - ౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

విరూపః కేతుమాన్ శమ్భురమ్భరీషసుతాస్త్రయః ।
 విరూపాత్పృషదశ్వోఽభూత్తత్పుత్రస్తు రథీతరః ॥ ౧॥
 రథీతరస్యాప్రజస్య భార్యాయాం తన్తవేఽర్థితః ।
 అజ్గిరా జనయామాస బ్రహ్మవర్చస్వినః సుతాన్ ॥ ౨॥
 పతే క్షేత్రే ప్రసూతా వై పునస్త్యాజ్గిరసాః స్మృతాః ।
 రథీతరాణాం ప్రవరాః క్షత్రోపేతా ద్విజాతయః ॥ ౩॥
 క్షువతస్తు మనోర్జజ్ఞే ఇక్ష్వాకుర్ధ్వాణతః సుతః ।
 తస్య పుత్రశతజ్యేష్ఠా వికుక్షినిమిదణ్ణకాః ॥ ౪॥
 తేషాం పురస్తాదభవన్నార్యావరై నృపా నృప ।
 పంచావింశతిః పశ్చాచ్ఛ త్రయో మధ్యేఽపరేఽన్యతః ॥ ౫॥
 స ఏకదాష్టకాశ్రాద్ధే ఇక్ష్వాకుః సుతమాదిశత్ ।
 మాంసమానీయతాం మేధ్యం వికుక్షే గచ్ఛ మా చిరమ్ ॥ ౬॥
 తథేతి స వనం గత్వా మృగాన్ హత్వా క్రియార్హణాన్ ।
 శ్రాన్తో బుభుక్షితో వీరః శశం చాదదపస్మృతిః ॥ ౭॥
 శేషం నివేదయామాస పిత్రే తేన చ తద్గురుః ।
 చోదితః ప్రోక్షణాయాహ దుష్టమేతదకర్మకమ్ ॥ ౮॥
 జ్ఞాత్వా పుత్రస్య తత్కర్మ గురుణాభిహితం నృపః ।
 దేశాన్నిఃసారయామాస సుతం త్యక్తవిధిం రుషా ॥ ౯॥
 స తు విప్రేణ సంవాదం జాపకేన సమాచరన్ ।

త్యక్త్వా కలేవరం యోగీ స తేనావాప యత్పరమ్ ॥ ౧౦॥
 పితరుస్పరతేఽభ్యేత్య వికుక్షిః పృథివీమిమామ్ ।
 శాసదీజే హరిం యజ్ఞైః శశాద ఇతి విశ్రుతః ॥ ౧౧॥
 పురణ్ణాయస్తస్య సుత ఇన్ద్రవాహ ఇతీరితః ।
 కకుత్స్థ ఇతి చాపుష్కః శృణు నామాని కర్మభిః ॥ ౧౨॥
 కృతాన్త ఆసీత్సమరో దేవానాం సహ దానవైః ।
 పార్శ్విగ్రాహో వృతో వీరో దేవైరైత్యపరాజితైః ॥ ౧౩॥
 వచనాద్దేవదేవస్య విష్ణోర్విశ్వాత్మానః ప్రభోః ।
 వాహసత్వే వృతస్తస్య బభూవేన్ద్రో మహావృషః ॥ ౧౪॥
 స సన్నద్ధో ధనుర్దివ్యమాదాయ విశిఖాఞ్చితాన్ ।
 స్తూయమానః సమారుహ్య యుయుక్తుః కకుడి స్థితః ॥ ౧౫॥
 తేజసాఽఽప్యాయితో విష్ణోః పురుషస్య పరాత్మానః ।
 ప్రతీచ్ఛ్యాం దిశి దైత్యానాం న్యరుణత్రిదశైః పురమ్ ॥ ౧౬॥
 తైస్తస్య చాభూత్ప్రౌఢనం తుములం లోమహర్షణమ్ ।
 యమాయ భల్లైరనయదైత్యాన్ యేఽభియయుర్మృధే ॥ ౧౭॥
 తస్యేషుపాతాభిముఖం యుగాన్తాగ్నిమివోల్బణమ్ ।
 విసృజ్య దుద్రువురైత్యా హన్యమానాః స్వమాలయమ్ ॥ ౧౮॥
 జిత్వా పురం ధనం సర్వం సశ్రీకం వజ్రపాణయే ।
 ప్రత్యయచ్ఛతన రాజ్షిరితి నామభిరాహృతః ॥ ౧౯॥
 పురణ్ణాయస్య పుత్రోఽభూదనేనాస్తత్సుతః పృథుః ।
 విశ్వగన్ధిస్తతశ్చన్ద్రో యువనాశ్వస్తు తత్సుతః ॥ ౨౦॥
 శ్రావస్తస్తత్సుతో యేన శ్రావస్తీ నిర్మమే పురీ ।
 బృహదశ్వస్తు శ్రావస్తీస్తతః కువలయాశ్వకః ॥ ౨౧॥
 యః ప్రియార్థముతజ్కస్య ధున్ధనామాసురం బలీ ।
 సుతానామేకవింశత్యా సహస్రైరహనద్వృతః ॥ ౨౨॥
 ధున్ధమార ఇతి ఖ్యాతస్తత్సుతాస్తే చ జిజ్వలుః ।
 ధున్దోర్ముఖాగ్నినా సర్వే త్రయ ఏవావశేషితాః ॥ ౨౩॥

దృఢాశ్వః కపిలాశ్వశ్చ భద్రాశ్వ ఇతి భారత |
 దృఢాశ్వపుత్రో హర్యశ్వో నికుమ్భస్తతుః స్మృతః || ౨౪ ||
 బర్హణాశ్వో నికుమ్భస్య కృశాశ్వోఽథాస్య సేనజిత్ |
 యువనాశ్వోఽభవత్తస్య సోఽనవత్యో వనం గతః || ౨౫ ||
 భార్యాశతేన నిర్విణ్ణ ఋషయోఽస్య కృపాలవః |
 ఇష్టిం స్మ వర్తయాశ్చక్రురైస్త్రిం తే సుసమాహితాః || ౨౬ ||
 రాజా తద్యజ్ఞసదనం ప్రవిష్టో నిశి తరితః |
 దృష్ట్వా శయానాన్ విప్రాంస్తాన్ పషౌ మస్త్రజలం స్వయమ్ || ౨౭ ||
 ఉత్థితాస్తే నిశామ్యాథ వ్యుదకం కలశం ప్రభో |
 పప్రచ్ఛుః కస్య కర్మేదం పీతం పుంసవనం జలమ్ || ౨౮ ||
 రాజ్ఞా పీతం విదిత్వాథ ఈశ్వరప్రహితేన తే |
 ఈశ్వరాయ నమశ్చక్రరహో దైవబలం బలమ్ || ౨౯ ||
 తతః కాల ఉపావృత్యై కుక్షిం నిర్భిద్య దక్షిణమ్ |
 యువనాశ్వస్య తనయశ్చక్రవర్తి జజాన హ || ౩౦ ||
 కం ధాస్యతి కుమారోఽయం స్తస్యం రోరూయతే భృశమ్ |
 మాం ధాతా వత్స మా రోదీరితీన్ద్రో దేశినీమదాత్ || ౩౧ ||
 న మమార పితా తస్య విప్రదేవప్రసాదతః |
 యువనాశ్వోఽథ తత్రైవ తపసా సిద్ధిమన్వగాత్ || ౩౨ ||
 త్రసద్దస్యురితీన్ద్రోఽఙ్గ విదధే నామ యస్య వై |
 యస్మాత్త్రసన్తి హ్యుద్విగ్నా దస్యవో రావణాదయః || ౩౩ ||
 యౌవనాశ్వోఽథ మాన్దాతా చక్రవర్త్యవసీం ప్రభుః |
 సప్తద్వీపవతీమేకః శశాసామ్యుతతేజసా || ౩౪ ||
 ఈజే చ యజ్ఞం క్రతుభిరాత్మవిద్భూరిదక్షిణైః |
 సర్వదేవమయం దేవం సర్వాత్మకమతీన్ద్రీయమ్ || ౩౫ ||
 ద్రవ్యం మన్తో విధిర్యజ్ఞో యజమానస్తథర్త్విజః |
 ధర్మో దేశశ్చ కాలశ్చ సర్వమేతద్యదాత్మకమ్ || ౩౬ ||
 యావత్సూర్య ఉదేతి స్మ యావచ్ఛ ప్రతితిష్ఠతి |

సర్వం తద్యోవనాశ్వస్య మాన్ధాతుః క్షేత్రముచ్యతే ॥ ౩౭॥

శశబిన్దోర్ధుహితరి బిన్దుమత్యామధాన్స్పృపః ।

పురుకుత్సమమ్బురీషం ముచుకున్దం చ యోగినమ్ ।

తేషాం స్వసారః పఞ్చాశతౌభరిం వప్రిరే పతిమ్ ॥ ౩౮॥

యమునాన్తర్జలే మగ్నన్తప్యమానః పరం తపః ।

నిర్వృతిం మీనరాజస్య వీక్ష్య మైథునధర్మిణః ॥ ౩౯॥

జాతస్పృహో నృపం విప్రః కన్యామేకామయాచత ।

సోఽప్యాహ గృహ్యతాం బ్రహ్మాన్ కామం కన్యా స్వయంవరే ॥ ౪౦॥

స చిచిన్త్యాప్రియం స్త్రీణాం జరతోఽయమసన్మతః ।

వలీపలిత ఏజత్క ఇత్యహం ప్రత్యుదాహృతః ॥ ౪౧॥

సాధయిష్యే తథాఽఽత్మానం సురస్త్రీణామపీప్సితమ్ ।

కిం పునర్మనుజేన్ద్రాణామితి వ్యవసితః ప్రభుః ॥ ౪౨॥

మునిః ప్రవేశితః క్షత్రా కన్యాన్తఃపురమ్బుద్ధిమత్ ।

వృతః స రాజకన్యాభిరేకః పఞ్చాశతా వరః ॥ ౪౩॥

తాసాం కలిరభూద్భూయాన్స్తదర్థేఽపోహ్య సౌహృదమ్ ।

మమానురూపో నాయం వ ఇతి తద్గతచేతసామ్ ॥ ౪౪॥

స బహ్వుచస్తాభిరపారణీయ-

తపఃశ్రియానర్హ్యపరిచ్ఛదేషు ।

గృహేషు నానోపవనామలామ్భుః-

సరఃసు సౌగంధికకాననేషు ॥ ౪౫॥

మహోర్హశయాసనవస్త్రభూషణ-

స్నానానులేపాభ్యవహారమాల్యకైః ।

స్వలజ్కృతస్త్రీపురుషేషు నిత్యదా-

రేమేఽనుగాయద్ద్విజభృజ్గవన్దిషు ॥ ౪౬॥

యధార్హస్థ్యం తు సంవీక్ష్య సప్తదీప్వవవతీపతిః ।

విస్మితః స్తమ్భమజహాత్సార్వభౌమశ్రియాన్వితమ్ ॥ ౪౭॥

ఏవం గృహేష్వభిరతో విషయాన్ వివిధైః సుఖైః ।

సేవమానో న చాతుష్యదాజ్యస్తోకైరివానలః ॥ ౪౮॥

స కదాచిదుపాసీన ఆత్మాపహ్నావమాత్మనః ।
 దదర్శ బహ్వుచాచార్యో మీనసంకసముత్థితమ్ ॥ ౪౯ ॥
 అహో ఇమం పశ్యత మే వినాశం
 తపస్వినః సచ్చరితవ్రతస్య ।
 అన్తర్జలే వారిచరప్రసంగా-
 త్ప్రచ్యావితం బ్రహ్మ చిరం ధృతం యత్ ॥ ౫౦ ॥
 సంకం త్యజేత మిధునవ్రతినాం ముముక్షుః
 సర్వాత్మనా న విసృజేద్బహిరిన్ద్రియాణి ।
 ఏకశ్చరన్ రహసి చిత్తమనన్త ఈశే
 యుజ్జితే తద్వృత్తిషు సాధుషు చేత్ప్రసంగాః ॥ ౫౧ ॥
 ఏకస్తపస్వ్యహమథామ్భసి మత్స్యసంగా-
 త్ప్రక్షాశదాసముత పఞ్చసహస్రసర్గః ।
 నాన్తం వ్రజామ్యుభయకృత్యమనోరథానాం
 మాయాగుణైర్వృతమత్విషయైర్థభావః ॥ ౫౨ ॥
 ఏవం వసన్ గృహే కాలం విరక్తో న్యాసమాస్థితః ।
 వనం జగామానుయయుస్తత్ప్రత్యుః పతిదేవతాః ॥ ౫౩ ॥
 తత్ర తప్త్వా తపస్త్రిక్షమాత్మదర్శనమాత్మవాన్ ।
 సహైవాగ్నిభిరాత్మానం యుయోజ పరమాత్మని ॥ ౫౪ ॥
 తాః స్వపత్యుర్మహారాజ నిరీక్ష్యాధ్యాత్మికీం గతిమ్ ।
 అన్వీయుస్తత్ప్రభావేణ అగ్నిం శాన్తమివార్చిషః ॥ ౫౫ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 నవమస్కంధే సౌభర్యాఖ్యానే షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ ౬ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ సప్తమోఽధ్యాయః - ౭ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 మాన్ధాతుః పుత్రప్రవరో యోఽమ్పరీషః ప్రకీర్తితః ।

పితామహేన ప్రవృతో యౌవనాశ్వశ్చ తత్సుతః ।
 హారీతస్తస్య పుత్రోఽభూన్మాన్ధాత్పప్రవరా ఇమే ॥ ౧॥
 నర్మదా భ్రాతృభిర్దత్తా పురుకుత్సాయ యోరగైః ।
 తయా రసాతలం నీతో భుజగేన్ద్రప్రయుక్తయా ॥ ౨॥
 గన్ధర్వానవధీత్తత్ర వధ్యాన్ వై విష్ణుశక్తిధృక్ ।
 నాగాల్లబ్ధవరః సర్పాదభయం స్మరతామిదమ్ ॥ ౩॥
 త్రసద్దస్యః పౌరుకుతోఽయోఽనరణ్యస్య దేహకృత్ ।
 హర్యశ్వస్తత్సుతస్తస్మాదరుణోఽథ త్రిబన్ధనః ॥ ౪॥
 తస్య సత్యవ్రతః పుత్రస్త్రైశ్చఙ్కరితి విశ్రుతః ।
 ప్రాప్తశ్చాన్ధాలతాం శాపాద్గురోః కౌశికతేజసా ॥ ౫॥
 సశరీరో గతః స్వర్గమద్యాపి దివి దృశ్యతే ।
 పాతితోఽవాక్కిరా దేవేన్ద్రైవ స్తమ్భితో బలాత్ ॥ ౬॥
 త్రైశ్చక్రవో హరిశ్చన్ద్రో విశ్వామిత్రవసిష్ఠయోః ।
 యన్నిమిత్తమభూద్యుద్ధం పక్షిణోర్బహువార్షికమ్ ॥ ౭॥
 సోఽనపత్యో విషణ్ణాత్మా నారదస్యోపదేశతః ।
 వరుణం శరణం యాతః పుత్రో మే జాయతాం ప్రభో ॥ ౮॥
 యది వీరో మహారాజ తేనైవ త్వాం యజే ఇతి ।
 తథేతి వరుణేనాస్య పుత్రో జాతస్తు రోహితః ॥ ౯॥
 జాతఃసుతో హ్యనేనాన్గ మాం యజస్వేతి సోఽబ్రవీత్ ।
 యదా పశుర్నిర్దశః స్యాదథ మేధ్యో భవేదితి ॥ ౧౦॥
 నిర్దశే చ స ఆగత్య యజస్వేత్యాహ సోఽబ్రవీత్ ।
 దన్తాః పశోర్వజ్జాయేరన్నథ మేధ్యో భవేదితి ॥ ౧౧॥
 జాతా దన్తా యజస్వేతి స ప్రత్యాహాథ సోఽబ్రవీత్ ।
 యదా పతస్త్యస్య దన్తా అథ మేధ్యో భవేదితి ॥ ౧౨॥
 పశోర్నిపతితా దన్తా యజస్వేత్యాహ సోఽబ్రవీత్ ।
 యదా పశోః పునర్దన్తా జాయన్తేఽథ పశుః శుచిః ॥ ౧౩॥
 పునరాతా యజస్వేతి స ప్రత్యాహాథ సోఽబ్రవీత్ ।
 సాన్నాహికో యదా రాజన్ రాజన్యోఽథ పశుః శుచిః ॥ ౧౪॥

ఇతి పుత్రానురాగేణ స్నేహయన్త్రితచేతనా |
 కాలం వజ్రచయతా తం తముక్తో దేవస్తమైక్షత || ౧౫ ||
 రోహితస్తదభిజ్ఞాయ పితుః కర్మ చిక్రీతమ్ |
 ప్రాణప్రేస్పర్ధనుషాపాణీరరణ్యం ప్రత్యపద్యత || ౧౬ ||
 పితరం వరుణగ్రస్తం శ్రుత్వా జాతమహోదరమ్ |
 రోహితో గ్రామమేయాయ తమిన్యః ప్రత్యషేధత || ౧౭ ||
 భూమేః పర్యటనం పుణ్యం తీర్థక్షేత్రనిషేవణైః |
 రోహితాయాదిశచ్ఛక్రః సోఽప్యరణ్యేఽవసత్సమామ్ || ౧౮ ||
 ఏవం ద్వితీయే తృతీయే చతుర్థే పంచమే తథా |
 అభ్యేత్యాభ్యేత్య స్థవిరో విప్రో భూత్వాఽఽహ వృత్రహా || ౧౯ ||
 పష్టం సంవత్సరం తత్ర చరిత్వా రోహితః పురీమ్ |
 ఉపవ్రజన్నజిగర్తాదక్రీణాన్మధ్యమం సుతమ్ || ౨౦ ||
 శునఃశేఫం పశుం పిత్రే ప్రదాయ సమవన్దత |
 తతః పురుషమేధేన హరిశ్చన్ద్రో మహాయశాః || ౨౧ ||
 ముక్తోదరోఽయజద్దేవాన్ వరుణాదీన్ మహాత్కథః |
 విశ్వామిత్రోఽభవత్తస్మిన్ హోతా చాధ్వర్యురాత్మవాన్ || ౨౨ ||
 జమదగ్నిరభూద్బ్రహ్మా వసిష్టోఽయాస్యసామగః |
 తస్మై తుష్టో దదావిన్యః శాతకౌమ్భమయం రథమ్ || ౨౩ ||
 శునఃశేఫస్య మాహాత్మ్యముపరిష్టాత్ప్రచక్ష్యతే |
 సత్యసారాం ధృతిం దృష్ట్వా సభార్యస్య చ భూపతేః || ౨౪ ||
 విశ్వామిత్రో భృశం ప్రితో దదావవిహతాం గతిమ్ |
 మనః పృథివ్యాం తామద్భిస్తేజసాపోఽనిలేన తత్ || ౨౫ ||
 ఖే వాయుం ధారయంస్తచ్చ భూతాదౌ తం మహాత్మని |
 తస్మిన్ జ్ఞానకలాం ధ్యాత్వా తయాజ్ఞానం వినిర్దహన్ || ౨౬ ||
 హిత్వా తాం స్వేన భావేన నిర్వాణసుఖసంవిదా |
 అనిర్దేశ్యాప్రతర్కేణ తస్థౌ విధ్వస్తబన్ధనః || ౨౭ ||
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

నవమస్కంధే హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం నామ సప్తమోఽధ్యాయః ॥ ౭ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ అష్టమోఽధ్యాయః - ౮ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

హరితో రోహితసుతశ్చమృస్తస్మాద్వినిర్మితా ।

చమాపురీ సుదేవోఽతో విజయో యస్య చాత్మజః ॥ ౧ ॥

భరుకస్తత్సుతస్తస్మాద్వృకస్తస్యాపి బాహుకః ।

సోఽరిభిర్హృతభూ రాజా సభార్యో వనమావిశత్ ॥ ౨ ॥

వృద్ధం తం పఞ్చతాం ప్రాప్తం మహిష్యనుమరిష్యతీ ।

ఔర్వేణ జానతాఽఽత్మానం ప్రజావంతం నివారితా ॥ ౩ ॥

ఆజ్ఞాయాస్యై సపత్నీభిర్గరో దత్తోఽన్ధసా సహ ।

సహ తేనైవ సజ్ఞాతః సగరాఖ్యో మహాయశాః ॥ ౪ ॥

సగరశ్చక్రవర్త్యాసీత్సాగరో యత్సుతైః కృతః ।

యస్తాలజ్ఞాన్ యవనాఞ్చకాన్ హైహయబర్హరాన్ ॥ ౫ ॥

నావధీధురువాక్యేన చక్రే వికృతవేషిణః ।

ముణ్డాన్ శ్మశ్రుధరాన్ కాంశ్చిన్ముక్తకేశార్థముణ్డితాన్ ॥ ౬ ॥

అనన్తర్వాససః కాంశ్చిదబహిర్వాససోఽపరాన్ ।

సోఽశ్వమేధైరయజత సర్వవేదసురాత్మకమ్ ॥ ౭ ॥

ఔర్వోపదిష్టయోగేన హరిమాత్మానమీశ్వరమ్ ।

తస్యోత్సృష్టం పశుం యజ్ఞే జహారాశ్వం పురన్దరః ॥ ౮ ॥

సుమత్యాస్తనయా దృప్తాః పితురాదేశకారిణః ।

హయమన్వేషమాణాస్తే సమన్తాన్స్యఖనన్ మహీమ్ ॥ ౯ ॥

ప్రాగుదీచ్యాం దిశి హయం దదృశుః కపిలాన్తికే ।

ఏష వాజిహరశ్చౌర ఆస్తే మీలితలోచనః ॥ ౧౦ ॥

హన్యతాం హన్యతాం పాప ఇతి షష్ఠినహస్రిణః ।

ఉదాయుధా అభియయురున్మిమేష తదా మునిః || ౧౧ ||

స్వశరీరాగ్నినా తావన్మహేన్ద్రహృతచేతసః |
మహద్వ్యతిక్రమహతా భస్మసాదభవన్ క్షణాత్ || ౧౨ ||

న సాధువాదో మునికోపభరితా
నృపేన్ద్రపుత్రా ఇతి సత్త్వధామని |
కథం తమో రోషమయం విభావ్యతే
జగత్పవిత్రాత్మని ఖే రజో భువః || ౧౩ ||

యస్యేరితా సాఙ్ఖ్యమయీ దృఢేహ నౌ-
ర్యయా ముముక్షుస్తరతే దురత్యయమ్ |
భవార్ణవం మృత్యుపథం విపశ్చితః
పరాత్మభూతస్య కథం పృథజ్జుతిః || ౧౪ ||

యోఽసమజ్ఞాస ఇత్యుక్తః స కేశిన్యా నృపాత్మజః |
తస్య పుత్రోఽశుమాన్ నామ పితామహహితే రతః || ౧౫ ||

అసమజ్ఞాస ఆత్మానం దర్శయన్నసమజ్ఞాసమ్ |
జాతిస్మరః పురా సక్గాద్యోగీ యోగాద్విచాలితః || ౧౬ ||

ఆచరన్ గర్హితం లోకే జ్ఞాతీనాం కర్మ విప్రియమ్ |
సరయ్యాం క్రీడతో బాలాన్ ప్రాస్యదుద్వేజయన్ జనమ్ || ౧౭ ||

ఏవంవృత్తః పరిత్యక్తః పిత్రా స్నేహమపోహ్య వై |
యోగైశ్వర్యేణ బాలాన్స్తాన్ దర్శయిత్వా తతో యయౌ || ౧౮ ||

అయోధ్యావాసినః సర్వే బాలకాన్ పునరాగతాన్ |
దృష్ట్వా విసిస్మిరే రాజన్ రాజా చాప్యన్వతప్యత || ౧౯ ||

అంశుమాంశోద్ధితో రాజ్ఞా తురక్గాన్వేషణే యయౌ |
పితృవ్యఖాతానుపథం భస్మాన్ని దదృశే హయమ్ || ౨౦ ||

తత్రాసీనం మునిం వీక్ష్య కపిలాఖ్యమధోక్షజమ్ |
అస్త్రైతస్సమాహితమనాః ప్రాజ్ఞులిః ప్రణతో మహాన్ || ౨౧ ||

అంశుమానువాచ
న పశ్యతి త్వాం పరమాత్మనోఽజనో
న బుధ్యతేఽద్యాపి సమాధియుక్తిభిః |

కుతోఽపరే తస్య మనఃశరీరధీ-
విసర్గస్పృష్టా వయమప్రకాశాః ॥ ౨౨॥

యే దేహభాజస్త్రిగుణప్రధానా
గుణాన్ విపశ్యన్త్యత వా తమశ్చ ।
యన్మాయయా మోహితచేతనస్తే
విదుః స్వసంస్థం న బహిఃప్రకాశాః ॥ ౨౩॥

తం త్వామహం జ్ఞానఘనం స్వభావ-
ప్రధ్వస్తమాయాగుణభేదమోహైః ।
సనన్తనాద్వైర్మునిభిర్విభావ్యం
కథం హి మూఢః పరిభావయామి ॥ ౨౪॥

ప్రశాన్తమాయాగుణకర్మలిఙ్గ-
మనామరూపం సదసద్విముక్తమ్ ।
జ్ఞానోపదేశాయ గృహీతదేహం
నమామహే త్వాం పురుషం పురాణమ్ ॥ ౨౫॥

త్వన్మాయారచితే లోకే వస్తుబుద్ధ్యా గృహోదిషు ।
భ్రమన్తి కామలోభేర్ష్యామోహవిభ్రాన్తచేతనః ॥ ౨౬॥

అద్య నః సర్వభూతాత్మన్ కామకర్మేన్ద్రియాశయః ।
మోహపాశో దృఢశ్చిన్నో భగవంస్తవ దర్శనాత్ ॥ ౨౭॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్థం గీతానుభావస్తం భగవాన్ కపిలో మునిః ।
అంశుమన్తమవాచేదమనుగృహ్య ధియా నృప ॥ ౨౮॥

శ్రీభగవానువాచ
అశోఽయం నీయతాం వత్స పితామహపశుస్తవ ।
ఇమే చ పితరో దగ్ధా గజ్జామ్భోఽర్హన్తి నేతరత్ ॥ ౨౯॥

తం పరిక్రమ్య శిరసా ప్రసాద్య హయమానయత్ ।
సగరస్తేన పశునా క్రతుశేషం సమాపయత్ ॥ ౩౦॥

రాజ్యమంశుమతే న్యస్య నిఃస్పృహో ముక్తబన్ధనః ।
ఔరోవపదిష్టమార్గేణ లేభే గతిమనుత్తమామ్ ॥ ౩౧॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
నవమస్కంధే సగరోపాఖ్యానే అష్టమోఽధ్యాయః ॥ ౮ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ నవమోఽధ్యాయః - ౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అంశుమాంశ్చ తపస్తేపే గంజానయనకామ్యయా ।

కాలం మహాంతం నాశకోత్తతః కాలేన సంస్థితః ॥ ౧ ॥

దిలీపస్తత్సత్తద్వదశక్తః కాలమేయివాన్ ।

భగీరథస్తస్య పుత్రస్తేపే స సుమహత్తపః ॥ ౨ ॥

దర్శయామాస తం దేవీ ప్రసన్నా వరదాస్మి తే ।

ఇత్యుక్తః స్వమభిప్రాయం శశంసావనతో నృపః ॥ ౩ ॥

కోఽపి ధారయితా వేగం పతన్త్యా మే మహీతలే ।

అన్యథా భూతలం భిత్త్వా నృప యాస్యే రసాతలమ్ ॥ ౪ ॥

కిం చాహం న భువం యాస్యే నరా మయ్యామృజన్త్యఘమ్ ।

మృజామి తదఘం కుత్ర రాజంస్తత్ర విచిన్త్యతామ్ ॥ ౫ ॥

భగీరథ ఉవాచ

సాధవో న్యాసినః శాన్తా బ్రహ్మిష్ఠా లోకపావనాః ।

హరన్త్యఘం తేఽఙ్గసఙ్గాత్తేషాన్తే హ్యఘభిద్ధరిః ॥ ౬ ॥

ధారయిష్యతి తే వేగం రుద్రస్త్వాత్మా శరీరిణామ్ ।

యస్మిన్నోతమిదం ప్రోతం విశ్వం శాటీవ తన్తుషు ॥ ౭ ॥

ఇత్యుక్త్వా స నృపో దేవం తపసాతోషయచ్ఛివమ్ ।

కాలేనాల్పీయసా రాజంస్తస్యేశః సమతుష్యత ॥ ౮ ॥

తథేతి రాజ్ఞాభిహితం సర్వలోకహితః శివః ।

దధారావహితో గంజాం పాదపూతజలాం హరేః ॥ ౯ ॥

భగీరథః స రాజర్షిర్షిన్యే భువనపావనీమ్ ।

యత్ర స్వపితృణాం దేహా భస్మీభూతాః స్మ శేరతే || ౧౦||

రథేన వాయువేగేన ప్రయాన్తమనుధావతీ |

దేశాన్ పునస్తీ నిర్దగ్ధానాసింశ్చుత్సగరాత్మజాన్ || ౧౧||

యజ్జలస్పర్శమాత్రేణ బ్రహ్మదణ్డహతా అపి |

సగరాత్మజా దివం జగ్ముః కేవలం దేహభస్మభిః || ౧౨||

భస్మీభూతాఙ్గసంజ్ఞేన స్వర్యాతాః సగరాత్మజాః |

కిం పునః శ్రద్ధయా దేవీం యే నేవస్తే ధృతవ్రతాః || ౧౩||

న హ్యేతత్పరమాశ్చర్యం స్వర్ధున్యా యదిహోదితమ్ |

అనస్తవరణామ్భోజప్రసూతాయా భవచ్ఛిదః || ౧౪||

సన్నివేశ్య మనో యస్మింశ్చిద్ధయా మునయోఽమలాః |

త్రైగుణ్యం దుస్త్యజం హిత్యా సద్యో యాతాస్తదాత్మతామ్ || ౧౫||

శ్రుతో భగీరథాఙ్గజ్ఞే తస్య నాభోఽపరోఽభవత్ |

సింధుద్వీపస్తతస్తస్మాదయుతాయుస్తతోఽభవత్ || ౧౬||

ఋతుపర్ణో నలసఖో యోఽశ్వవిద్యామయాన్నలాత్ |

దత్వాక్షహృదయం చాస్మై సర్వకామస్తు తత్పుతః || ౧౭||

తతః సుదాసస్తత్పుత్రో మదయస్తీపతిర్నృపః |

ఆపుర్మిత్రసహం యం వై కల్మాషాఙ్గిముత క్వచిత్ |

వసిష్ఠశాపాద్రక్షోఽభూదనపత్యః స్వకర్మణా || ౧౮||

రాజోవాచ

కిం నిమిత్తో గురోః శాపః సౌదాసస్య మహాత్మనః |

ఏతద్వేదితుమిచ్ఛామః కథ్యతాం న రహో యది || ౧౯||

శ్రీశుక ఉవాచ

సౌదాసో మృగయాం కింశ్చిచ్ఛరన్ రక్షో జఘాన హ |

ముమోచ భ్రాతరం సోఽథ గతః ప్రతిచిక్రీర్షయా || ౨౦||

స చిన్తయన్నఘం రాజ్ఞః సూదరూపధరో గృహే |

గురవే భోక్తుకామాయ పక్వా నిన్యే నరామిషమ్ || ౨౧||

పరివేక్ష్యమాణం భగవాన్ వితోక్యాభక్ష్యమజ్ఞాసా |

రాజానమశపత్కుద్ధో రక్షో హ్యేవం భవిష్యసి || ౨౨||

రక్షఃకృతం తద్విదిత్వా చక్రే ద్వాదశవార్షికమ్ |
 సోఽప్యపోఽజ్ఞులిమాదాయ గురుం శప్తుం సముద్యతః || ౨౩||
 వారితో మదయన్త్యాపో రుశతీః పాదయోర్జహౌ |
 దిశః ఖవవనీం సర్వం పశ్యన్ జీవమయం నృపః || ౨౪||
 రాక్షసం భావమాపన్నః పాదే కల్మాషతాం గతః |
 వ్యవాయకాలే దదృశే వనోకోదమృతీ ద్విజౌ || ౨౫||
 క్షుధార్తో జగృహే విప్రుం తత్పత్న్యాహాకృతార్థవత్ |
 న భవాన్ రాక్షసః సాక్షాదిక్ష్యాకూణాం మహారథః || ౨౬||
 మదయన్త్యాః పతిర్వీర నాధర్మం కర్తుమర్హసి |
 దేహి మేఽపత్యకామాయా అకృతార్థం పతిం ద్విజమ్ || ౨౭||
 దేహోఽయం మానుషో రాజన్ పురుషస్యాఖిలార్థదః |
 తస్మాదస్య వధో వీర స్వార్థవధ ఉచ్యతే || ౨౮||
 ఏష హి బ్రాహ్మణో విద్వాంస్తపఃశీలగుణాన్వితః |
 ఆరిరాధయిషుర్బ్రాహ్మ మహాపురుషసంజ్ఞితమ్ |
 సర్వభూతాత్మభావేన భూతేష్వన్తర్హితం గుణైః || ౨౯||
 సోఽయం బ్రహ్మర్షివర్షస్తే రాజర్షిప్రవరాద్విభో |
 కథమర్హతి ధర్మజ్ఞు వధం పితురివాత్మజః || ౩౦||
 తస్య సాధోరపాపస్య భ్రూణస్య బ్రహ్మవాదినః |
 కథం వధం యథా బభ్రోర్మన్యతే సన్మతో భవాన్ || ౩౧||
 యద్యయం క్రియతే భక్షస్తర్హి మాం ఖాద పూర్వతః |
 న జీవిష్యే వినా యేన క్షణం చ మృతకం యథా || ౩౨||
 ఏవం కరుణభాషిణ్యా విలపన్త్యా అనాథవత్ |
 వ్యాప్రుః పశుమివాఖాదత్సౌదాసః శాపమోహితః || ౩౩||
 బ్రాహ్మణీ వీక్ష్య దిధిషుం పురుషాదేన భక్షితమ్ |
 శోచన్త్యాత్మానముర్వీశమశపత్కుపితా సతీ || ౩౪||
 యస్మాన్నే భక్షితః పాప కామార్తాయాః పతిస్త్యయా |
 తవాపి మృత్యురాధానాదకృతప్రజ్ఞ దర్శితః || ౩౫||

ఏవం మిత్రసహం శప్త్యా పతిలోకపరాయణా ।
 తదస్థిని సమిధేఽగ్నో ప్రాస్య భర్తుర్గతిం గతా ॥ 3౬ ॥
 విశాపో ద్వాదశాబ్ధాన్తే మైథునాయ సముద్యతః ।
 విజ్ఞాయ బ్రాహ్మణీశాపం మహిష్యా స నివారితః ॥ 3౭ ॥
 తతః ఊర్ధ్వం స తత్యాజ స్త్రీసుఖం కర్మణాప్రజాః ।
 వసిష్ఠస్తదనుజ్ఞాతో మదయన్త్యాం ప్రజామధాత్ ॥ 3౮ ॥
 సా వై సప్త సమా గర్భమబిభ్రన్న వ్యజాయత ।
 జఘ్నుఃశ్మనోదరం తస్యాః సోఽశ్మకస్తేన కథ్యతే ॥ 3౯ ॥
 ఆశ్మకాన్మూలకో జజ్ఞే యః స్త్రీభిః పరిరక్షితః ।
 నారీకవచ ఇత్యుక్తో నిఃక్షత్రే మూలకోఽభవత్ ॥ ౪౦ ॥
 తతో దశరథస్తస్మాత్పుత్ర ఐడవిడిస్తతః ।
 రాజా విశ్వసహో యస్య ఖట్యాజ్ఞశ్చక్రవర్త్యభూత్ ॥ ౪౧ ॥
 యో దేవైరర్థితో దైత్యానవధీద్యుధి దుర్జయః ।
 ముహూర్తమాయుర్జాత్వైత్య స్వపురం సన్దధే మనః ॥ ౪౨ ॥
 న మే బ్రహ్మకులాత్ప్రాణాః కులదైవాన్న చాత్మజాః ।
 న శ్రియో న మహీ రాజ్యం న దారాశ్చాతివల్లభాః ॥ ౪౩ ॥
 న బాల్యేఽపి మతిర్మహ్యమధర్మే రమతే క్వచిత్ ।
 నాపశ్యముత్తమశ్లోకాదన్యత్కించున వస్త్యహమ్ ॥ ౪౪ ॥
 దేవైః కామవరో దత్తో మహ్యం త్రిభువనేశ్వరైః ।
 న వృణే తమహం కామం భూతభావనభావనః ॥ ౪౫ ॥
 యే విక్షిప్తేన్ద్రియధియో దేవాస్తే స్వహృది స్థితమ్ ।
 న విన్దన్తి ప్రియం శశ్వదాత్మానం కిముతాపరే ॥ ౪౬ ॥
 అథేశమాయారచితేషు సజ్గం
 గుణేషు గన్ధర్వపురోపమేషు ।
 రూఢం ప్రకృత్యాఽఽత్మని విశ్వకర్తు-
 రాభవేన హిత్వా తమహం ప్రపద్యే ॥ ౪౭ ॥
 ఇతి వ్యవసితో బుద్ధ్యా నారాయణగృహీతయా ।
 హిత్వాన్యభావమజ్ఞానం తతః స్వం భావమాశ్రితః ॥ ౪౮ ॥

యత్తద్బ్రహ్మ పరం సూక్ష్మమశూన్యం శూన్యకల్పితమ్ ।
భగవాన్ వాసుదేవేతి యం గృణన్తి హి సాత్వతాః ॥ ౪౯ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
నవమస్కంధే సూర్యవంశానువర్ణనే నవమోఽధ్యాయః ॥ ౯ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ దశమోఽధ్యాయః - ౧౦ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఖట్వాక్లౌద్ధీర్ఘబాహుశ్చ రఘుస్తస్మాత్పుణుశ్రవాః ।
అజస్తతో మహారాజస్తస్మాద్ధశరథోఽభవత్ ॥ ౧ ॥

తస్యాపి భగవానేష సాక్షాద్బ్రహ్మమయో హరిః ।
అంశాంశేన చతుర్థాగాతువ్రత్యం ప్రార్థితః సురైః ।
రామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నా ఇతి సంజ్ఞయా ॥ ౨ ॥

(జానకీజీవనస్మరణం జయ జయ రామ రామ)
తస్యానుచరితం రాజన్నుషిభిస్తత్త్వదర్శిభిః ।
శ్రుతం హి వర్ణితం భూరి త్వయా సీతాపతేర్ముపహుః ॥ 3 ॥

గుర్వర్థే త్వక్తరాజ్యో వ్యచరదనువనం పద్మపద్భ్యాం ప్రియాయాః
పాణిస్పర్శాక్షమాభ్యాం మృజితపథరుజో యో హరీన్ద్రానుజాభ్యామ్ ।
వైరూప్యాచ్ఛూర్పణఖ్యాః ప్రియవిరహారుషాఽఽరోపితప్రూవిజృమ్భ-
త్రస్తాద్ధిర్బద్ధసేతుః ఖలదవదహనః కోసలేన్ద్రోఽవతాన్వః ॥ ౪ ॥

విశ్వామిత్రాధ్వరే యేన మారీచాద్యా నిశాచరాః ।
పశ్యతో లక్ష్మణస్యైవ హతా వైరృతపుంగ్ళవాః ॥ ౫ ॥

యో లోకవీరసమితౌ ధనురైశముగ్రం
సీతాస్వయంవరగృహే త్రిశతోపనీతమ్ ।
ఆదాయ బాలగజలీల ఇవేక్షుయష్టిం
సజ్జీకృతం నృప వికృష్య బభజ్జా మధ్యే ॥ ౬ ॥

జిత్వానురూపగుణశీలవయోఽక్లిరూపాం

సీతాభిధాం శ్రియమురస్యభిలబ్ధమానామ్ ।
 మార్గే ప్రజన్ భృగువతేర్వ్యనయత్ప్రూఢం
 దర్పం మహీమకృత యస్త్రిరరాజబీజామ్ ॥ ౭॥

యః సత్యపాశపరిపీతపితుర్నిదేశం
 స్త్రైణస్య చాపి శిరసా జగ్రహే సభార్యః ।
 రాజ్యం శ్రియం ప్రణయినః సుహృదో నివాసం
 త్యక్త్వా యయౌ వనమసూనివ ముక్తసంఘః ॥ ౮॥

రక్షఃస్వసుర్వ్యకృత రూపమశుద్ధబుద్ధే-
 స్తస్యాః ఖరత్రిశిరదూషణముఖ్యబన్ధూన్ ।
 జఘ్నే చతుర్దశసహస్రమపారణీయ-
 కోదణ్ణపాణిరటమాన ఉవాస కృచ్ఛ్రమ్ ॥ ౯॥

సీతాకథాశ్రవణదీపితహృచ్చయేన
 సృష్టం విలోక్య నృపతే దశకన్ధరేణ ।
 జఘ్నేఽద్భుతైణవపుషాఽఽశ్రమతోఽపకృష్టో
 మారీచమాశు విశిఖేన యథా కముగ్రః ॥ ౧౦॥

రక్షోఽధమేన వృకవద్విపినేఽసమక్షం
 వైదేహారాజదుహితర్యపయాపితాయామ్ ।
 భ్రాత్రా వనే కృపణవత్ప్రియయా వియుక్తః
 స్త్రీసంజ్ఞానాం గతిమితి ప్రథయంశ్చచార ॥ ౧౧॥

దగ్ధాఽఽత్మకృత్యహతకృత్యమహాన్ కబన్ధం
 సఖ్యం విధాయ కపిభిర్దయితాగతిం త్రైః ।
 బుద్ధ్వాథ వాలిని హతే ప్లవగేన్ద్రస్తైన్యైః-
 ర్వేలామగాత్స మనుజోఽజభవార్చితాఙ్గిః ॥ ౧౨॥

యద్రోషవిభ్రమవివృత్తకటాక్షపాత-
 సమాభ్రాన్తనక్రమకరో భయగీర్ణఘోషః ।
 సిన్ధుః శిరస్యర్లణం పరిగృహ్య రూపీ
 పాదారవిన్దముపగమ్య బభాష ఏతత్ ॥ ౧౩॥

న త్వాం వయం జడధియో ను విదామ భూమన్
 కూటస్థమాదిపురుషం జగతామధీశమ్ ।

యత్సత్వతః సురగణా రజసః ప్రజేశా
మన్యోశ్చ భూతపతయః స భవాన్ గుణేశః ॥ ౧౪॥

కామం ప్రయాహి జహి విశ్రవసోఽవమేహం
త్రైలోక్యరావణమవాప్పుహి వీర పత్నీమ్ ।
బద్ధీహి సేతుమిహ తే యశసో వితత్స్య
గాయన్తి దిగ్విజయినో యముపేత్య భూపాః ॥ ౧౫॥

బద్ధోదధౌ రఘుపతిర్వివిధాద్రికూటైః
సేతుం కపిన్ద్రకరకమ్పితభూరుహాజైః ।
సుగ్రీవసీలహనుమత్ప్రముఖైరసికై-
ర్లక్ష్మణంవిభీషణదృశాఽఽవిశదగ్రదగ్ధామ్ ॥ ౧౬॥

సా వానరేన్ద్రబలరుద్ధవిహారకోష్ఠ-
శ్రీద్వారగోపురసదోవలభీవిటక్ష్మా ।
నిర్భజ్యమానధిషణధ్వజహేమకుమ్భ-
శ్శృంగాటకా గజకుత్సైర్హృదిసీవ ఘూర్ణా ॥ ౧౭॥

రక్షఃపతిస్తదవలోక్య నికుమ్భకుమ్భ-
ధూమ్రాక్షదుర్ముఖసురాన్తకనరాన్తకాదీన్ ।
పుత్రం ప్రహస్తమతికాయవికమ్పనాదీన్
సర్వానుగాన్ సమహినోదథ కుమ్భకర్ణమ్ ॥ ౧౮॥

తాం యాతుధానపృతనామసిశూలచాప-
ప్రాసర్ణిశక్తిశరతోమరఖడ్గదుర్గామ్ ।
సుగ్రీవలక్ష్మణమరుత్సుతగన్ధమాద-
నీలాజ్గదర్షనసాదిభిరన్వితోఽగాత్ ॥ ౧౯॥

తేఽనికపా రఘుపతేరభిపత్య సర్వే
ద్వన్ద్వం వరూథమిభపత్తిరథాశ్వయోధైః ।
జఘ్నుర్ముఖైర్గిరిగదేషుభిరజ్గదాద్యాః
సీతాభిమర్కహతమజలరావణేశాన్ ॥ ౨౦॥

రక్షఃపతిః స్వబలనష్టిమవేక్ష్య రుష్ట
ఆరుహ్య యానకమథాభిససార రామమ్ ।
స్వఃస్యన్దనే ద్యుమతి మాతలినోపనీతే

విభ్రాజమానమహానన్నిశితైః క్షురప్రైః ॥ ౨౧॥

రామస్తమాహ పురుషాదపురీష యన్నః

కాంతాసమక్షమసతాపహృతా శ్వవత్తే ।

త్యక్తత్రపస్య ఫలమద్య జగుప్పితస్య

యచ్ఛామి కాల ఇవ కర్తురలఙ్ఘ్యవీర్యః ॥ ౨౨॥

ఏవం క్షిపన్ ధనుషి సన్ధితముత్ససర్జ

బాణం స వజ్రమివ తద్ధృదయం బిభేద ।

సోఽస్యగ్వమన్ దశముఖైర్మ్యుపతద్విమానా-

ద్ధాహేతి జల్పతి జనే సుకృతీవ రిక్తః ॥ ౨౩॥

తతో నిష్క్రమ్య లఙ్కాయా యాతుధాన్యః సహస్రశః ।

మన్దోదర్యా సమం తస్మిన్ ప్రరుదత్య ఉపాద్రవన్ ॥ ౨౪॥

స్వాన్ స్వాన్ బన్ధూన్ పరిష్వజ్య లక్ష్మణేషుభిరర్థితాన్ ।

రురుదుః సుస్వరం దీనా ఘ్నస్త్య ఆత్మానమాత్మనా ॥ ౨౫॥

హా హతాః స్మ వయం నాథ లోకరావణ రావణ ।

కం యాయాచ్ఛరణం లఙ్కా త్వద్విహీనా పరార్థితా ॥ ౨౬॥

నైవం వేద మహాభాగ భవాన్ కామవశం గతః ।

తేజోఽనుభావం సీతాయా యేన నీతో దశామిమామ్ ॥ ౨౭॥

కృతైషా విధవా లఙ్కా వయం చ కులనన్దన ।

దేహాః కృతోఽన్నం గృధ్రాణామాత్మా నరకహేతవే ॥ ౨౮॥

శ్రీశుక ఉవాచ

స్వానాం విభీషణశ్చక్రే కోసలేన్ద్రానుమోదితః ।

పితృమేధవిధానేన యదుక్తం సామృథాయకమ్ ॥ ౨౯॥

తతో దదర్శ భగవానశోకవనికాశ్రమే ।

జ్ఞమాం స్వవిరహవ్యాధిం శింశపామూలమాస్థితామ్ ॥ ౩౦॥

రామః ప్రియతమాం భార్యాం దీనాం వీణ్యాన్వకమ్పత ।

ఆత్మసన్దర్శనాహ్లాదవికసన్ముఖపజ్కజామ్ ॥ ౩౧॥

ఆరోప్యారురుహే యానం భ్రాతృభ్యాం హనుమద్యుతః ।

విభీషణాయ భగవాన్ దత్త్వా రక్షోగణేశతామ్ ॥ ౩౨॥

లక్ష్మణాయుశ్చ కల్పాంతం యయౌ చీర్ణవ్రతః పురీమ్ |
అవకీర్యమాణః సుకుసుమైర్లోకపాలార్పితైః పథి || 33||

ఉపగీయమానచరితః శతధృత్యాదిభిర్బుధా |
గోమూత్రయావకం శ్రుత్వా భ్రాతరం వల్కలామ్బరమ్ || 34||

మహాకారుణీకోఽతస్యజ్జటిలం స్థణ్ణిలేశయమ్ |
భరతః ప్రాప్తమాకర్ణ్య పౌరామాత్యపురోహితైః || 35||

పాదుకే శిరసి న్యస్య రామం ప్రత్యుద్యతోఽగ్రజమ్ |
నన్దిగ్రామాత్స్వశిబిరాధీతవాదిత్రనిఃస్వనైః || 36||

బ్రహ్మఘోషేణ చ ముహుః పఠద్భిర్బ్రహ్మవాదిభిః |
స్వర్ణకక్షపతాకాభిర్మైశ్చిత్రధ్వజై రథైః || 37||

సదశ్చై రుక్మసన్నాహైర్భుతైః పురటవర్మభిః |
శ్రేణీభిర్వా రముఖ్యాభిర్భుత్వైశ్చైవ పదానుగైః || 38||

పారమేష్ఠ్యాన్యపాదాయ పణ్యాన్యచ్ఛావచాని చ |
పాదయోర్న్యపతత్యేష్టా ప్రక్లిన్నహృదయేక్షణః || 39||

పాదుకే న్యస్య పురతః ప్రాజ్ఞానిర్భాష్యతోచనః |
తమాశ్లిష్య చిరం దోర్భ్యాం స్నాపయన్ నేత్రజైర్జలైః || 40||

రామో లక్ష్మణసీతాభ్యాం విప్రేభ్యో యేఽర్హసత్తమాః |
తేభ్యః స్వయం నమశ్చక్రే ప్రజాభిశ్చ నమస్కృతః || 41||

ధున్వన్త ఉత్తరాసక్లన్ పతిం వీక్ష్య చిరాగతమ్ |
ఉత్తరాః కోసలా మాత్యైః కిరన్తో ననృతుర్బుధా || 42||

పాదుకే భరతోఽగృహ్ణాచ్ఛామరవ్యజనోత్తమే |
విభీషణః ససుగ్రీవః శ్వేతచ్ఛత్రం మరుతుతః || 43||

ధనుర్నిషక్లన్ శత్రుఘ్నః సీతా తీర్థకమణ్ణులుమ్ |
అభిభ్రదక్లదః ఖడ్గం హైమం చర్మర్షరాణ్నుప || 44||

పుష్పకస్థోఽన్వితః స్త్రీభిః స్తూయమానశ్చ వన్దిభిః |
విరేజే భగవాన్ రాజన్ గ్రహాశ్చన్య ఇవోదితః || 45||

భ్రాతృభిర్బుద్ధితః సోఽపి సోత్సవాం ప్రావిశత్పురీమ్ |
ప్రవిశ్య రాజభవనం గురుపత్నీః స్వమాతరమ్ || 46||

గురూన్ వయస్యావరజాన్ పూజితః ప్రత్యపూజయత్ |
 వైదేహీ లక్ష్మణశ్చైవ యథావత్సముపేయతుః || ౪౭||
 పుత్రాన్ స్వమాతరస్తాస్తు ప్రాణాంస్తస్య ఇవోత్థితాః |
 ఆరోప్యాక్కేఽభిషిచ్ఛన్తో బాషౌఘైర్విజహుః శుచః || ౪౮||
 జటా నిర్మూల్య విధివత్కులవృద్ధైః సమం గురుః |
 అభ్యషిచ్ఛద్వ్యధైవేన్ద్రం చతుఃసిన్ధుజలాదిభిః || ౪౯||
 ఏవం కృతశిరఃస్నానః సువాసాః స్రగ్వ్యలంకృతః |
 స్వలంకృతైః సువాసోభిర్భాతృభిర్భార్యయా బభౌ || ౫౦||
 అగ్రహీదాసనం భ్రాత్రా ప్రణిపత్య ప్రసాదితః |
 ప్రజాః స్వధర్మనిరతా వర్ణాశ్రమగుణాన్వితాః |
 జగోప పితృవద్రామో మేనిరే పితరం చ తమ్ || ౫౧||
 త్రేతాయాం వర్తమానాయాం కాలః కృతసమోఽభవత్ |
 రామే రాజని ధర్మజ్ఞే సర్వభూతసుఖావహే || ౫౨||
 వనాని నద్యో గిరయో వర్షాణి ద్వీపసిన్ధవః |
 సర్వే కామదుఘా ఆసన్ ప్రజానాం భరతర్షభ || ౫౩||
 నాధివ్యాధిజరాగ్లానిదుఃఖశోకభయక్లమాః |
 మృత్యుశ్చానిచ్ఛతాం నాసీద్రామే రాజన్యధోక్షజే || ౫౪||
 ఏకపత్నీవ్రతధరో రాజర్షిచరితః శుచిః |
 స్వధర్మం గృహమేధీయం శిక్షయన్ స్వయమాచరత్ || ౫౫||
 ప్రేష్టానువృత్త్యా శిలేన ప్రశ్రయావనతా సతీ |
 భియా హ్రీయా చ భావజ్ఞా భర్తుః సీతాహరన్మనః || ౫౬||
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 నవమస్కంధే రామచరితే దశమోఽధ్యాయః || ౧౦||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

॥ ఏకాదశోఽధ్యాయః - ౧౧ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

భగవానాత్మనాఽఽత్మానం రామ ఉత్తమకల్పకైః ।

సర్వదేవమయం దేవమీజ ఆచార్యవాన్ మఖైః ॥ ౧ ॥

హోత్రేఽదదాద్దిశం ప్రాచీం బ్రహ్మణే దక్షిణాం ప్రభుః ।

అధ్వర్యవే ప్రతీచీం చ ఉదీచీం సామగాయ సః ॥ ౨ ॥

ఆచార్యాయ దదౌ శేషాం యావతీ భూస్తదస్తరా ।

మన్యమాన ఇదం కృత్స్నం బ్రాహ్మణోఽర్హతి నిఃస్పృహః ॥ ౩ ॥

ఇత్యయం తదలఙ్కారవాసోభ్యామవశేషితః ।

తథా రాజ్ఞ్యపి వైదేహీ సౌమఙ్గల్యావశేషితా ॥ ౪ ॥

తే తు బ్రహ్మణ్యదేవస్య వాత్సల్యం వీక్ష్య సంస్తుతమ్ ।

ప్రీతాః క్లిన్నధియస్తస్మై ప్రత్యర్షేదం బభాషిరే ॥ ౫ ॥

అప్రత్యం నస్త్యయా కిం ను భగవన్ భువనేశ్వర ।

యన్నోఽన్తర్హదయం విశ్య తమో హంసి స్వరోచిషా ॥ ౬ ॥

నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ రామాయాకుణ్డమేధసే ।

ఉత్తమశ్లోకధుర్యాయ స్యస్తదణ్డార్పితాఙ్ఘ్రియే ॥ ౭ ॥

కదాచిల్లోకజిజ్ఞాసుర్గూఢో రాత్ర్యామలక్షితః ।

చరన్ వాచోఽశ్శృణోద్రామో భార్యాముద్దిశ్య కస్యచిత్ ॥ ౮ ॥

నాహం బిభర్మి త్వాం దుష్టామనతీం పరవేశ్మగామ్ ।

స్త్రీలోభీ బిభృయాత్సీతాం రామో నాహం భజే పునః ॥ ౯ ॥

ఇతి లోకాదృపలముఖాద్దురారాధ్యాదసంవిదః ।

పత్యా భీతేన సా త్యక్తా ప్రాప్తా ప్రాచేతసాశ్రమమ్ ॥ ౧౦ ॥

అన్తర్వత్స్యాగతే కాలే యమౌ సా సుషువే సుతౌ ।

కుశో లవ ఇతి భ్యాతౌ తయోశ్చక్రే క్రియా మునిః ॥ ౧౧ ॥

అఙ్గదశ్చిత్రకేతుశ్చ లక్ష్మణస్యాత్మజౌ స్మృతౌ ।

తక్షః పుష్కల ఇత్యాస్తాం భరతస్య మహిపతే ॥ ౧౨ ॥

సుబాహుః శ్రుతసేనశ్చ శత్రుఘ్నస్య బభూవతుః ।

గన్ధర్వాన్ కోటిశో జఘ్నే భరతో విజయే దిశామ్ ॥ ౧౩ ॥

తదీయం ధనమాసీయ సర్వం రాజ్ఞే న్యవేదయత్ |
 శత్రుష్నుశ్చ మధోః పుత్రం లవణం నామ రాక్షసమ్ |
 హత్వా మధువనే చక్రే మధురాం నామ వై పురీమ్ || ౧౪ ||
 మునౌ నిక్షిప్య తనయౌ సీతా భర్త్రా వివాసితా |
 ధ్యాయస్తీ రామచరణౌ వివరం ప్రవివేశ హ || ౧౫ ||
 తచ్చుత్వా భగవాన్ రామో రున్ధన్నపి ధియా శుచః |
 స్మరంస్తస్యా గుణాంస్తాంస్తాన్నాశక్నోద్ధ్రోధమీశ్వరః || ౧౬ ||
 స్త్రీపుమృసన్గ ఏతాదృక్ సర్వత్ర త్రాసమావహః |
 ఆపీశ్వరాణాం కిముత గ్రామ్యస్య గృహచేతసః || ౧౭ ||
 తతః ఊర్ధ్వం బ్రహ్మచర్యం ధారయన్నజహోత్ప్రభుః |
 త్రయోదశాబ్దసాహస్రమగ్నిహోత్రమఖణ్డితమ్ || ౧౮ ||
 స్మరతాం హృది విన్యస్య విద్ధం దణ్డకకణ్డకైః |
 స్వపాదపల్లవం రామ ఆత్మజ్యోతిరగాత్తతః || ౧౯ ||
 నేదం యశో రఘుపతేః సురయాచ్ఛయాత్త-
 లీలాతనోరధికసామ్యవిముక్తధామ్నః |
 రక్షోవధో జలధిబన్ధనమస్త్రపూగైః
 కిం తస్య శత్రుహాననే కపయః సహాయాః || ౨౦ ||
 యస్యామలం నృపసదఃసు యశోఽధునాపి
 గాయన్త్యఘ్నుమ్మృషయో దిగిభేన్ద్రపట్టమ్ |
 తం నాకపాలవసుపాలకిరీటజష్ట-
 పాదామ్బుజం రఘుపతిం శరణం ప్రపద్యే || ౨౧ ||
 స యైః స్పృష్టోఽభిదృష్టో వా సంవిష్టోఽనుగతోఽపి వా |
 కోసలాస్తే యయుః స్థానం యత్ర గచ్ఛన్తి యోగినః || ౨౨ ||
 పురుషో రామచరితం శ్రవణైరుపధారయన్ |
 ఆనృశంస్యపరో రాజన్ కర్మబన్ధైర్విముచ్యతే || ౨౩ ||
 రాజోవాచ
 కథం స భగవాన్ రామో భ్రాతృవాన్ వా స్వయమాత్మనః |

తస్మిన్ వా తేఽన్వవర్తన్త ప్రజాః పౌరాశ్చ ఈశ్వరే || ౨౪ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

అథాదిశద్ధిగ్విజయే భ్రాతృవాంస్త్రిభువనేశ్వరః |

ఆత్మానం దర్శయన్ స్వానాం పురీమైక్షత సానుగః || ౨౫ ||

ఆసిక్తమార్గాం గన్తోదైః కరిణాం మదశీకరైః |

స్వామినం ప్రాప్తమాలోక్య మత్తాం వా సుతరామివ || ౨౬ ||

ప్రాసాదగోపురసభావైత్యదేవగృహాదిషు |

విన్యస్తహేమకలశైః పతాకాభిశ్చ మణ్డితామ్ || ౨౭ ||

పూగైః సవృన్తై రమ్భాభిః పట్టికాభిః సువాససామ్ |

ఆదర్శైరంశుకైః స్రగ్భిః కృతకౌతుకతోరణామ్ || ౨౮ ||

తముపేయుస్తత్ర తత్ర పౌరా అర్హణపాణయః |

ఆశిషో యుయుజర్దేవ పాహీమాం ప్రాక్ త్వయోద్ధృతామ్ || ౨౯ ||

తతః ప్రజా వీక్ష్య పతిం చిరాగతం

దిదృక్షయోత్సుప్తగృహాః స్త్రియో నరాః |

ఆరుహ్య హర్యాణ్యురవిన్దలోచన-

మతృప్తనేత్రాః కుసుమైరవాకిరన్ || ౩౦ ||

అథ ప్రవిష్టః స్వగృహం జష్టం స్వైః పూర్వరాజభిః |

అనన్తాఖిలకోషాఢ్యమనర్హ్యోరుపరిచ్ఛదమ్ || ౩౧ ||

విద్రుమోదుమ్బురద్వారైర్వైదూర్యస్తమ్భపక్షిభిః |

స్థలైర్మారకతైః స్వచ్ఛైర్భాతస్ఫటికభిత్తిభిః || ౩౨ ||

చిత్రస్రగ్భిః పట్టికాభిర్వాసోమణిగణాంశుకైః |

ముక్తాఫలైశ్చిదుల్లాసైః కాన్తకామోపపత్తిభిః || ౩౩ ||

ధూపదీపైః సురభిభిర్మణితం పుష్పమణ్డనైః |

స్త్రీపుమ్భిః సురసంకౌశ్టైర్బుష్టం భూషణభూషణైః || ౩౪ ||

తస్మిన్ స భగవాన్ రామః స్నిగ్ధయా ప్రియయేష్టయా |

రేమే స్వారామధీరాణామృషభః సీతయా కిల || ౩౫ ||

బుభుజే చ యథాకాలం కామాన్ ధర్మమపీడయన్ |

వర్షపూగాన్ బహూన్ నృణామభిధ్యాత్యాజ్ఞీపల్లవః || ౩౬ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
నవమస్కంధే శ్రీరామోపాఖ్యానే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౧॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ద్వాదశోఽధ్యాయః - ౧౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

కుశస్య చాతిథిస్తస్మాన్నిషధస్తత్సతో నభః ।

పుణ్డరీకోఽథ తత్పుత్రః క్షేమధన్వాభవత్తతః ॥ ౧॥

దేవానీకస్తతోఽనీహః పారియాత్రోఽథ తత్సతః ।

తతో బలస్థలస్తస్మాద్వజ్రనాభోఽర్కసమ్భవః ॥ ౨॥

ఖగణస్తత్సతస్మాద్విధృతిశ్చాభవత్సతః ।

తతో హిరణ్యనాభోఽభూద్యోగాచార్యస్తు జైమినేః ॥ ౩॥

శిష్యః కౌసల్య ఆధ్యాత్మం యాజ్ఞవల్క్యోఽధ్యగాద్యతః ।

యోగం మహోదయమృషిర్హృదయగ్రన్థిభేదకమ్ ॥ ౪॥

పుష్యో హిరణ్యనాభస్య ధ్రువసన్నిస్తతోఽభవత్ ।

సుదర్శనోఽథాగ్నివర్ణః శీఘ్రస్తస్య మరుః సుతః ॥ ౫॥

యోఽసావాస్తే యోగసిద్ధః కలాపగ్రామమాశ్రితః ।

కలేరన్తే సూర్యవంశం నష్టం భావయితా పునః ॥ ౬॥

తస్మాత్ప్రసూత్రస్తస్య సన్నిస్తస్యాప్యమర్షణః ।

మహస్వాంస్తత్సతస్మాద్విశ్వసాహ్వోఽన్వజాయత ॥ ౭॥

తతః ప్రనేనజిత్రస్మాత్తక్షకో భవితా పునః ।

తతో బృహద్ర్పలో యస్తు పిత్రా తే సమరే హతః ॥ ౮॥

ఏతే హిక్ష్యాకుభూపాలా అతీతాః శృణ్వనాగతాన్ ।

బృహద్ర్పలస్య భవితా పుత్రో నామ బృహద్ర్పణః ॥ ౯॥

ఊరుక్రియః సుతస్తస్య వత్సవృద్ధో భవిష్యతి ।

ప్రతివ్యోమస్తతో భానుర్దివాకో వాహినీపతిః ॥ ౧౦॥

సహదేవస్తతో వీరో బృహదశ్వోఽథ భానుమాన్ |
 ప్రతీకాశ్వో భానుమతః సుప్రతీకోఽథ తత్పుతః || ౧౦ ||

భవితా మరుదేవోఽథ సునక్షత్రోఽథ పుష్కరః |
 తస్యాన్తరిక్షస్తత్పుత్రః సుతపాస్తదమిత్రజిత్ || ౧౧ ||

బృహద్రాజస్తు తస్యాపి బర్హిస్తస్మాత్కృతజ్ఞయః |
 రణజ్ఞయస్తస్య సుతః సజ్ఞయో భవితా తతః || ౧౩ ||

తస్మాచ్ఛాక్యోఽథ శుద్ధోదో లాఙ్గలస్తత్పుతః స్మృతః |
 తతః ప్రసేనజిత్తస్మాత్క్షుద్ధకో భవితా తతః || ౧౪ ||

రణకో భవితా తస్మాత్సురధస్తనయస్తతః |
 సుమిత్రో నామ నిష్ఠాన్త ఏతే బార్హద్రబ్బలాన్వయాః || ౧౫ ||

ఇక్ష్వాకూణామయం వంశః సుమిత్రాన్తో భవిష్యతి |
 యతస్తం ప్రాప్య రాజానం సంస్థాం ప్రాప్స్యతి వై కలౌ || ౧౬ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 నవమస్కంధే ఇక్ష్వాకువంశవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః || ౧౨ ||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| త్రయోదశోఽధ్యాయః - ౧౩ ||

శ్రీశుక ఉవాచ
 నిమిరిక్ష్యాకుతనయో వసిష్ఠమవృతర్హిజమ్ |
 ఆరభ్య సత్రం సోఽప్యాహ శత్రేణ ప్రాగ్వృతోఽస్మి భోః || ౧ ||

తం నిర్వర్త్యాగమిష్యామి తావన్మాం ప్రతిపాలయ |
 తూష్ఠిమాసీద్ధృహపతిః సోఽపీన్ద్రస్యాకరోస్మఖమ్ || ౨ ||

నిమిశ్చలమిదం విద్వాన్ సత్రమారభతాత్మవాన్ |
 ఋత్విగ్భిరపరైస్తావన్నాగమద్యావతా గురుః || ౩ ||

శిష్యవ్యతిక్రమం వీక్ష్య నిర్వర్త్య గురురాగతః |

అశపత్పతాద్దేహో నిమేః పణ్ణితమానినః ॥ ౪ ॥

నిమిః ప్రతిదదౌ శాపం గురవేఽధర్మవర్తినే ।

తవాపి పతతాద్దేహో లోభాద్ధర్మమజానతః ॥ ౫ ॥

ఇత్యుత్ససర్జ స్వం దేహం నిమిరధ్యాత్మకోవిదః ।

మిత్రావరుణయోర్జ్జ్ఞే ఉర్వశ్యాం ప్రపితామహః ॥ ౬ ॥

గన్ధవస్తుషు తద్దేహం నిధాయ మునిసత్తమాః ।

సమాప్తే సత్రయాగేఽథ దేవానూచుః సమాగతాన్ ॥ ౭ ॥

రాజ్ఞో జీవతు దేహోఽయం ప్రసన్నాః ప్రభవో యది ।

తథేత్యుక్తే నిమిః ప్రాహ మా భూన్మే దేహబన్ధనమ్ ॥ ౮ ॥

యస్య యోగం న వాఙ్చన్తి వియోగభయకాతరాః ।

భజన్తి చరణామ్భోజం మునయో హరిమేధసః ॥ ౯ ॥

దేహం నావరురుత్సేఽహం దుఃఖశోకభయావహమ్ ।

సర్వత్రాస్య యతో మృత్యుర్మృత్యానాముదకే యథా ॥ ౧౦ ॥

దేవా ఊచుః

విదేహ ఉష్యతాం కామం లోచనేషు శరీరిణామ్ ।

ఉన్మేషణనిమేషాభ్యాం లక్షితోఽధ్యాత్మసంస్థితః ॥ ౧౧ ॥

అరాజకభయం నృణాం మన్యమానా మహర్షయః ।

దేహం మమన్థః స్మ నిమేః కుమారః సమజాయత ॥ ౧౨ ॥

జన్మనా జనకః సోఽభూద్వైదేహస్తు విదేహజః ।

మిథిలో మథనాజ్ఞాతో మిథిలా యేన నిర్మితా ॥ ౧౩ ॥

తస్మాదుదావసుస్తస్య పుత్రోఽభూన్నన్దివర్ధనః ।

తతః సుకేతుస్తస్యాపి దేవరాతో మహీపతే ॥ ౧౪ ॥

తస్మాద్బ్రుహద్రథస్తస్య మహావీర్యః సుధృత్పితా ।

సుధృతేర్ధృష్టకేతుర్వై హర్యశ్వోఽథ మరుస్తతః ॥ ౧౫ ॥

మరోః ప్రతీపకస్తస్మాజ్ఞాతః కృతరథో యతః ।

దేవమీధస్తస్య పుత్రో విశ్రుతోఽథ మహాధృతిః ॥ ౧౬ ॥

కృతిరాతస్తతస్తస్మాన్మహారోమాథ తత్సుతః ।

స్వర్ణరోమా సుతస్తస్య హ్రాస్వరోమా వ్యజాయత || ౧౭||

తతః సీరధ్వజో జజ్ఞే యజ్ఞార్థం కర్షతో మహీమ్ |

సీతా సీరాగ్రతో జాతా తస్మాత్సీరధ్వజః స్మృతః || ౧౮||

కుశధ్వజస్తస్య పుత్రస్తతో ధర్మధ్వజో నృపః |

ధర్మధ్వజస్య ద్వా పుత్రౌ కృతధ్వజమితధ్వజౌ || ౧౯||

కృతధ్వజాత్కేశిధ్వజః ఖాణ్డిక్యస్తు మితధ్వజాత్ |

కృతధ్వజుతో రాజన్నాత్మవిద్యావిశారదః || ౨౦||

ఖాణ్డిక్యః కర్మతత్త్వజ్ఞో భీతః కేశిధ్వజాద్ద్రుతః |

భానుమాంస్తస్య పుత్రోఽభూచ్ఛతద్యుమ్నస్తు తత్పుతః || ౨౧||

శుచిస్తత్తనయస్తస్మాత్సనద్వాజస్తతోఽభవత్ |

ఊర్ధ్వకేతుః సనద్వాజాదజోఽథ పురుజిత్పుతః || ౨౨||

ఆరిష్టనేమిస్తస్యాపి శ్రుతాయుస్తత్పుపార్శ్వకః |

తతశ్చిత్తరథో యస్య క్షేమధిర్మూఢిలాధిపః || ౨౩||

తస్మాత్సమరథస్తస్య సుతః సత్యరథస్తతః |

ఆసీదుపగురుస్తస్మాదుపగుప్తోఽగ్నిసమ్భవః || ౨౪||

వస్వనన్తోఽథ తత్పుత్రో యుయుధో యత్సుభాషణః |

శ్రుతస్తతో జయస్తస్మాద్విజయోఽస్మాదృతః సుతః || ౨౫||

శునకస్తత్పుతో జజ్ఞే వీతహవ్యో ధృతిస్తతః |

బహులాశోఽధృతస్తస్య కృతిరస్య మహావశీ || ౨౬||

ఏతే వై మైథిలా రాజన్నాత్మవిద్యావిశారదాః |

యోగేశ్వరప్రసాదేన ద్వన్వైర్ముక్తై గృహేష్వపి || ౨౭||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

నవమస్కంధే నిమివంశానువర్ణనం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః || ౧౩||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

॥ చతుర్దశోఽధ్యాయః - ౧౪ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథాతః శ్రూయతాం రాజన్ వంశః సోమస్య పావనః ।
యస్మిన్నైలాదయో భూపాః కీర్త్యన్తే పుణ్యకీర్తయః ॥ ౧ ॥

సహస్రశిరసః పుంసో నాభిప్రదసరోరుహాత్ ।
జాతస్యాసీత్సుతో ధాతురత్రిః పితృసమో గుణైః ॥ ౨ ॥

తస్య దృగ్భ్యోఽభవత్పుత్రః సోమోఽమృతమయః కిల ।
విప్రోషధ్యుడుగణానాం బ్రహ్మణా కల్పితః పతిః ॥ ౩ ॥

సోఽయజద్రాజనూయేన విజిత్య భువనత్రయమ్ ।
పత్నిం బృహస్పతేర్దర్దరావృత్తారాం నామాహరద్భలాత్ ॥ ౪ ॥

యదా స దేవగురుణా యాచితోఽభీక్షణో మదాత్ ।
నాత్యజత్తత్కృతే జజ్ఞే సురదానవవిగ్రహాః ॥ ౫ ॥

శుక్రో బృహస్పతేర్ద్వేషాదగ్రహీత్సాసురోడుపమ్ ।
హరో గురుసుతం సేహాత్సర్వభూతగణావృతః ॥ ౬ ॥

సర్వదేవగణోపేతో మహేన్ద్రో గురుమన్వయాత్ ।
సురాసురవినాశోఽభూత్సమరస్తారకామయః ॥ ౭ ॥

నివేదితోఽథాఙ్గిరసా సోమం నిర్భర్త్య విశ్వకృత్ ।
తారాం స్వభర్తృప్రాయచ్ఛదన్తర్వత్పిమ్వైత్పతిః ॥ ౮ ॥

త్యజ త్యజాశు దుష్పుజ్ఞే మత్తేత్రాదాహితం పరైః ।
నాహం త్వాం భస్మసాత్కుర్యాం స్త్రియం సాంతానికః సతి ॥ ౯ ॥

తత్యాజ వ్రీడితా తారా కుమారం కనకప్రభమ్ ।
స్పృహమాఙ్గిరసశ్చక్రే కుమారే సోమ ఏవ చ ॥ ౧౦ ॥

మమాయం న తవేత్యుచ్చైస్తస్మిన్ వివదమానయోః ।
పప్రచ్ఛుర్పృషయో దేవా నైవోచే వ్రీడితా తు సా ॥ ౧౧ ॥

కుమారో మాతరం ప్రాహ కుపితోఽలీకలజ్జయా ।
కిం న వోచస్యనద్విత్రే ఆత్మావద్యం వదాశు మే ॥ ౧౨ ॥

బ్రహ్మ తాం రహ ఆహూయ సమప్రాక్షీచ్ఛ సాన్త్వయన్ ।
సోమస్యేత్యాహ శనకైః సోమస్తం తావదగ్రహీత్ ॥ ౧౩ ॥

తస్యాత్మయోనిరకృత బుధ ఇత్యభిధాం నృప |
బుద్ధ్యా గమ్భీరయా యేన పుత్రేణాపోడురాణ్ముదమ్ || ౧౪||

తతః పురూరవా జజ్ఞే ఇలాయాం య ఉదాహృతః |
తస్య రూపగుణోదార్యశీలద్రవిణవిక్రమాన్ || ౧౫||

శ్రుతోవ్యర్వశీన్ద్రభవనే గీయమానాన్ సురర్షిణా |
తదన్తికముపేయాయ దేవీ స్మరశరార్ధితా || ౧౬||

మిత్రావరుణయోః శాపాదాపన్నా నరలోకతామ్ |
నిశమ్య పురుషశ్రేష్ఠం కన్దర్పమివ రూపిణమ్ |
ధృతిం విష్టభ్య లలనా ఉపతస్థే తదన్తికే || ౧౭||

స తాం విలోక్య నృపతిర్హ్రదేణోత్ఫుల్లలోచనః |
ఉవాచ శ్లక్ష్యయా వాచా దేవీం హృష్టతనూరుహః || ౧౮||

రాజోవాచ
స్వాగతం తే వరారోహే ఆస్యతాం కరవామ కిమ్ |
సంరమస్య మయా సాకం రతిర్నా శాశ్వతీః సమాః || ౧౯||

ఉర్వశ్యువాచ
కస్యాస్త్యయి న సజ్జేత మనో దృష్టిశ్చ సున్దర |
యదక్లన్తరమాసాద్య చ్యవతే హ రిరంసయా || ౨౦||

ఏతాపురణకౌ రాజన్ న్యాసౌ రక్షస్వ మానద |
సంరంస్యే భవతా సాకం శ్లాఘ్యః స్త్రీణాం వరః స్మృతః || ౨౧||

ఘృతం మే వీర భక్ష్యం స్యాన్నేక్షే త్వాన్యత్ర మైథునాత్ |
వివాససం తత్తథేతి ప్రతిపేదే మహామనాః || ౨౨||

అహో రూపమహో భావో నరలోకవిమోహనమ్ |
కో న నేవేత మనుజో దేవీం త్వాం స్వయమాగతామ్ || ౨౩||

తయా స పురుషశ్రేష్ఠో రమయన్త్యా యథార్హతః |
రేమే సురవిహారేషు కామం చైత్రరథాదిషు || ౨౪||

రమమాణస్తయా దేవ్యా పద్మకిణ్ణుల్కగన్ధయా |
తన్ముఖామోదముషితో ముముదేఽహర్గణాన్ బహూన్ || ౨౫||

అపశ్యన్నుర్వశిమిన్ద్రో గన్ధర్వాన్ సమచోదయత్ |
 ఉర్వశిరహితం మహ్యమాస్థానం నాతిశోభతే || ౨౬ ||
 తే ఉపేత్య మహారాశ్రే తమసి ప్రత్యుపస్థితే |
 ఉర్వశ్యా ఉరణౌ జప్తురన్యస్తౌ రాజని జాయయా || ౨౭ ||
 నిశమ్యాక్రన్ధితం దేవీ పుత్రయోర్నియమానయోః |
 హతాస్మ్యహం కునాథేన నపుంసా వీరమానినా || ౨౮ ||
 యద్విశ్రమాద్దహం నష్టా హృతాపత్యా చ దస్యభిః |
 యః శేతే నిశి సన్తస్తో యథా నారీ దివా పుమాన్ || ౨౯ ||
 ఇతి వాక్నాయకైర్విధః ప్రతోత్తీరివ కుజ్జురః |
 నిశి నిస్త్రింశమాదాయ వివస్త్రోఽభ్యద్రవద్రుషా || ౩౦ ||
 తే విసృజ్యోరణౌ తత్ర వ్యద్యోతస్త స్మ విద్యుతః |
 ఆదాయ మేషావాయాంతం నగ్నమైక్షత సా పతిమ్ || ౩౧ ||
 ఐలోఽపి శయనే జాయామపశ్యన్ విమనా ఇవ |
 తచ్చిత్తో విహ్వలః శోచన్ బభ్రామోన్మత్తవన్మహీమ్ || ౩౨ ||
 స తాం వీక్ష్య కురుక్షేత్రే సరస్వత్యాం చ తత్సఖీః |
 పఞ్చ ప్రహృష్టవదనాః ప్రాహ సూక్తం పురూరవాః || ౩౩ ||
 అహో జాయే తిష్ఠ తిష్ఠ ఘోరే న త్యక్తుమర్హసి |
 మాం త్వమద్యాప్యనిర్వృత్య వచాంసి కృణవావహౌ || ౩౪ ||
 సుదేహోఽయం పతత్యత్ర దేవి దూరం హృతస్త్యయా |
 ఖాదన్యైసం వృకా గృధ్రాస్త్యతప్సిసాదస్య నాస్పదమ్ || ౩౫ ||
 ఉర్వశ్యువాచ
 మా మృధాః పురుషోఽసి త్వం మా స్మ త్వాద్యుర్వృకా ఇమే |
 క్వాపి సఖ్యం న వై స్త్రీణాం వృకాణాం హృదయం యథా || ౩౬ ||
 స్త్రియో హ్యకరుణాః క్రూరా దుర్మర్షాః ప్రియసాహసాః |
 ఘ్నన్త్యల్పార్థేఽపి విశ్రబ్ధం పతిం భ్రాతరమప్యత || ౩౭ ||
 విధాయాలీకవిశ్రమ్భమజ్ఞేషు త్యక్తసౌహృదాః |
 నవం నవమభీషన్త్యః పుంశ్చల్యః సైవరవృత్తయః || ౩౮ ||

సంవత్సరాస్తే హి భవానేకరాత్రం మయేశ్వర ।
 వత్స్యత్సప్త్యాని చ తే భవిష్యన్త్యపరాణి భోః ॥ ౩౯ ॥
 అన్తర్వత్సీముపాలక్ష్య దేవీం స ప్రయయౌ పురమ్ ।
 పునస్తత్ర గతోఽభ్యాస్తే ఉర్వశీం వీరమాతరమ్ ॥ ౪౦ ॥
 ఉపలభ్య ముదా యుక్తః సమువాస తయా నిశామ్ ।
 అదైనముర్వశీ ప్రాహ కృపణం విరహాతురమ్ ॥ ౪౧ ॥
 గన్ధర్వానుపధావేమాంస్తుభ్యం దాస్యన్తి మామితి ।
 తస్య సంస్తువతస్తుష్టా అగ్నిస్థాలీం దదుర్నుప ।
 ఉర్వశీం మన్యమానస్తాం సోఽబుధ్యత చరన్ వనే ॥ ౪౨ ॥
 స్థాలీం న్యస్య వనే గత్వా గృహానాధ్యాయతో నిశి ।
 త్రేతాయాం సమ్ప్రవృత్తాయాం మనసి త్రయ్యవర్తత ॥ ౪౩ ॥
 స్థాలీస్థానం గతోఽశ్వత్థం శమీగర్భం విలక్ష్య సః ।
 తేన ద్వే అరణీ కృత్వా ఉర్వశీలోకకామ్యయా ॥ ౪౪ ॥
 ఉర్వశీం మన్తతో ధ్యాయన్నధరారణీముత్తరామ్ ।
 ఆత్మానముభయోర్మధ్యే యత్తత్ప్రజనం ప్రభుః ॥ ౪౫ ॥
 తస్య నిర్మన్తనాజ్ఞాతో జాతవేదా విభావసుః ।
 త్రయ్యా స విద్యయా రాజ్ఞా పుత్రత్వే కల్పితస్త్రివృత్ ॥ ౪౬ ॥
 తేనాయజత యజ్ఞేశం భగవన్తమధోక్షజమ్ ।
 ఉర్వశీలోకమన్విచ్ఛన్ సర్వదేవమయం హరిమ్ ॥ ౪౭ ॥
 ఏక ఏవ పురా వేదః ప్రణవః సర్వవాఙ్మయః ।
 దేవో నారాయణో నాన్య ఏకోఽగ్నిర్వర్ణ ఏవ చ ॥ ౪౮ ॥
 పురూరవస ఏవాసీత్త్రయీ త్రేతాముఖే నృప ।
 అగ్నినా ప్రజయా రాజా లోకం గాన్ధర్వమేయివాన్ ॥ ౪౯ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 నవమస్కంధే ఐలోపాఖ్యానే చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥ ౧౪ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ పంచదశోఽధ్యాయః - ౧౫ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఐలస్య చోర్వశీగర్భాత్క్షణాసన్నాత్మజా నృప ।

ఆయుః శ్రుతాయుః సత్యాయూ రయోఽథ విజయో జయః ॥ ౧॥

శ్రుతాయోర్వసుమాన్ పుత్రః సత్యాయోశ్చ శ్రుతజ్ఞాయః ।

రయస్య సుత ఏకశ్చ జయస్య తనయోఽమితః ॥ ౨॥

భీమస్తు విజయస్యాథ కాఞ్చనో హోత్రకస్తతః ।

తస్య జహ్నుః సుతో గజ్ఞాం గణ్ణాషీకృత్య యోఽపిబత్ ।

జహ్నోస్తు పూరుస్తత్పుత్రో బలాకశ్చాత్మజోఽజకః ॥ ౩॥

తతః కుశః కుశస్యాపి కుశామ్బుస్తనయో వసుః ।

కుశనాభశ్చ చత్వారో గాధిరాసీత్కుశామ్బుజః ॥ ౪॥

తస్య సత్యవతీం కన్యామృచీకోఽయాచత ద్విజః ।

వరం విసదృశం మత్వా గాధిర్భార్గవమబ్రవీత్ ॥ ౫॥

ఏకతః శ్యామకర్ణానాం హయానాం చన్ద్రవర్చసామ్ ।

సహస్రం దీయతాం శుల్కం కన్యాయాః కుశికా వయమ్ ॥ ౬॥

ఇత్యుక్తస్తన్మతం జ్ఞాత్వా గతః స వరుణాన్తికమ్ ।

ఆసీయ దత్త్వా తానశ్వానుపయేమే వరాననామ్ ॥ ౭॥

స ఋషిః ప్రార్థితః పత్న్యై శ్వశ్రావ చాపత్యకామ్యయా ।

శ్రవయిత్వోభయైర్మృతైశ్చిరుం స్నాతుం గతో మునిః ॥ ౮॥

తావత్సత్యవతీ మాత్రా స్వచరుం యాచితా సతీ ।

శ్రేష్ఠం మత్వా తయాయచ్చన్మాత్రే మాతురదత్స్వయమ్ ॥ ౯॥

తద్విజ్ఞాయ మునిః ప్రాహ పతీం కష్టమకారషీః ।

ఘోరో దణ్డధరః పుత్రో భ్రాతా తే బ్రహ్మవిత్తమః ॥ ౧౦॥

ప్రసాదితః సత్యవత్యా మైవం భూదితి భార్గవః ।

అథ తర్హి భవేత్పాత్రో జమదగ్నిస్తతోఽభవత్ ॥ ౧౧॥

సా చాభూత్సుమహాత్పుణ్యా కౌశికీ లోకపావనీ ।

రేణోః సుతాం రేణుకాం వై జమదగ్నిరువాహ యామ్ || ౧౨ ||

తస్యాం వై భార్గవబుషేః సుతా వసుమదాదయః |
యవీయాన్ జజ్ఞ ఏతేషాం రామ ఇత్యభివిశ్రుతః || ౧౩ ||

యమాహుర్వాసుదేవాంశం హైహయానాం కులాన్తకమ్ |
త్రిసప్తకృత్వో య ఇమాం చక్రే నిఃక్షత్రియాం మహీమ్ || ౧౪ ||

దుష్టం క్షత్రం భువో భారమబ్రహ్మాణ్యమసీనశత్ |
రజస్తమోవృతమహన్ ఫల్గున్యపి కృతేంఽహసి || ౧౫ ||

రాజోవాచ

కిం తదంహో భగవతో రాజన్వైరజితాత్మభిః |
కృతం యేన కులం నష్టం క్షత్రియాణామభీక్షశః || ౧౬ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

హైహయానామధిపతిరర్జునః క్షత్రియర్షభః |
దత్తం నారాయణస్యాంశమారాధ్య పరికర్మభిః || ౧౭ ||

బాహూన్ దశశతం లేభే దుర్ధర్షత్వమరాతిషు |
అవ్యాహతేన్ద్రియాజః శ్రీతేజోవీర్యయశోబలమ్ || ౧౮ ||

యోగేశ్వరత్వమైశ్వర్యం గుణా యత్రాణిమాదయః |
చచారవ్యాహతగతిర్లోకేషు పవనో యథా || ౧౯ ||

స్త్రీరత్నైరావృతః క్రీడన్ రేవామృణి మదోత్కటః |
వైజయన్తీం స్రజం బిభ్రద్రురోధ సరితం భుజైః || ౨౦ ||

విప్లావితం స్వశిబిరం ప్రతిస్రోతఃసరిజ్జలైః |
నామృష్యత్తస్య తద్వీర్యం వీరమాసీ దశాననః || ౨౧ ||

గృహీతో లీలయా స్త్రీణాం సమక్షం కృతకిల్బిషః |
మాహిష్యత్స్యాం సన్నిరుద్ధో ముక్తో యేన కపిర్యథా || ౨౨ ||

స ఏకదా తు మృగయాం విచరన్ విపినే వనే |
యదృచ్ఛయాఽఽశ్రమపదం జమదగ్నేరుపావిశత్ || ౨౩ ||

తస్మై స నరదేవాయ మునిరర్హణమాహరత్ |
ససైన్యామాత్యవాహాయ హవిష్యత్స్యా తపోధనః || ౨౪ ||

స వీరస్తత్ర తద్ధృష్ట్వా ఆత్మైశ్వర్యాతిశాయనమ్ |

తన్నాద్రియతాగ్నిహోత్ర్యాం సాభిలాషః స హైహయః ॥ ౨౫॥

హవిర్ధాసీమృషేర్ధర్పాన్నరాన్ హర్తుమచోదయత్ ।

తే చ మాహిష్మతీం నిన్యః సవత్సాం క్రన్దతీం బలాత్ ॥ ౨౬॥

అథ రాజని నిర్యాతే రామ ఆశ్రమ ఆగతః ।

శ్రుత్వా తత్తస్య దౌరాత్మ్యం చుక్రోధాహిరివాహతః ॥ ౨౭॥

ఘోరమాదాయ పరశుం సతూణం వర్మ కార్ముకమ్ ।

అన్వధావత దుర్మర్షో మృగేన్ద్ర ఇవ యూథపమ్ ॥ ౨౮॥

తమాపతన్తం భృగువర్యమోజసా

ధనుర్ధరం బాణపరశ్వధాయుధమ్ ।

ఐణేయచర్మామృరమర్కఢామభి-

ర్యతం జటాభిర్దదృశే పురీం విశన్ ॥ ౨౯॥

అచోదయద్ధస్త్రిరధాశ్వపత్తిభి-

ర్గదాసిబాణర్షితఘ్నిశక్తిభిః ।

అక్షౌహిణీః సప్తదశాతిభీషణా-

స్తా రామ ఏకో భగవానసూదయత్ ॥ ౩౦॥

యతో యతోఽసౌ ప్రహరత్పరశ్వధో

మనోఽనిలౌజాః పరచక్రసూదనః ।

తతస్తతశ్చిన్న భుజోరుకన్దరా

నిపేతురుర్వాస్యం హతసూతవాహనాః ॥ ౩౧॥

దృష్ట్వా స్వసైన్యం రుధిరౌఘకర్షమే

రణాజిరే రామకుఠారసాయకైః ।

వివృక్ష్ణచర్మధ్వజచాపవిగ్రహం

నిపాతితం హైహయ ఆపతద్రుషా ॥ ౩౨॥

అధార్జునః పఞ్చశతేషు బాహుభి-

ర్ధనుఃషు బాణాన్ యుగపత్న సన్దధే ।

రామాయ రామోఽస్త్రభృతాం సమగ్రణీ-

స్తాన్యేకధన్వేషుభిరాచ్ఛినత్సమమ్ ॥ ౩౩॥

పునః స్వహస్తైరచలాన్ మృధేఽఙ్గిషా-

నుత్తిప్య వేగాదభిధావతో యుధి ।
 భుజాన్ కులారేణ కరోరనేమినా
 చిచ్ఛేద రామః ప్రసభం త్వహేరివ ॥ ౩౪॥
 కృత్రబాహోః శిరస్తస్య గిరేః శ్శృంజమివాహరత్ ।
 హతే పితరి తత్పుత్రా అయుతం దుద్రువుర్భయాత్ ॥ ౩౫॥
 అగ్నిహోత్రిముపావర్త్య సవత్సాం పరవీరహా ।
 సముపేత్యాశ్రమం పిత్రే పరిక్లిష్టాం సమర్చయత్ ॥ ౩౬॥
 స్వకర్మ తత్కృతం రామః పిత్రే భ్రాతృభ్య ఏవ చ ।
 వర్ణయామాస తచ్చుత్వా జమదగ్నిరభాషత ॥ ౩౭॥
 రామ రామ మహాబాహో భవాన్ పాపమకారషీత్ ।
 అవధీన్నరదేవం యత్సర్వదేవమయం వృథా ॥ ౩౮॥
 వయం హి బ్రాహ్మణాస్తాత క్షమయార్హణతాం గతాః ।
 యయా లోకగురుర్దేవః పారమేష్ఠ్యమగాత్పదమ్ ॥ ౩౯॥
 క్షమయా రోచతే లక్ష్మీర్భ్రాహ్మీ సౌరీ యథా ప్రభా ।
 క్షమణామాశు భగవాన్స్తుష్ఠ్యతే హరిరీశ్వరః ॥ ౪౦॥
 రాజ్ఞో మూర్ధాభిషిక్తస్య వధో బ్రహ్మవధాద్గురుః ।
 తీర్థసంసేవయా చాంహో జహ్యఙ్గామ్యుతచేతనః ॥ ౪౧॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
 సంహితాయాం నవమస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౫॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ షోడశోఽధ్యాయః - ౧౬ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 పిత్రోపశిక్షితో రామస్తథేతి కురునన్దన ।
 సంవత్సరం తీర్థయాత్రాం చరిత్వాఽఽశ్రమమావ్రజత్ ॥ ౧॥
 కదాచిద్రేణుకా యాతా గఙ్గాయాం పద్మమాలినమ్ ।

గర్భం రాజం క్రీడంతమపురోభిరపశ్యత ॥ ౨॥
విలోకయన్తీ క్రీడంతముదకార్థం నదీం గతా ।
హోమవేలాం న సస్మార కీఞ్చిచ్చిత్రరథస్పృహా ॥ ౩॥
కాలాత్యయం తం విలోక్య మునేః శాపవిశజ్జితా ।
ఆగత్య కలశం తస్థౌ పురోధాయ కృతాఞ్జులిః ॥ ౪॥
వ్యభిచారం మునిర్జ్ఞాత్వా పత్న్యాః ప్రకుపితోఽబ్రవీత్ ।
ఘ్నుతైనాం పుత్రకాః పాపామిత్యుక్తాస్తే న చక్రీరే ॥ ౫॥
రామః సఞ్ఞోదీతః పిత్రా భ్రాతృనాం మాత్రా సహావధీత్ ।
ప్రభావజ్ఞో మునేః సమ్యక్ సమాధేస్తుపసశ్చ సః ॥ ౬॥
వరేణ ఛన్దయామాస ప్రీతః సత్యవతీసుతః ।
వప్రే హతానాం రామోఽపి జీవితం చాస్మృతిం వధే ॥ ౭॥
ఉత్తస్థుస్తే కుశలినో నిద్రాపాయ ఇవాఞ్జసా ।
పితృర్విద్వాంస్తపోవీర్యం రామశ్చక్రే సుహృద్వధమ్ ॥ ౮॥
యేఽర్జునస్య సుతా రాజన్ స్మరన్తః స్వపితుర్వధమ్ ।
రామవీర్యపరాభూతా లేభిరే శర్మ న క్వచిత్ ॥ ౯॥
ఏకదాఽఽశ్రమతో రామే సభ్రాతరి వనం గతే ।
వైరం సిసాధయిషవో లబ్ధచ్చిద్రా ఉపాగమన్ ॥ ౧౦॥
దృష్ట్వాగ్న్యగార ఆసీనమావేశితధీయం మునిమ్ ।
భగవత్కృతమశ్లోకే జఘ్నుస్తే పాపనిశ్చయాః ॥ ౧౧॥
యాచ్యమానాః కృపణయా రామమాత్రాతిదారుణాః ।
ప్రసహ్య శిర ఉత్కృత్య నిన్యస్తే క్షత్రబన్ధవః ॥ ౧౨॥
రేణుకా దుఃఖశోకార్తా నిఘ్నన్త్యాత్మానమాత్మనా ।
రామ రామేతి తాతేతి విమక్రోశోఽచ్యుతైః సతీ ॥ ౧౩॥
తదుపశ్రుత్య దూరస్థో హా రామేత్వార్తవత్స్వనమ్ ।
త్వరయాఽఽశ్రమమాసాద్య దదృశే పితరం హతమ్ ॥ ౧౪॥
తద్దుఃఖరోషామర్షార్తిశోకవేగవిమోహితః ।
హా తాత సాధో ధర్మిష్ఠ త్యక్తాస్మాన్ స్వర్గతో భవాన్ ॥ ౧౫॥

విలప్యైవం పితుర్దేహం నిధాయ భ్రాతృషు స్వయమ్ |
 ప్రగృహ్య పరశుం రామః క్షత్రాంతాయ మనో దధే || ౧౬ ||
 గత్వా మాహిష్మతీం రామో బ్రహ్మఘ్నువిహతశ్రియమ్ |
 తేషాం స శిర్షభీ రాజన్ మధ్యే చక్రే మహాగిరిమ్ || ౧౭ ||
 తద్రక్షేన నదీం ఘోరామబ్రహ్మణ్యభయావహామ్ |
 హేతుం కృత్వా పితృవధం క్షత్రేఽమఙ్గలకారిణి || ౧౮ ||
 త్రిసప్తకృత్వః పృథివీం కృత్వా నిఃక్షత్రియాం ప్రభుః |
 సమన్తపఞ్చకే చక్రే శోణితోదాన్ ప్రాదాన్ నృప || ౧౯ ||
 పితుః కాయేన సన్ధాయ శిర ఆదాయ బర్హిషి |
 సర్వదేవమయం దేవమాత్మానమయజన్మఖైః || ౨౦ ||
 దదౌ ప్రాచీం దిశం హోత్రే బ్రహ్మణే దక్షిణాం దిశమ్ |
 అధ్యర్యవే ప్రతీచీం వై ఉద్ధాత్రే ఉత్తరాం దిశమ్ || ౨౧ ||
 అన్యేభ్యోఽవాన్తరదిశః కశ్యపాయ చ మధ్యతః |
 ఆర్యావర్తముపద్రష్టే సదన్యేభ్యస్తతః పరమ్ || ౨౨ ||
 తతశ్చావభృథస్నానవిధూతాశేషకిల్బిషః |
 సరస్వత్యాం బ్రహ్మానద్యాం రేజే వ్యబ్భృ ఇవాంశుమాన్ || ౨౩ ||
 స్వదేహం జమదగ్నిస్తు లభ్యా సంజ్ఞానలక్షణమ్ |
 ఋషీణాం మణ్డలే సోఽభూత్సప్తమో రామపూజితః || ౨౪ ||
 జామదగ్న్యోఽపి భగవాన్ రామః కమలలోచనః |
 ఆగామిన్యన్తరే రాజన్ వర్తయిష్యతి వై బృహత్ || ౨౫ ||
 ఆన్తేఽద్యాపి మహేన్ద్రాద్రౌ న్యస్తదణ్డః ప్రశాన్తధీః |
 ఉపగీయమానచరితః సిద్ధగన్ధర్వచారణైః || ౨౬ ||
 ఏవం భృగుషు విశ్వాత్మా భగవాన్ హరిరీశ్వరః |
 అవతీర్య పరం భారం భువోఽహన్ బహుశో నృపాన్ || ౨౭ ||
 గాధేరభూన్మహాతేజాః సమిద్ధ ఇవ పావకః |
 తపసా క్షాత్రముత్సృజ్య యో లేభే బ్రహ్మవర్చసమ్ || ౨౮ ||
 విశ్వామిత్రస్య వైవాసన్ పుత్రా ఏకశతం నృప |

మధ్యమస్తు మధుచ్ఛన్దా మధుచ్ఛన్దస ఏవ తే ॥ ౨౯ ॥
 పుత్రం కృత్వా శునఃశేపం దేవరాతం చ భార్గవమ్ ।
 ఆజీగర్తం సుతానాహ జ్యేష్ఠ ఏష ప్రకల్ప్యతామ్ ॥ ౩౦ ॥
 యో వై హరిశ్చన్ద్రమఖే విక్రీతః పురుషః పశుః ।
 స్తుత్వా దేవాన్ ప్రజేశాదీన్ ముముచే పాశబన్ధనాత్ ॥ ౩౧ ॥
 యో రాతో దేవయజనే దేవైర్గ్రాధిషు తాపసః ।
 దేవరాత ఇతి ఖ్యాతః శునఃశేపః స భార్గవః ॥ ౩౨ ॥
 యే మధుచ్ఛన్దసో జ్యేష్ఠాః కుశలం మేనిరే న తత్ ।
 ఆశపత్తాన్ మునిః క్రుద్ధో మ్లేచ్ఛాఞ్చ భవత దుర్జనాః ॥ ౩౩ ॥
 స హోవాచ మధుచ్ఛన్దాః సార్థం పఞ్చాశతా తతః ।
 యన్నో భవాన్ సజ్ఞాసీతే తస్మిన్స్త్రిషామహే వయమ్ ॥ ౩౪ ॥
 జ్యేష్ఠం మన్తద్రృశం చక్రుస్తాస్వమన్వజ్ఞోఞ్చ వయం స్మ హి ।
 విశ్వామిత్రః సుతానాహ వీరవన్తో భవిష్యథ ।
 యే మానం మేఽనుగృహ్ణాన్తో వీరవన్తమకర్త మామ్ ॥ ౩౫ ॥
 ఏష వః కుశికా వీరో దేవరాతస్తమన్విత ।
 అన్యే చాష్టకహారీతజయక్రతుమదాదయః ॥ ౩౬ ॥
 ఏవం కౌశికగోత్రం తు విశ్వామిత్రైః పృథగ్విధమ్ ।
 ప్రవరాన్తరమాపన్నం తద్ధి చైవం ప్రకల్పితమ్ ॥ ౩౭ ॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
 సంహితాయాం నవమస్కంధే షోడశోఽధ్యాయః ॥ ౧౬ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ సప్తదశోఽధ్యాయః - ౧౭ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

యః పురూరవసః పుత్ర ఆయుస్తస్యాభవన్ సుతాః ।
 నహుషః క్షత్రవృద్ధశ్చ రజీ రమృశ్చ పీర్యవాన్ ॥ ౧ ॥

అనేనా ఇతి రాజేన్ద్ర శ్ంబు క్షత్రవృధోఽన్వయమ్ |
 క్షత్రవృద్ధసుతస్యాసన్ సుహోత్రస్యాత్మజాస్త్రయః || ౨ ||
 కాశ్యః కుశో గృత్సమద ఇతి గృత్సమదాదభూత్ |
 శునకః శౌనకో యస్య బహ్వాచప్రవరో మునిః || 3 ||
 కాశ్యస్య కాశిస్తత్పుత్రో రాష్ట్రో దీర్ఘతమఃపితా |
 ధన్వన్తరిరైరతమ ఆయుర్వేదప్రవర్తకః || ౪ ||
 యజ్ఞభుగ్వాసుదేవాంశః స్మృతమాత్రార్తినాశనః |
 తత్పుత్రః కేతుమానస్య జజ్ఞే భీమరథస్తతః || ౫ ||
 దివోదాసో ద్యుమాన్స్తస్మాత్ప్రృతర్దన ఇతి స్మృతః |
 స ఏవ శత్రుజిద్యత్స ఋతధ్వజ ఇతీరితః |
 తథా కువలయాశ్వేతి ప్రోక్తోఽలర్కాదయస్తతః || ౬ ||
 పష్టివర్షసహస్రాణి పష్టివరశతాని చ |
 నాలర్కాదపరో రాజన్ మేదిసీం బుభుజే యువా || ౭ ||
 అలర్కాత్సన్తస్మాత్సునీధోఽథ సుకేతనః |
 ధర్మకేతుః సుతస్తస్మాత్సత్యకేతురజాయత || ౮ ||
 ధృష్టకేతుః సుతస్తస్మాత్సుకుమారః క్షితీశ్వరః |
 వీతిహోత్రస్య భర్గోఽతో భార్గభూమిరభూన్నుపః || ౯ ||
 ఇతీమే కాశయో భూపాః క్షత్రవృద్ధాన్వయాయినః |
 రాభస్య రభసః పుత్రో గమ్భీరశ్చాక్రీయస్తతః || ౧౦ ||
 తస్య క్షేత్రే బ్రహ్మ జజ్ఞే శ్ంబు వంశమనేనసః |
 శుద్ధస్తతః శుచిస్తస్మాత్త్రికకుద్ధర్మసారథిః || ౧౧ ||
 తతః శాన్తరయో జజ్ఞే కృతకృత్యః స ఆత్మవాన్ |
 రజేః పంచశతాన్యాసన్ పుత్రాణామమితోజసామ్ || ౧౨ ||
 దేవైరభ్యర్థితో దైత్యాన్ హత్వేన్ద్రాయాదదాద్దివమ్ |
 ఇన్ద్రస్తస్మై పునర్దత్త్వా గృహీత్వా చరణౌ రజేః || ౧౩ ||
 ఆత్మానమర్పయామాస ప్రహ్లాదాద్యరిశక్కితః |
 పితరుస్పరతే పుత్రా యాచమానాయ నో దదుః || ౧౪ ||

త్రివిష్టపం మహేన్ద్రాయ యజ్ఞభాగాన్ సమాదదుః ।
 గురుణా హూయమానేఽగ్నో బలభిత్తనయాన్ రజేః ॥ ౧౫॥

అవధీద్భ్రంశితాన్ మార్గాన్న కశ్చిదవశేషితః ।
 కుశాత్ప్రతిః ఙ్గత్రవృద్ధాత్సజ్జాయస్తత్పుతో జయః ॥ ౧౬॥

తతః కృతః కృతస్యాపి జజ్ఞే హర్యవనో నృపః ।
 సహదేవస్తతో హీనో జయనేనస్తు తత్పుతః ॥ ౧౭॥

సజ్కృతిస్తస్య చ జయః క్షత్రధర్మా మహారథః ।
 క్షత్రవృద్ధాన్వయా భూపా శ్శృణు వంశం చ నాహుషాత్ ॥ ౧౮॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 నవమస్కంధే చన్ద్రవంశానువర్ణనే సప్తదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౭॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ అష్టాదశోఽధ్యాయః - ౧౮ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
 యతిర్యయాతిః సంయాతిరాయతిర్వియతిః కృతిః ।
 షడపి నహుషస్యాసన్నిన్ద్రియాణీవ దేహినః ॥ ౧॥

రాజ్యం వైచ్ఛద్యతిః పిత్రా దత్తం తత్పరిణామవిత్ ।
 యత్ర ప్రవిష్టః పురుష ఆత్మానం నావబుధ్యతే ॥ ౨॥

పితరి భ్రంశితే స్థానాద్విన్యాణ్యా ధర్షణాద్విజైః ।
 ప్రాపితేఽజగరత్వం వై యయాతిరభవన్నృపః ॥ ౩॥

చతస్రష్యాదిశద్దిక్షు భ్రాతృన్ భ్రాతా యవీయసః ।
 కృతదారో జగోపోర్షిం కావ్యస్య వృషపర్వణః ॥ ౪॥

రాజోవాచ
 బ్రహ్మర్షిర్భగవాన్ కావ్యః క్షత్రబన్ధుశ్చ నాహుషః ।
 రాజస్యవిప్రయోః కస్మాద్వివాహః ప్రతిలోమకః ॥ ౫॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏకదా దానవేంద్రస్య శర్మిష్ఠా నామ కన్యకా ।
 సఖీసహస్రసంయుక్తా గురుపుత్ర్యా చ భామినీ ॥ ౬॥
 దేవయాన్యా పురోద్యానే పుష్పితద్రుమసజ్కులే ।
 వ్యచరత్కలగీతాలినలినీపులినేఽబలా ॥ ౭॥
 తా జలాశయమాసాద్య కన్యాః కమలలోచనాః ।
 తీరే న్యస్య దుకూలాని విజహ్రుః సింహుతీర్మిథః ॥ ౮॥
 వీక్ష్య ప్రజస్తం గిరిశం సహ దేవ్యా వృషస్థితమ్ ।
 సహసోత్తీర్య వాసాంసి పర్యధుర్వీడితాః స్త్రియః ॥ ౯॥
 శర్మిష్ఠాజానతీ వాసో గురుపుత్ర్యాః సమవ్యయత్ ।
 స్వీయం మత్వా ప్రకుపితా దేవయానీదమబ్రవీత్ ॥ ౧౦॥
 అహో నిరీక్ష్యతామస్యా దాస్యాః కర్మ హ్యసామ్పుతమ్ ।
 అస్మద్ధార్యం ధృతవతీ శునీవ హవిరధ్వరే ॥ ౧౧॥
 యైరిదం తపసా సృష్టం ముఖం పుంసః పరస్య యే ।
 ధార్యతే యైరిహ జ్యోతిః శివః పథాశ్చ దర్శితః ॥ ౧౨॥
 యాన్ వస్తన్యుపతిష్ఠన్తే లోకనాథాః సురేశ్వరాః ।
 భగవానపి విశ్వాత్మా పావనః శ్రీనికేతనః ॥ ౧౩॥
 వయం తత్రాపి భృగవః శిష్యోఽస్యా నః పితాసురః ।
 అస్మద్ధార్యం ధృతవతీ శుద్రో వేదమివాసతీ ॥ ౧౪॥
 ఏవం శపన్తీ శర్మిష్ఠా గురుపుత్రీమభాషత ।
 రుషా శ్వసన్యురణ్ణీవ ధర్షితా దష్టదచ్చదా ॥ ౧౫॥
 ఆత్మవృత్తమవిజ్ఞాయ కత్థనే బహు భిక్షుకి ।
 కిం న ప్రతీక్షనేఽస్మాకం గృహాన్ బలిభుజో యథా ॥ ౧౬॥
 ఏవంవిధైః సుపరుషైః క్షిప్త్యాచార్యసుతాం సతీమ్ ।
 శర్మిష్ఠా ప్రాక్షిపత్కూపే వాస ఆదాయ మన్యునా ॥ ౧౭॥
 తస్యాం గతాయాం స్వగృహం యయాతిర్మృగయాం చరన్ ।
 ప్రాప్తో యదృచ్చయా కూపే జలార్థీ తాం దదర్శ హ ॥ ౧౮॥
 దత్త్వా స్వముత్తరం వాసన్తస్యై రాజా వివాసనే ।
 గృహీత్వా పాణినా పాణిముజ్జహార దయాపరః ॥ ౧౯॥

తం వీరమాచౌశనసీ ప్రేమనిర్భరయా గిరా ।
 రాజంస్త్వయా గృహీతో మే పాణిః పరపురజ్ఞాయ ॥ ౨౦॥
 హస్తగ్రాహోఽపరో మాభూద్గృహీతాయాస్త్వయా హి మే ।
 ఏష ఈశకృతో వీర సమ్భునో నౌ న పౌరుషః ।
 యదిదం కూపలగ్నాయా భవతో దర్శనం మమ ॥ ౨౧॥
 న బ్రాహ్మణో మే భవితా హస్తగ్రాహో మహాభుజ ।
 కచస్య బార్హస్పత్యస్య శాపాద్యమశపం పురా ॥ ౨౨॥
 యయాతిరనభిప్రేతం దైవోపహృతమాత్మనః ।
 మనస్త తద్గతం బుద్ధ్వా ప్రతిజగ్రాహ తద్వచః ॥ ౨౩॥
 గతే రాజని సా వీరే తత్ర స్య రుదతీ పితుః ।
 న్యవేదయత్తతః సర్వముక్తం శర్మిష్ఠయా కృతమ్ ॥ ౨౪॥
 దుర్మనా భగవాన్ కావ్యః పౌరోహిత్యం విగర్హయన్ ।
 స్తువన్ వృత్తిం చ కాపోతీం దుహిత్రా స యయౌ పురాత్ ॥ ౨౫॥
 వృషపర్వా తమాజ్ఞాయ ప్రత్యనీకవివక్షితమ్ ।
 గురుం ప్రసాదయన్ మూర్ధ్నా పాదయోః పతితః పథి ॥ ౨౬॥
 క్షణార్థమన్యుర్భగవాన్ శిష్యం వ్యాచప్త భార్గవః ।
 కామోఽస్యాః క్రియతాం రాజన్ వైనాం త్యక్తుమిహోత్సహే ॥ ౨౭॥
 తథేత్యవస్థితే ప్రాహ దేవయానీ మనోగతమ్ ।
 పిత్రా దత్తా యతో యాస్యే సానుగా యాతు మామను ॥ ౨౮॥
 (పిత్రా దత్తా దేవయాన్యై శర్మిష్ఠా సానుగా తదా ।)
 స్వానాం తత్సంకృటం వీక్ష్య తదర్థస్య చ గౌరవమ్ ।
 దేవయానీం పర్యవరత్త్రిసహస్రేణ దాసవత్ ॥ ౨౯॥
 నాహుషాయ సుతాం దత్త్వా సహ శర్మిష్ఠయోశనా ।
 తమాహ రాజన్ శర్మిష్ఠామాధాస్తల్వే న కర్షిచిత్ ॥ ౩౦॥
 విలోక్యౌశనసీం రాజఞ్శర్మిష్ఠా సప్రజాం క్వచిత్ ।
 తమేవ వవ్రే రహసి సఖ్యాః పతిమృతౌ సతీ ॥ ౩౧॥
 రాజపుత్రాన్యర్థితోఽపత్యే ధర్మం చావేక్ష్య ధర్మచిత్ ।

స్మరణ్చక్రవచః కాలే దిష్టమేవాభ్యపద్యత || 32 ||

యదుం చ తుర్వసుం వైవ దేవయానీ వ్యజాయత |
ద్రుహ్యుం చానుం చ పూరుం చ శర్మిష్ఠా వార్షపర్వణీ || 33 ||

గర్భసమభవమాసుర్యా భర్తుర్విజ్ఞాయ మానినీ |
దేవయానీ పితుర్గేహం యయా క్రోధవిమూర్ఛితా || 34 ||

ప్రియామనుగతః కామీ వచోభిరుపమన్తయన్ |
న ప్రసాదయితుం శేకే పాదసంవాహనాదిభిః || 35 ||

శుక్రస్తమాహ కుపితః స్త్రీకామాన్మతపూరుష |
త్వాం జరా విశతాం మన్ష విరూపకరణీ నృణామ్ || 36 ||

యయాతిరువాచ
అతృప్తోస్మ్యద్య కామానాం బ్రహ్మన్ దుహితరి స్మ తే |
వ్యత్యస్యతాం యథాకామం వయసా యోఽభిధాస్యతి || 37 ||

ఇతి లబ్ధవ్యవస్థానః పుత్రం జ్యేష్ఠమవోచత |
యదో తాత ప్రతీచ్ఛేమాం జరాం దేహి నిజం వయః || 38 ||

మాతామహకృతాం వత్స న తృప్తో విషయేష్వహమ్ |
వయసా భవదీయేన రంస్యే కతిపయాః సమాః || 39 ||

యదురువాచ
నోత్సహే జరసా స్థాతుమన్తరా ప్రాప్తయా తవ |
అవిదిత్వా సుఖం గ్రామ్యం వైతృష్ణ్యం వైతి పూరుషః || 40 ||

తుర్వసుశోఽదితః పిత్రా ద్రుహ్యుశ్చానుశ్చ భారత |
ప్రత్యాచఖ్యురధర్మజ్ఞా హ్యానిత్యే నిత్యబుద్ధయః || 41 ||

అపృచ్ఛత్తనయం పూరుం వయసోనం గుణాధికమ్ |
న త్వమగ్రజవద్వత్స మాం ప్రత్యాఖ్యాతుమర్హసి || 42 ||

పూరురువాచ
కో ను లోకే మనుష్యేన్ద్ర పితురాత్మకృతః పుమాన్ |
ప్రతికర్తుం క్షమో యస్య ప్రసాదాద్విన్దతే పరమ్ || 43 ||

ఉత్తమశ్చిన్దితం కుర్యాతోఽప్రకృతాం తు మధ్యమః |
అధమోఽశ్రద్ధయా కుర్యాదకర్తోఽచ్ఛరితం పితుః || 44 ||

ఇతి ప్రముదితః పూరుః ప్రత్యగృహ్లాంజరాం పితుః ।
 సోఽపి తద్వయసా కామాన్ యథావజ్జుజషే నృప ॥ ౪౫॥
 సప్తద్వీపపతిః సంయక్ పితృవత్పాలయన్ ప్రజాః ।
 యథోపజోషం విషయాంజుజషేఽవ్యాహతేన్ద్రియః ॥ ౪౬॥
 దేవయాన్యప్యనుదినం మనోవాగ్దేహవస్తుభిః ।
 ప్రేయసః పరమాం ప్రీతిమువాహ ప్రేయసీ రహాః ॥ ౪౭॥
 ఆయజద్యజ్జువురుషం క్రతుభిర్భూరిదక్షిణైః ।
 సర్వదేవమయం దేవం సర్వవేదమయం హరిమ్ ॥ ౪౮॥
 యస్మిన్నిదం విరచితం వ్యోమ్నీవ జలదావలిః ।
 నానేవ భాతి నాభాతి స్వప్నమాయామనోరథః ॥ ౪౯॥
 తమేవ హృది విన్యస్య వాసుదేవం గుహాశయమ్ ।
 నారాయణమణీయాంసం నిరాశీరయజత్ప్రభుమ్ ॥ ౫౦॥
 ఏవం వర్షసహస్రాణి మనఃషష్టైర్మనఃసుఖమ్ ।
 విదధానోఽపి నాతృప్యత్సార్వభౌమః కదిన్ద్రియైః ॥ ౫౧॥
 ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
 సంహితాయాం నవమస్కంధే అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥ ౧౮॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః - ౧౯ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

స ఇత్థమాచరన్ కామాన్ స్రైణోఽపహ్నావమాత్మనః ।
 బుద్ధ్వ ప్రియామై నిర్విణ్ణో గాథామేతామగాయత ॥ ౧॥
 శృణు భార్గవ్యమూం గాథాం మద్విధాచరితాం భువి ।
 ధీరా యస్యానుశోచన్తి వనే గ్రామనివాసినః ॥ ౨॥
 బస్త్వ ఏకో వనే కశ్చిద్విచిన్యన్ ప్రియమాత్మనః ।
 దదర్శ కూపే పతితాం స్వకర్మవశగామజామ్ ॥ ౩॥

తస్యా ఉద్ధరణోపాయం బస్తః కామీ విచింతయన్ |
 వ్యధత్త తీర్థముద్ధృత్య విషాణాగ్రేణ రోధసీ || ౪ ||
 సోత్తీర్య కూపాత్సుశ్రోణీ తమేవ చకమే కిల |
 తయా వృతం సముద్వీక్ష్య బహోవ్యఽజాః కాన్తకామినీః || ౫ ||
 పీవానం శ్మశ్రులం ప్రేష్ఠం మీథ్వాంసం యాభకోవిదమ్ |
 స ఏకోఽజవృషస్తాసాం బహ్వీనాం రతివర్ధనః |
 రేమే కామగ్రహగ్రస్త ఆత్మానం నావబుధ్యత || ౬ ||
 తమేవ ప్రేష్ఠతమయా రమమాణమజాన్యయా |
 విలోక్య కూపసంవిగ్నా నామృష్యదృష్టకర్మ తత్ || ౭ ||
 తం దుర్బృదం సుహృద్రూపం కామినం క్షణసౌహృదమ్ |
 ఇన్ద్రియారామముత్సృజ్య స్వామినం దుఃఖితా యయౌ || ౮ ||
 సోఽపి చానుగతః స్త్రైణః కృపణస్తాం ప్రసాదితుమ్ |
 కుర్వన్నిడవిడాకారం నాశక్నోత్పథీ సన్ధితుమ్ || ౯ ||
 తస్యాస్తత్ర ద్విజః కశ్చిదజాస్వామ్యచ్ఛినద్రుషా |
 లమ్బున్తం వృషణం భూయః సన్దధేఽర్థాయ యోగవిత్ || ౧౦ ||
 సమ్బుద్ధవృషణః సోఽపి హ్యజయా కూపలబ్ధయా |
 కాలం బహుతిథం భద్రే కామైర్నాద్యాపి తుష్యతి || ౧౧ ||
 తథాహం కృపణః సుభ్రు భవత్యాః ప్రేమయన్త్రితః |
 ఆత్మానం నాభిజానామి మోహితస్తవ మాయయా || ౧౨ ||
 యత్పృథివ్యాం వ్రీహీయవం హిరణ్యం పశవః స్త్రీయః |
 న దుహ్యన్తి మనఃప్రీతిం పుంసః కామహతస్య తే || ౧౩ ||
 న జాతు కామః కామానాముపభోగేన శామ్యతి |
 హవిషా కృష్ణవర్ణైవ భూయ ఏవాభివర్ధతే || ౧౪ ||
 యదా న కురుతే భావం సర్వభూతేష్యమజ్గలమ్ |
 సమదృష్టేస్తదా పుంసః సర్వాః సుఖమయా దిశః || ౧౫ ||
 యా దుస్యజా దుర్మతిభిర్ద్వీర్యతో యా న జీర్యతే |
 తాం తృష్ణాం దుఃఖనివహోం శర్మకామో ద్రుతం త్యజేత్ || ౧౬ ||

మాత్రా స్వస్రా దుహిత్రా వా నావివిక్తాసనో భవేత్ |
 బలవానిన్ద్రియగ్రామో విద్వాంసమపి కర్షతి || ౧౭ ||
 పూర్ణం వర్షనహస్తం మే విషయాన్ సేవతోఽసకృత్ |
 తథాపి చానుసవనం తృష్ణా తేషూపజాయతే || ౧౮ ||
 తస్మాదేతామహం త్యక్త్వా బ్రహ్మణ్యాధాయ మానసమ్ |
 నిర్ద్వంద్వో నిరహంకారశ్చరిష్యామి మృగైః సహ || ౧౯ ||
 దృష్టం శ్రుతమసద్బుద్ధ్యా నానుధ్యాయేన్న సంవిశేత్ |
 సంసృతిం చాత్మనాశం చ తత్ర విద్వాన్ స ఆత్మదృక్ || ౨౦ ||
 ఇత్యుక్త్వా నాహుషో జాయాం తదీయం పూరవే వయః |
 దత్త్వా స్వాం జరసం తస్మాదాదదే విగతస్పృహః || ౨౧ ||
 దిశి దక్షిణపూర్వస్యాం ద్రుహుళ్యం దక్షిణతో యదుమ్ |
 ప్రతీచ్యాం తుర్వసుం చక్ర ఉదీచ్యామనుమీశ్వరమ్ || ౨౨ ||
 భూమణ్ణలస్య సర్వస్య పూరుమర్హత్తమం విశామ్ |
 అభిషిచ్యాగ్రజాంస్తస్య వశే స్థాప్య వనం యయౌ || ౨౩ ||
 ఆసేవితం వర్షపూగాన్ షడ్వర్గం విషయేషు సః |
 క్షణేన ముముచే నీడం జాతపక్ష ఇవ ద్విజః || ౨౪ ||
 స తత్ర నిర్ముక్తసమస్తసజ్గ
 ఆత్మానుభూత్యా విధుతత్త్రిలింగః |
 పరేఽమలే బ్రహ్మణి వాసుదేవే
 లేభే గతిం భాగవతీం ప్రతీతః || ౨౫ ||
 శ్రుత్వా గాథాం దేవయానీ మేనే ప్రస్తోభమాత్మనః |
 స్త్రీపుంసోః స్నేహవైక్లవ్యాత్పరిహాసమివేరితమ్ || ౨౬ ||
 సా సన్నివాసం సుహృదాం ప్రపాయామివ గచ్ఛతామ్ |
 విజ్ఞాయేశ్వరతన్త్రాణాం మాయావిరచితం ప్రభోః || ౨౭ ||
 సర్వత్ర సజ్గముత్సృజ్య స్వప్నౌపమ్యేన భార్గవీ |
 కృష్ణే మనః సమావేశ్య వ్యధునోల్లింగమాత్మనః || ౨౮ ||
 నమస్తుభ్యం భగవతే వాసుదేవాయ వేధసే |

సర్వభూతాధివాసాయ శాంతాయ బృహతే నమః ॥ ౨౯ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం నవమస్కంధే ఏకోనవింశోఽధ్యాయః ॥ ౧౯ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ వింశోఽధ్యాయః - ౨౦ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

పూరోర్వంశం ప్రవక్ష్యామి యత్ర జాతోఽసి భారత ।
యత్ర రాజర్షయో వంశ్యా బ్రహ్మవంశ్యాశ్చ జజ్ఞిరే ॥ ౧ ॥
జనమేజయో హ్యభూత్పూరోః ప్రచిన్వాంస్తత్పుత్రస్తతః ।
ప్రవీరోఽథ నమస్సురైస్వ తస్మాచ్ఛాచురుపదోఽభవత్ ॥ ౨ ॥
తస్య సుద్యురభూత్పుత్రస్తస్మాద్భవగువస్తతః ।
సంయాతిస్తస్యాహంయాతీ రౌద్రాశ్వస్తత్పుతః స్మృతః ॥ ౩ ॥
ఋతేయుస్తస్య కక్షేయుః స్థణ్ణీలేయుః కృతేయుకః ।
జలేయుః సస్తతేయుశ్చ ధర్మసత్యవ్రతేయవః ॥ ౪ ॥
దక్షతేఽప్పరసః పుత్రా వనేయుశ్చావమః స్మృతః ।
ఘృతావ్యామిన్ద్రియాణీవ ముఖ్యస్య జగదాత్మనః ॥ ౫ ॥
ఋతేయో రన్తిభారోఽభూత్త్రయస్తస్యాత్మజా నృప ।
సుమతిర్ధ్రువోఽప్రతిరథః కణ్వోఽప్రతిరథాత్మజః ॥ ౬ ॥
తస్య మేధాతిథిస్తస్మాత్ప్రస్కణ్వాద్యా ద్విజాతయః ।
పుత్రోఽభూత్సుమతే రైభ్యో దుష్యస్తత్పుతో మతః ॥ ౭ ॥
దుష్యన్తో మృగయాం యాతః కణ్వాశ్రమపదం గతః ।
తత్రాసీనాం స్వప్రభయా మణ్డయన్తీం రమామివ ॥ ౮ ॥
విలోక్య సద్యో ముముహే దేవమాయామివ స్త్రియమ్ ।
బభాషే తాం వరారోహం భట్టైః కతిపయైర్వృతః ॥ ౯ ॥
తద్ధర్మనప్రముదితః సన్నివృత్తపరిశ్రమః ।

పప్రవృ కౌమసన్తప్తః ప్రహసన్జ్ఞాక్షణ్యాయా గిరా ॥ ౧౦॥

కా త్వం కమలపత్రాక్షీ కస్యాసి హృదయన్గమే ।
కిం వా చిక్రీర్షితం త్వత్త భవత్యా నిర్జనే వనే ॥ ౧౧॥

వ్యక్తం రాజన్యతనయాం వేద్యహం త్వాం సుమధ్యమే ।
న హి చేతః పౌరవాణామధర్మే రమతే క్వచిత్ ॥ ౧౨॥

శకున్తలోవాచ

విశ్వామిత్రాత్మజైవాహం త్వక్తా మేనకయా వనే ।
వేదైతద్భగవాన్ కణ్వో వీర కిం కరవామ తే ॥ ౧౩॥

ఆస్యతాం హ్యారవిన్దాక్ష గృహ్యతామర్హణం చ నః ।
భుజ్యతాం సన్తి నీవారా ఉష్యతాం యది రోచతే ॥ ౧౪॥

దుష్యన్త ఉవాచ

ఉపపన్నమిదం సుభ్రు జాతాయాః కుశికాన్వయే ।
స్వయం హి వృణుతే రాజ్ఞాం కన్యకాః సదృశం వరమ్ ॥ ౧౫॥

ఓమిత్సుక్తే యథాధర్మముపయేమే శకున్తలామ్ ।
గాన్ధర్వవిధినా రాజా దేశకాలవిధానవిత్ ॥ ౧౬॥

అమోఘవీర్యో రాజర్షిర్మహిష్యాం వీర్యమాదధే ।
శోభూతే స్వపురం యాతః కాలేనాసూత సా సుతమ్ ॥ ౧౭॥

కణ్వః కుమారస్య వనే చక్రే సముచితాః క్రియాః ।
బద్ధ్వా మృగేన్ద్వాన్స్తరసా క్రీడతి స్మ స బాలకః ॥ ౧౮॥

తం దురత్యయవిక్రాన్తమాదాయ ప్రమదోత్తమా ।
హారేంశాంశసమ్భూతం భర్తురన్తికమాగమత్ ॥ ౧౯॥

యదా న జగృహే రాజా భార్యాపుత్రావనిన్దితౌ ।
శృణ్వతాం సర్వభూతానాం ఖే వాగాహాశరీరిణీ ॥ ౨౦॥

మాతా భస్త్రా పితుః పుత్రో యేన జాతః స ఏవ సః ।
భరస్య పుత్రం దుష్యన్త మావమన్థాః శకున్తలామ్ ॥ ౨౧॥

రేతోధాః పుత్రో నయతి నరదేవ యమక్షయాత్ ।
త్వం చాస్య ధాతా గర్భస్య సత్యమాహ శకున్తలా ॥ ౨౨॥

పితరు్యపరతే సోఽపి చక్రవర్తీ మహాయశాః ।

మహిమా గీయతే తస్య హరేరంశభువో భువి || ౨౩||

చక్రం దక్షిణహస్తేఽస్య పద్మకోశోఽస్య పాదయోః |
ఈజే మహాభిషేకేణ సోఽభిషిక్తోఽధిరాడ్విభుః || ౨౪||

పంచాపంచాశతా మేధ్యైర్గజాయామను వాజిభిః |
మామతేయం పురోధాయ యమునాయామను ప్రభుః || ౨౫||

అష్టసప్తతిమేధ్యాశ్వాన్ బబన్ధ ప్రదదద్యసు |
భరతస్య హి దౌష్యన్తేరగ్నిః సాచీగుణే చితః |
సహస్రం బద్వశో యస్మిన్ బ్రాహ్మణా గా విభేజరే || ౨౬||

త్రయస్త్రింశచ్ఛతం హ్యాశ్వాన్ బద్ధ్వా విస్మాపయన్ నృపాన్ |
దౌష్యన్తిరత్యగాన్మాయాం దేవానాం గురుమాయయా || ౨౭||

మృగాన్ శుక్లదతః కృష్ణాన్ హిరణ్యేన పరీవృతాన్ |
అదాత్కర్మణి మష్టారే నియుతాని చతుర్దశ || ౨౮||

భరతస్య మహాత్కర్మ న పూర్వే నాపరే నృపాః |
నైవాపుర్వైవ ప్రాప్స్యన్తి బాహుభ్యాం త్రిదివం యథా || ౨౯||

కిరాతహూణాన్ యవనానన్ధ్రాన్ కజ్కాన్ ఖశాన్ భకాన్ |
అబ్రహ్మణ్యాన్ నృపాంశ్చాహన్ మ్లేచ్ఛాన్ దిగ్విజయేఽఖిలాన్ || ౩౦||

జిత్వా పురాసురా దేవాన్ యే రసౌకాంసి భేజరే |
దేవస్త్రియో రసాం సీతాః ప్రాణిభిః పునరాహరత్ || ౩౧||

సర్వాన్ కామాన్ దుదుహతుః ప్రజానాం తస్య రోదసీ |
సమాస్త్రిణవసాహస్రీర్దిక్షు చక్రమవర్తయత్ || ౩౨||

స సమ్రాట్ లోకపాలాఖ్యమైశ్వర్యమధిరాట్ శ్రియమ్ |
చక్రం చాస్ఫలితం ప్రాణాన్ మృషేత్యుపరరామ హ || ౩౩||

తస్యాసన్ నృప వైదర్భ్యః పత్స్యన్తిస్రః సుసమ్మతాః |
జఘ్నుస్త్యాగభయాత్పుత్రాన్ నానురూపా ఇతీరితే || ౩౪||

తస్యైవం వితథే వంశే తదర్థం యజతః సుతమ్ |
మరుత్తోఽమేన మరుతో భరద్వాజముపాదదుః || ౩౫||

అన్తర్వత్పాస్యం భ్రాతృపత్పాస్యం మైథునాయ బృహస్పతిః |

ప్రవృత్తే వారితో గర్భం శప్తావ పీర్యమవాసృజత్ || 3౬ ||

తం త్యక్తుకామాం మమతాం భర్తృత్యాగవిశక్కితామ్ |
నామనిర్వాచనం తస్య శ్లోకమేనం సురా జగుః || 3౭ ||

మూఢే భర ద్వాజమిమం భర ద్వాజం బృహస్పతే |
యాతో యదుక్త్వా పితరో భరద్వాజస్తతస్త్యయమ్ || 3౮ ||

చోద్యమానా సురైరేవం మత్వా వితథమాత్మజమ్ |
వ్యసృజన్మరుతోఽభిభ్రన్ దత్తోఽయం వితథేఽన్వయే || 3౯ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం నవమస్కంధే వింశోఽధ్యాయః || ౨౦ ||

|| ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ||

|| ఏకవింశోఽధ్యాయః - ౨౧ ||

శ్రీశుక ఉవాచ

వితథస్య సుతో మన్యుర్బృహత్క్షత్రో జయస్తతః |
మహావీర్యో నరో గర్గః సజ్కృతిస్తు నరాత్మజః || ౧ ||

గురుశ్చ రన్తిదేవశ్చ సజ్కృతేః పాణ్డునన్దన |
రన్తిదేవస్య హి యశ ఇహాముత్ర చ గీయతే || ౨ ||

వియద్విత్తస్య దదతో లబ్ధం లబ్ధం బుభుక్షతః |
నిష్కిఞ్చానస్య ధీరస్య సకుటుమ్భస్య సీదతః || 3 ||

వ్యతీయురష్టచత్వారింశదహాన్యపిబతః కిల |
ఘృతపాయససంయావం తోయం ప్రాతరుపస్థితమ్ || ౪ ||

కృచ్ఛప్రాప్తకుటుమ్భస్య క్షుత్ప్రధ్వాం జాతవేపథోః |
అతిథిర్బ్రాహ్మణః కాలే భోక్తుకామస్య చాగమత్ || ౫ ||

తస్మై సంవ్యభజతోఽన్నమాదృత్య శ్రద్ధయాన్వితః |
హరిం సర్వత్ర సమ్పశ్యన్ స భుక్త్వా ప్రయయౌ ద్విజః || ౬ ||

అథాన్యో భోక్ష్యమాణస్య విభక్తస్య మహీపతే |

విభక్తం వ్యభజితైస్త్వి వృషలాయ హరిం స్మరన్ ॥ ౭॥
 యాతే శూద్రే తమన్యోఽగాదతిథిః శ్వభిరావృతః ।
 రాజన్ మే దీయతామన్నం సగణాయ బుభుక్షతే ॥ ౮॥
 స ఆదృత్యావశిష్టం యద్భుహుమానపురస్కృతమ్ ।
 తచ్చ దత్త్వా నమశ్చక్రే శ్వభ్యః శ్వపతయే విభుః ॥ ౯॥
 పాసీయమాత్రముచ్చేషం తచ్చైకపరితర్పణమ్ ।
 పాస్యతః పుల్కసోఽభ్యాగాదపో దేహ్యాశుభస్య మే ॥ ౧౦॥
 తస్య తాం కరుణాం వాచం నిశమ్య విపులశ్రమామ్ ।
 కృపయా భృశనస్తప్త ఇదమాహామృతం వచః ॥ ౧౧॥
 న కామయేఽహం గతిమీశ్వరాత్పరా-
 మష్టర్థియుక్తామపునర్భవం వా ।
 ఆర్తిం ప్రపద్యేఽఖిలదేహభాజా-
 మస్తఃస్థితో యేన భవన్త్యదుఃఖాః ॥ ౧౨॥
 క్షుత్తుట్ శ్రమో గాత్రపరిశ్రమశ్చ
 దైన్యం క్లమః శోకవిషాదమోహాః ।
 సర్వే నివృత్తాః కృపణస్య జన్తో-
 ర్జిజీవిషోర్జీవజలార్పణాన్మే ॥ ౧౩॥
 ఇతి ప్రభాష్య పాసీయం మ్రియమాణః పిపాసయా ।
 పుల్కసాయాదదాద్ధీరో నిసర్గకరుణో నృపః ॥ ౧౪॥
 తస్య త్రిభువనాధీశాః ఫలదాః ఫలమిచ్ఛతామ్ ।
 ఆత్మానం దర్శయాన్చక్రూర్మాయా విష్ణువినిర్మితాః ॥ ౧౫॥
 స వై తేభ్యో నమస్కృత్య నిఃసంక్లో విగతస్పృహః ।
 వాసుదేవే భగవతి భక్త్యా చక్రే మనః పరమ్ ॥ ౧౬॥
 ఈశ్వరాలम्బనం చిత్తం కుర్వతోఽనన్యరాధసః ।
 మాయా గుణమయీ రాజన్ స్వప్నవత్ప్రృత్యలీయత ॥ ౧౭॥
 తత్ప్రసంగానుభావేన రన్దిదేవానువర్తినః ।
 అభవన్ యోగినః సర్వే నారాయణపరాయణాః ॥ ౧౮॥
 గర్గాచ్ఛిన్తతో గార్గ్యః క్షత్రాద్బ్రహ్మ హ్యవర్తత ।

దురితక్షయో మహావీర్యాత్తస్య త్రయ్యారుణిః కవిః ॥ ౧౯ ॥

పుష్కరారుణిరిత్యత్ర యే బ్రాహ్మణగతిం గతాః ।

బృహత్తతస్య పుత్రోఽభూద్ధస్తీ యద్ధస్తినాపురమ్ ॥ ౨౦ ॥

అజమీఢో ద్విమీఢశ్చ పురుమీఢశ్చ హస్తినః ।

అజమీఢస్య వంశ్యాః స్యుః ప్రియమేధాదయో ద్విజాః ॥ ౨౧ ॥

అజమీఢాద్బృహదిషుస్తస్య పుత్రో బృహద్ధనుః ।

బృహత్కాయస్తతస్తస్య పుత్ర ఆసీజ్జయద్రథః ॥ ౨౨ ॥

తత్పుత్రో విశదస్తస్య నేనజిత్సమజాయత ।

రుచిరాశ్వో దృఢహనుః కాశ్యో వత్సశ్చ తత్పుతాః ॥ ౨౩ ॥

రుచిరాశ్వసుతః పారః పృథునేనస్తదాత్మజః ।

పారస్య తనయో నీపస్తస్య పుత్రశతం త్వభూత్ ॥ ౨౪ ॥

స కృత్వాస్యం శుకకన్యాయాం బ్రహ్మదత్తమజ్జిజనత్ ।

స యోగీ గవి భార్యాయాం విష్వక్సేనమధాత్సుతమ్ ॥ ౨౫ ॥

జైగీషవ్యోపదేశేన యోగతన్త్రం చకార హ ।

ఉదక్స్వనస్తతస్తస్మాద్భల్లాదో బార్హదీషవాః ॥ ౨౬ ॥

యవీనరో ద్విమీఢస్య కృతిమాంస్తత్పుతః స్మృతః ।

నామ్నా సత్యధృతిర్యస్య దృఢనేమిః సుపార్శ్వకృత్ ॥ ౨౭ ॥

సుపార్శ్వాత్సుమతిస్తస్య పుత్రః సన్నతిమాంస్తతః ।

కృత్విర్హిరణ్యనాభాద్యో యోగం ప్రాప్య జగౌ స్మ షట్ ॥ ౨౮ ॥

సంహితాః ప్రాచ్యసామ్నాం వై నీపో హ్యుగ్రాయుధస్తతః ।

తస్య క్షేమ్యః సువీరోఽథ సువీరస్య రిపుజ్ఞయః ॥ ౨౯ ॥

తతో బహురథో నామ పురమీఢోఽప్రణోఽభవత్ ।

నలిన్యామజమీఢస్య నీలః శాన్తిః సుతస్తతః ॥ ౩౦ ॥

శాన్తేః సుశాన్తిస్తత్పుత్రః పురుణోఽర్కస్తతోఽభవత్ ।

భర్మ్యాశ్వస్తనయస్తస్య పఞ్చాసన్ ముద్గలాదయః ॥ ౩౧ ॥

యవీనరో బృహదిషుః కామ్పిల్యః సజ్ఞయః సుతాః ।

భర్మ్యాశ్వః ప్రాహ పుత్రా మే పఞ్చానాం రక్షణాయ హి ॥ ౩౨ ॥

విషయాణామలమిమే ఇతి పఞ్చాలసంజ్ఞితాః ।
ముద్గలాదబ్రహ్మ నిర్వృత్తం గోత్రం మౌద్గల్యసంజ్ఞితమ్ ॥ 33॥
మిథునం ముద్గలాద్భార్యూద్ధివోదాసః పుమానభూత్ ।
అహల్యా కన్యకా యస్యాం శతానన్దస్తు గౌతమాత్ ॥ 34॥
తస్య సత్యధృతిః పుత్రో ధనుర్వేదవిశారదః ।
శరద్వాంస్తత్సుతో యస్మాదుర్వశీదర్శనాత్కిల ॥ 35॥
శరస్తమ్భేపతద్రేతో మిథునం తదభూచ్ఛుభమ్ ।
తద్ధృష్ట్యా కృపయాగృహ్ణోచ్ఛన్దనుర్మృగయాం చరన్ ।
కృపః కుమారః కన్యా చ ద్రోణపత్న్యభవత్కృపీ ॥ 36॥
ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం నవమస్కంధే ఏకవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౧॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ ద్వావింశోఽధ్యాయః - ౨౨ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
మిత్రేయుశ్చ దివోదాసాచ్ఛ్యవనస్తత్సుతో నృప ।
సుదాసః సహదేవోఽథ సోమకో జన్తుజన్మకృత్ ॥ ౧॥
తస్య పుత్రశతం తేషాం యవీయాన్ పృషతః సుతః ।
(స తస్మాద్ధృపదో జజ్ఞే సర్వసమ్మత్సమన్వితః ।)
ద్రుపదో ద్రౌపదీ తస్య ధృష్టద్యుమ్నాదయః సుతాః ॥ ౨॥
ధృష్టద్యుమ్నాద్ధృష్టకేతుర్భార్యూః పఞ్చాలకా ఇమే ।
యోఽజమీథసుతో హ్యాన్య బుక్షః సంవరణస్తతః ॥ 3॥
తపత్యాం సూర్యకన్యాయాం కురుక్షేత్రపతిః కురుః ।
పరీక్షిత్సుధనుర్జహ్నుర్నిషధాశ్వః కురోః సుతాః ॥ 4॥
సుహోత్రోఽభూత్సుధనుషశ్చ్యవనోఽథ తతః కృతీ ।
వసుస్తస్యోపరిచరో బృహద్రథముఖాస్తతః ॥ 5॥

కుశామృమత్స్యప్రత్యగ్రచేదిపాద్యాశ్చ చేదిపాః ।
 బృహద్రథాత్కుశాగ్రోఽభూద్బృషభస్తస్య తత్సుతః ॥ ౬॥
 జజ్ఞే సత్యహితోఽపత్యం పుష్పవాంస్తత్సుతో జహుః ।
 అన్యస్యాం చాపి భార్యాయాం శకలే ద్వే బృహద్రథాత్ ॥ ౭॥
 తే మాత్రా బహిరుత్సృష్టే జరయా చాభిసన్నితే ।
 జీవ జీవేతి క్రీడన్త్యా జరాసన్ధోఽభవత్సుతః ॥ ౮॥
 తతశ్చ సహదేవోఽభూత్సోమాపిర్యచ్ఛుతశ్రవాః ।
 పరీక్షిదనపత్యోఽభూత్సురథో నామ జాహ్నువః ॥ ౯॥
 తతో విదూరథస్తస్మాత్సార్వభౌమస్తతోఽభవత్ ।
 జయసేనస్తత్తనయో రాధికోఽతోఽయుతో హ్యభూత్ ॥ ౧౦॥
 తతశ్చ క్రోధనస్తస్మాద్దేవాతిథిరముష్య చ ।
 ఋష్యస్తస్య దిలీపోఽభూత్ప్రతీపస్తస్య చాత్మజః ॥ ౧౧॥
 దేవాపిః శన్తనుస్తస్య బాహ్లిక ఇతి చాత్మజాః ।
 పితృరాజ్యం పరిత్యజ్య దేవాపిస్తు వనం గతః ॥ ౧౨॥
 అభవచ్ఛన్తనూ రాజా ప్రాజ్యహాభిషసంజ్ఞతః ।
 యం యం కరాభ్యాం స్పృశతి జిర్ణం యౌవనమేతి సః ॥ ౧౩॥
 శాన్తిమాప్నోతి చైవగ్ర్యాం కర్మణా తేన శన్తనుః ।
 సమా ద్వాదశ తద్రాజ్యే న వవర్ష యదా విభుః ॥ ౧౪॥
 శన్తనుర్బ్రాహ్మణైరుక్తః పరివేత్తాయమగ్రభుక్ ।
 రాజ్యం దేహ్యగ్రజాయాశు పురరాష్ట్రవివృద్ధయే ॥ ౧౫॥
 ఏవముక్తో ద్విజైర్ద్యేష్టం ఛన్దయామాస సోఽబ్రవీత్ ।
 తస్మత్ప్రప్రహితైర్విప్రైర్వేదాద్విభ్రంశితో గిరా ॥ ౧౬॥
 వేదవాదాతివాదాన్ వై తదా దేవో వవర్ష హ ।
 దేవాపిర్యోగమాస్థాయ కలాపగ్రామమాశ్రితః ॥ ౧౭॥
 సోమవంశే కలౌ నష్టే కృతాదౌ స్థాపయిష్యతి ।
 బాహ్లికాత్సోమదత్తోఽభూద్భూరిర్భూరిశ్రవాస్తతః ॥ ౧౮॥
 శలశ్చ శన్తనుోరాసిద్గంగాయాం భీష్మ ఆత్మవాన్ ।
 సర్వధర్మవిదాం శ్రేష్ఠో మహాభాగవతః కవిః ॥ ౧౯॥

వీరయూథాగ్రణీర్యేన రామోఽపి యుధి తోషితః ।
 శస్త్రనోర్ధాశకన్యాయాం జజ్ఞే చిత్రాఙ్గదః సుతః ॥ ౨౦ ॥
 విచిత్రవీర్యశాచవరజో నామ్నా చిత్రాఙ్గదో హతః ।
 యస్యాం పరాశరాత్పాఙ్గాదవతీర్ణో హరేః కలా ॥ ౨౧ ॥
 వేదగుప్తో మునిః కృష్ణో యతోఽహమిదమధ్యగామ్ ।
 హిత్వా స్వశిష్యాన్ పైలాదీన్ భగవాన్ బాదరాయణః ॥ ౨౨ ॥
 మహ్యాం పుత్రాయ శాంతాయ పరం గుహ్యమిదం జగౌ ।
 విచిత్రవీర్యోఽథోవాహ కాశిరాజసుతే బలాత్ ॥ ౨౩ ॥
 స్వయంవరాదుపాసితే అమ్బికామ్బాలికే ఉభే ।
 తయోరాసక్తహృదయో గృహీతో యక్షుణా మృతః ॥ ౨౪ ॥
 క్షేత్రేఽప్రజస్య వై భ్రాతుర్మాత్రోక్తో బాదరాయణః ।
 ధృతరాష్ట్రం చ పాణ్డుం చ విదురం చాప్యజీజనత్ ॥ ౨౫ ॥
 గాంధార్యాం ధృతరాష్ట్రస్య జజ్ఞే పుత్రశతం నృప ।
 తత్ర దుర్యోధనో జ్యేష్ఠో దుఃశలా చాపి కన్యకా ॥ ౨౬ ॥
 శాపాన్మైథునరుద్ధస్య పాణ్డోః కున్త్యాం మహారథాః ।
 జాతా ధర్మానిలేంద్రిభ్యో యుధిష్ఠిరముఖాస్త్రయః ॥ ౨౭ ॥
 నకులః సహదేవశ్చ మాద్ర్యాం నాసత్యదస్త్రయోః ।
 ద్రౌపద్యాం పఞ్చ పఞ్చభ్యః పుత్రాస్తే పితరోఽభవన్ ॥ ౨౮ ॥
 యుధిష్ఠిరాత్పుతివిన్ద్యః శ్రుతసేనో వృకోదరాత్ ।
 ఆర్జునాచ్ఛృతకీర్తిస్తు శతాసీకస్తు నాకులిః ॥ ౨౯ ॥
 సహదేవసుతో రాజన్ శ్రుతకర్మా తథాపరే ।
 యుధిష్ఠిరాత్తు పౌరవ్యాం దేవకోఽథ ఘటోత్కచః ॥ ౩౦ ॥
 భీమసేనాద్ధిమ్బాయాం కాల్యాం సర్వగతస్తతః ।
 సహదేవాత్సుహోత్రం తు విజయాసూత పార్వతీ ॥ ౩౧ ॥
 కరేణుమత్యాం నకులో నరమిత్రం తథార్జునః ।
 ఇరావన్తములుప్యాం వై సుతాయాం బభ్రువాహనమ్ ।
 మణిపూరపతేః సోఽపి తత్పుత్రః పుత్రికాసుతః ॥ ౩౨ ॥

తవ తాతః సుభద్రాయామభిమన్యురజాయత |
 సర్వాతిరథజిద్విర ఉత్తరాయాం తతో భవాన్ || 33 ||
 పరిక్షిణేషు కురుషు ద్రౌణేర్బ్రహ్మస్త్రతేజసా |
 త్వం చ కృష్ణానుభావేన సజీవో మోచితోఽన్తకాత్ || 34 ||
 తవేమే తనయాస్తాత జనమేజయపూర్వకాః |
 శ్రుతసేనో భీమసేన ఉగ్రసేనశ్చ వీర్యవాన్ || 35 ||
 జనమేజయస్త్యాం విదిత్వా తక్షకాన్నిధనం గతమ్ |
 సర్పాన్ వై సర్పయాగాగ్నౌ స హోష్యతి రుషాన్వితః || 36 ||
 కావశేయం పురోధాయ తురం తురగమేధయాట్ |
 సమంతాత్పుథివీం సర్వాం జిత్వా యక్ష్యతి చాధ్వరైః || 37 ||
 తస్య పుత్రః శతాసీకో యాజ్ఞవల్క్యాత్త్రయీం పఠన్ |
 అస్త్రజ్ఞానం క్రియాజ్ఞానం శౌనకాత్పరమేష్యతి || 38 ||
 సహస్రాసీకస్తత్పుత్రస్తతశ్చైవాశ్వమేధజః |
 అసీమకృష్ణస్తస్యాపి నేమిచక్రస్తు తత్పుత్రః || 39 ||
 గజాహ్వయే హృతే నద్యా కౌశామ్బ్యం సాధు వత్స్యతి |
 ఉక్తస్తతశ్చిత్తరథస్తస్మాత్కృతిరథః సుతః || 40 ||
 తస్మాచ్ఛు వృష్టిమాంస్తస్య సుషేణోఽథ మహీపతిః |
 సునీథస్తస్య భవితా నృచక్షుర్యత్సుఖీనలః || 41 ||
 పరిప్లవః సుతస్తస్మాన్మేధావీ సునయాత్మజః |
 నృపజ్ఞాయస్తతో దూర్వప్తిమిస్తస్మాజ్జనిష్యతి || 42 ||
 తిమేర్బ్రుహద్రథస్తస్మాచ్ఛతాసీకః సుదాసజః |
 శతాసీకాద్దుర్దమనస్తస్యాపత్యం మహీనరః || 43 ||
 దణ్ణపాణిర్నిమిస్తస్య క్షేమకో భవితా నృపః |
 బ్రహ్మక్షత్రస్య వై ప్రోక్తో వంశో దేవర్షిసత్కృతః || 44 ||
 క్షేమకం ప్రాప్య రాజానం సంస్థాం ప్రాప్స్యతి వై కలౌ |
 అథ మాగధరాజానో భవితారో వదామి తే || 45 ||
 భవితా సహదేవస్య మార్జారిర్యచ్ఛుతశ్రవాః |

తతోఽయుతాయుస్తస్యాపి నిరమిత్రోఽథ తత్సుతః ॥ ౪౬ ॥

సునక్షత్రః సునక్షత్రాద్భ్రూహత్సేనోఽథ కర్మజిత్ ।

తతః సుతజ్ఞాయాద్విప్రః శుచిస్తస్య భవిష్యతి ॥ ౪౭ ॥

క్షేమోఽథ సువ్రతస్తస్మాద్ధర్మసూత్రః శమస్తతః ।

ద్యుమత్సేనోఽథ సుమతిః సుబలో జనితా తతః ॥ ౪౮ ॥

సునీథః సత్యజిదథ విశ్వజిద్యద్రిపుజ్ఞాయః ।

బార్హద్రథాశ్చ భూపాలా భావ్యాః సాహస్రవత్సరమ్ ॥ ౪౯ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం

సంహితాయాం నవమస్కంధే ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౨ ॥

॥ ౬౦ నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ త్రయోవింశోఽధ్యాయః - ౨౩ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అనోః సభానరశ్చక్షుః పరోక్షశ్చ త్రయః సుతాః ।

సభానరాత్కాలనరః సృజ్ఞాయస్తత్సుతస్తతః ॥ ౧ ॥

జనమేజయస్తస్య పుత్రో మహాశీలో మహామనాః ।

ఉశీనరస్తితిక్షుశ్చ మహామనస ఆత్మజౌ ॥ ౨ ॥

శిబిర్వనః శమిర్దక్షశ్చత్వారోశీనరాత్మజాః ।

వృషాదర్భః సువీరశ్చ మధ్రః కైకేయ ఆత్మజాః ॥ ౩ ॥

శిబేశ్చత్వార ఏవాసంస్తితిక్షోశ్చ రుషద్రథః ।

తతో హేమోఽథ సుతపా బలిః సుతపసోఽభవత్ ॥ ౪ ॥

అఙ్గవఙ్గకలిఙ్గాద్యాః సుహృపుణ్ణాన్ధ్రసంజ్ఞితాః ।

జజ్ఞిరే దీర్ఘతమసో బలేః క్షేత్రే మహీక్షితః ॥ ౫ ॥

చక్రుః స్వనామ్నా విషయాన్ షడిమాన్ ప్రాచ్యకాంశ్చ తే ।

ఖనపానోఽఙ్గతో జజ్ఞే తస్మాద్దివిరథస్తతః ॥ ౬ ॥

సుతో ధర్మరథో యస్య జజ్ఞే చిత్రరథోఽప్రజాః ।
 రోమపాద ఇతి ఖ్యాతస్తస్మై దశరథః సఖా ॥ ౭॥
 శాంతాం స్వకన్యాం ప్రాయచ్ఛద్వప్యశ్శృంఖ ఉవాహ తామ్ ।
 దేవేఽవర్షతి యం రామా ఆనిన్యర్హరిణీసుతమ్ ॥ ౮॥
 నాట్యసంజీతవాదీత్తైర్విభ్రమాలింగనార్వణైః ।
 స తు రాజ్ఞోఽనపత్యస్య నిరూప్యేష్టిం మరుత్వతః ॥ ౯॥
 ప్రజామదాద్దశరథో యేన లేభేఽప్రజాః ప్రజాః ।
 చతురణ్ణో రోమపాదాత్పుథులూక్షస్తు తత్సుతః ॥ ౧౦॥
 బృహద్రథో బృహత్కర్మా బృహదాభానుశ్చ తత్సుతాః ।
 ఆద్యాద్బృహన్మనాస్తస్మాజ్జయద్రథ ఉదాహృతః ॥ ౧౧॥
 విజయస్తస్య సమ్భూత్యాం తతో ధృతిరజాయత ।
 తతో ధృతవ్రతస్తస్య సత్కర్మాధిరథస్తతః ॥ ౧౨॥
 యోఽసౌ గణ్గాతటే క్రీడన్ మజ్జూషాన్తర్గతం శిశుమ్ ।
 కున్త్యాపవిద్ధం కానీనమనపత్యోఽకరోతుతమ్ ॥ ౧౩॥
 వృషసేనః సుతస్తస్య కర్ణస్య జగతీపతేః ।
 ద్రుహ్యోశ్చ తనయో బభ్రుః సేతుస్తస్యాత్మజస్తతః ॥ ౧౪॥
 ఆరబ్ధస్తస్య గాన్ధారస్తస్య ధర్మస్తతో ధృతః ।
 ధృతస్య దుర్మదస్తస్మాత్ప్రచేతాః ప్రాచేతసం శతమ్ ॥ ౧౫॥
 మ్లేచ్ఛాధిపతయోఽభూవన్నుదీచీం దిశమాశ్రితాః ।
 తుర్వసోశ్చ సుతో వహ్నిర్వహ్నోర్భరోఽథ భానుమాన్ ॥ ౧౬॥
 త్రిభానుస్తత్సుతోఽస్యాపి కరణమ ఉదారధీః ।
 మరుత్వస్తత్సుతోఽపుత్రః పుత్రం పౌరవమన్వభూత్ ॥ ౧౭॥
 దుష్కన్తః స పునర్భేజే స్వం వంశం రాజ్యకాముకః ।
 యయాతేర్జ్యేష్ఠపుత్రస్య యదోర్వంశం నరర్షభ ॥ ౧౮॥
 వర్ణయామి మహాపుణ్యం సర్వపాపహరం నృణామ్ ।
 యదోర్వంశం నరః శ్రుత్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౧౯॥
 యత్రావతీర్ణో భగవాన్ పరమాత్మా నరాకృతిః ।
 యదోః సహస్రజిక్ష్కౌష్ఠా నలో రిపురితి శ్రుతాః ॥ ౨౦॥

చత్వారః సూనవస్తత్ర శతజిత్ప్రథమాత్మజః ।
 మహాహయో వేణుహయో హైహయశ్చేతి తత్సుతాః ॥ ౨౧॥
 ధర్మస్తు హైహయసుతో నేత్రః కున్దేః పితా తతః ।
 సోహజ్జీరభవత్కున్దైర్మహిష్మాన్ భద్రసేనకః ॥ ౨౨॥
 దుర్మదో భద్రసేనస్య ధనకః కృతవీర్యసూః ।
 కృతాగ్నిః కృతవర్మా చ కృతౌజా ధనకాత్మజాః ॥ ౨౩॥
 అర్జునః కృతవీర్యస్య సప్తద్వీపేశ్వరోఽభవత్ ।
 దత్తాత్రేయాధరేరంశాత్ప్రాప్తయోగమహాగుణః ॥ ౨౪॥
 న నూనం కార్తవీర్యస్య గతిం యాస్యన్తి పార్థివాః ।
 యజ్ఞదానతపోయోగశ్రుతవీర్యదయాదిభిః ॥ ౨౫॥
 పశ్చాశీతి సహస్రాణి హ్యవ్యాహతబలః సమాః ।
 అనష్టవిత్తస్మరణో బుభుజేఽక్షయ్యషడ్వసు ॥ ౨౬॥
 తస్య పుత్రసహస్రేషు పశ్చైచ్ఛవోర్వరితా మృధే ।
 జయధ్వజః శూరసేనో వృషభో మధురూర్జితః ॥ ౨౭॥
 జయధ్వజాత్తాలజ్ఞస్త్వస్య పుత్రశతం త్వభూత్ ।
 క్షత్రం యత్తాలజ్ఞాఖ్యమౌర్వతేజోపసంహృతమ్ ॥ ౨౮॥
 తేషాం జ్యేష్ఠో వీతిహోత్రో వృష్టిః పుత్రో మధోః స్మృతః ।
 తస్య పుత్రశతం త్వాసీద్వృష్టిజ్యేష్ఠం యతః కులమ్ ॥ ౨౯॥
 మాధవా వృష్ణయో రాజన్ యాదవాశ్చేతి సంజ్ఞితాః ।
 యదుపుత్రస్య చ క్రోష్ఠోః పుత్రో వృజినవాంస్తతః ॥ ౩౦॥
 శ్వాహిస్తతో రుశేకుర్వై తస్య చిత్రరథస్తతః ।
 శశబిస్థుర్మహాయోగీ మహాభోజో మహానభూత్ ॥ ౩౧॥
 చతుర్దశమహారత్నశ్చక్రవర్త్యపరాజితః ।
 తస్య పత్నీసహస్రాణాం దశానాం సుమహాయశాః ॥ ౩౨॥
 దశలక్షసహస్రాణి పుత్రాణాం తాస్వజీజనత్ ।
 తేషాం తు షట్ ప్రధానానాం పృథుశ్రవస ఆత్మజః ॥ ౩౩॥
 ధర్మో నామోశనా తస్య హయమేధశతస్య యాత్ ।

తత్సుతో రుచకస్తస్య పశ్చాన్నాత్మజాః శృణు ॥ 3౪ ॥

పురుజుద్రుక్మరుక్మేషుపుథుజ్ఞామఘసంజ్ఞితాః ।
జ్ఞామఘస్తప్రజోఽప్యన్యాం భార్యాం శైభ్యాపతిర్భయాత్ ॥ 3౫ ॥

నావిన్దచ్చత్రుభవనాదోభజ్ఞాం కన్యామహారషీత్ ।
రథస్థాం తాం నిరీక్ష్యాహ శైభ్యా పతిమర్షితా ॥ 3౬ ॥

కేయం కుహక మత్థానం రథమారోపితేతి వై ।
స్నుషా తవేత్యభిహితే స్మయస్తీ పతిమబ్రవీత్ ॥ 3౭ ॥

అహం వన్ధ్యాసపత్నీ చ స్నుషా మే యుజ్యతే కథమ్ ।
జనయిష్యసి యం రాజ్ఞి తస్యేయముపయుజ్యతే ॥ 3౮ ॥

అన్వమోదస్త తద్విశ్వేదేవాః పితర ఏవ చ ।
శైభ్యా గర్భమధాత్కాలే కుమారం సుషువే శుభమ్ ।
స విదర్భ ఇతి ప్రోక్త ఉపయేమే స్నుషాం సతీమ్ ॥ 3౯ ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
నవమస్కంధే యదువంశానువర్ణనే త్రయోవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౩ ॥

॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ॥

॥ చతుర్వింశోఽధ్యాయః - ౨౪ ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తస్యాం విదర్భోఽజనయత్పుత్రౌ నామ్నా కుశక్రథౌ ।
తృతీయం రోమపాదం చ విదర్భకులనన్దనమ్ ॥ ౧ ॥

రోమపాదసుతో బభుర్భుభ్రోః కృతిరజాయత ।
ఉశికస్తతుస్తస్మాచ్చేదిశ్చైద్యాదయో నృప ॥ ౨ ॥

క్రథస్య కున్తిః పుత్రోఽభూద్ధృష్టిస్తస్యాథ నిర్వృతిః ।
తతో దశార్హో నామ్నా భూత్తస్య వ్యోమః సుతస్తతః ॥ 3 ॥

జీమూతో వికృతిస్తస్య యస్య భీమరథః సుతః ।
తతో నవరథః పుత్రో జాతో దశరథస్తతః ॥ ౪ ॥

కరమ్భుః శకునేః పుత్రో దేవరాతస్తదాత్మజః ।
 దేవక్షత్రస్తతస్తస్య మధుః కురువశాదనుః ॥ ౫॥
 పురుహోత్రస్తస్యనోః పుత్రస్తస్యాయః సాత్వతస్తతః ।
 భజమానో భజిర్దివ్యో వృష్టిరేవావృధోఽన్ధకః ॥ ౬॥
 సాత్వతస్య సుతాః సప్త మహాభోజశ్చ మారిష ।
 భజమానస్య నిష్ట్రాచిః కిఙ్కిణో ధృష్టిరేవ చ ॥ ౭॥
 ఏకస్యామాత్మజాః పత్న్యామన్యస్యాం చ త్రయః సుతాః ।
 శతాజిచ్చ సహస్రాజిదయుతాజిదితి ప్రభో ॥ ౮॥
 బభృర్దేవావృధసుతస్తయోః శ్లోకౌ పరస్త్యమూ ।
 యథైవ శృణుమో దూరాత్పమ్పశ్యామస్తథాన్తికాత్ ॥ ౯॥
 బభ్రుః శ్రేష్ఠో మనుష్యాణాం దేవైర్దేవావృధః సమః ।
 పురుషాః పఞ్చషష్ఠిశ్చ షట్ సహస్రాణి చాప్త చ ॥ ౧౦॥
 యేఽమృతత్వమనుప్రాప్తా బభ్రోర్దేవావృధాదపి ।
 మహాభోజోఽపి ధర్మాత్మా భోజా ఆసంస్తదన్వయే ॥ ౧౧॥
 వృష్ణేః సుమిత్రః పుత్రోఽభూద్భూద్భూధాజిచ్చ పరస్తప ।
 శినిస్తస్యానమిత్రశ్చ నిమ్నోఽభూదనమిత్రతః ॥ ౧౨॥
 సత్రాజితః ప్రసేనశ్చ నిమ్నస్యాప్యాసతుః సుతౌ ।
 అనమిత్రసుతో యోఽన్యః శినిస్తస్యాథ సత్యకః ॥ ౧౩॥
 యుయుధానః సాత్యకిర్వై జయస్తస్య కుణిస్తతః ।
 యుగన్ధరోఽనమిత్రస్య వృష్ణిః పుత్రోఽపరస్తతః ॥ ౧౪॥
 శ్వఫల్కశ్చిత్తరథశ్చ గాన్ధిన్యాం చ శ్వఫల్కతః ।
 అక్రూరప్రముఖా ఆసన్ పుత్రా ద్వాదశ విశ్రుతాః ॥ ౧౫॥
 ఆసన్గః సారమేయశ్చ మృదురో మృదువిధిరిః ।
 ధర్మవృద్ధః సుకర్మా చ క్షేత్రోపేక్షోఽరిమర్దనః ॥ ౧౬॥
 శత్రుఘ్నా గన్ధమాదశ్చ ప్రతిబాహుశ్చ ద్వాదశ ।
 తేషాం స్వసా సుచీరాఖ్యా ద్వావక్రూరసుతావపి ॥ ౧౭॥
 దేవవాసుపదేవశ్చ తథా చిత్రరథాత్మజాః ।
 పృథుర్విదూరథాద్యాశ్చ బహవో వృష్ణినన్దనాః ॥ ౧౮॥

కుకురో భజమానశ్చ శుచిః కమ్బులబద్ధిషః ।
 కుకురస్య సుతో వహ్నిర్విలోమా తనయస్తతః ॥ ౧౯ ॥
 కపోతరోమా తస్యానుః సఖా యస్య చ తుమ్బురుః ।
 అన్ధకో దున్దుభిస్తస్మాదవిద్యోతః పునర్వసుః ॥ ౨౦ ॥
 తస్యాహుకశ్చాహుకీ చ కన్యా వైవాహుకాత్మజౌ ।
 దేవకశ్చోగ్రసేనశ్చ చత్వారో దేవకాత్మజాః ॥ ౨౧ ॥
 దేవవానుపదేవశ్చ సుదేవో దేవవర్ధనః ।
 తేషాం స్వసారః సప్తాసన్ ధృతదేవాదయో నృప ॥ ౨౨ ॥
 శాన్తిదేవోపదేవా చ శ్రీదేవా దేవరక్షితా ।
 సహదేవా దేవకీ చ వసుదేవ ఉవాహ తాః ॥ ౨౩ ॥
 కంసః సునామా న్యగ్రోధః కఙ్కః శఙ్కః సుహూస్తథా ।
 రాష్ట్రపాలోఽథ సృష్టిశ్చ తుష్టిమానోగ్రసేనయః ॥ ౨౪ ॥
 కంసా కంసవతీ కఙ్కా శూరభూ రాష్ట్రపాలికా ।
 ఉగ్రసేనదుహితరో వసుదేవానుజస్త్రియః ॥ ౨౫ ॥
 శూరో విదూరథాదాసీద్భజమానః సుతస్తతః ।
 శినిస్తస్మాత్స్వయం భోజో హృదీకస్తత్సుతో మతః ॥ ౨౬ ॥
 దేవబాహుః శతధనుః కృతవర్మేతి తత్సుతాః ।
 దేవమీధస్య శూరస్య మారిషా నామ పత్స్వభూత్ ॥ ౨౭ ॥
 తస్యాం స జనయామాస దశ పుత్రానకల్మషాన్ ।
 వసుదేవం దేవభాగం దేవశ్రవసమానకమ్ ॥ ౨౮ ॥
 సృష్ణాయం శ్యామకం కఙ్కం శమీకం వత్సకం వృకమ్ ।
 దేవదున్దుభయో నేదురానకా యస్య జన్మని ॥ ౨౯ ॥
 వసుదేవం హరేః స్థానం వదన్త్యానకదున్దుభిమ్ ।
 పృథా చ శ్రుతదేవా చ శ్రుతకీర్తిః శ్రుతశ్రవాః ॥ ౩౦ ॥
 రాజాధిదేవీ చైతేషాం భగిన్యః పఞ్చా కన్యకాః ।
 కువ్వేః సఖ్యుః పితా శూరో హ్యాపుత్రస్య పృథామదాత్ ॥ ౩౧ ॥
 సాఽఽప దుర్వాససో విద్యాం దేవహూతీం ప్రతోషితాత్ ।

తస్యా వీర్యపరీక్షార్థమాజహావ రవిం శుచిమ్ || 32||
 తదైవోపాగతం దేవం వీక్ష్య విస్మితమానసా |
 ప్రత్యయార్థం ప్రయుక్తా మే యాహి దేవ క్షమస్వ మే || 33||
 ఆమోఘం దర్శనం దేవి ఆదిత్యే త్వయి చాత్మజమ్ |
 యోనిర్యథా న దుష్కేత కర్తాహం తే సుమధ్యమే || 34||
 ఇతి తస్యాం స ఆధాయ గర్భం సూర్యో దివం గతః |
 సద్యః కుమారః సజ్జుజ్ఞే ద్వితీయ ఇవ భాస్కరః || 35||
 తం సాత్యజన్నదీతోయే కృచ్ఛాల్లోకస్య బిభ్యతీ |
 ప్రపితామహస్తామువాహ పాణ్డుర్యై సత్యవిక్రమః || 36||
 శ్రుతదేవాం తు కారూషో వృద్ధశర్మా సమగ్రహీత్ |
 యస్యామభూద్దన్తవక్త్రః ఋషిశప్తో దితేః సుతః || 37||
 కైకేయో ధృష్టకేతుశ్చ శ్రుతకీర్తిమవిన్దత |
 సన్తర్దనాదయన్తస్యాం పశ్చాన్ కైకయాః సుతాః || 38||
 రాజాధిదేవ్యామావన్త్యై జయసేనోఽజనిష్ఠ హ |
 దమఘోషశ్చేదిరాజః శ్రుతశ్రవసమగ్రహీత్ || 39||
 శిశుపాలః సుతస్తస్యాః కథితస్తస్య సమ్భవః |
 దేవభాగస్య కంసాయాం చిత్రకేతుబృహద్భృతౌ || 40||
 కంసవత్స్యాం దేవశ్రవసః సువీర ఇషుమాన్తథా |
 కక్కాయామానకాజ్ఞాతః సత్యజిత్పురుజిత్తథా || 41||
 సృజ్జాయో రాష్ట్రపాల్యాం చ వృషదుర్మర్షణాదికాన్ |
 హరికేశహిరణ్యాక్షౌ శూరభూమ్యాం చ శ్యామకః || 42||
 మిశ్రకేశ్యామపురసి వృకాదీన్ వత్సకస్తథా |
 తక్షపుష్కరశాలాదీన్ దుర్వార్ష్యాం వృక ఆదధే || 43||
 సుమిత్రార్జునపాలాదీన్ శమీకాత్తు సుదామినీ |
 కఙ్కశ్చ కర్ణికాయాం వై ఋతథామజయావపి || 44||
 పౌరవీ రోహిణీ భద్రా మదిరా రోచనా ఇలా |
 దేవకీప్రముఖా ఆసన్ పత్న్య ఆనకదున్దుభేః || 45||

బలం గదం సారణం చ దుర్మదం విపులం ధ్రువమ్ ।
 వసుదేవస్తు రోహిణ్యాం కృతాదీనుదపాదయత్ ॥ ౪౬॥
 సుభద్రో భద్రవాహశ్చ దుర్మదో భద్ర ఏవ చ ।
 పౌరవ్యాప్తనయా హ్యేతే భూతాద్యా ద్వాదశాభవన్ ॥ ౪౭॥
 నన్దోపనన్దకృతకశూరాద్యా మదిరాత్మజాః ।
 కౌసల్యా కేశినం త్వేకమసూత కులనన్దనమ్ ॥ ౪౮॥
 రోచనాయామతో జాతా హస్తహేమాఙ్గదాదయః ।
 ఇలాయామురువల్కాదీన్ యదుముఖ్యానజీజనత్ ॥ ౪౯॥
 విప్రుష్టో ధృతదేవాయామేక ఆనకదున్దుభేః ।
 శాన్తిదేవాత్మజా రాజన్ శ్రమప్రతిశ్రుతాదయః ॥ ౫౦॥
 రాజానః కల్పవర్షాద్యా ఉపదేవాసుతా దశ ।
 వసుహంససువంశాద్యాః శ్రీదేవాయాస్తు షట్ సుతాః ॥ ౫౧॥
 దేవరక్షితయా లభ్యా నవ చాత్ర గదాదయః ।
 వసుదేవః సుతానష్టావాదధే సహదేవయా ॥ ౫౨॥
 పురువిశ్రుతముఖ్యాంస్తు సాక్షాద్ధర్మో వసూనివ ।
 వసుదేవస్తు దేవక్యామష్ట పుత్రానజీజనత్ ॥ ౫౩॥
 కీర్తిమన్తం సుషేణం చ భద్రనేనముదారధీః ।
 ఋజుం సమ్మర్దనం భద్రం సఙ్కర్షణమహీశ్వరమ్ ॥ ౫౪॥
 అష్టమస్తు తయోరాసీత్స్వయమేవ హరిః కిల ।
 సుభద్రా చ మహాభాగా తవ రాజన్ పితామహీ ॥ ౫౫॥
 యదా యదేహ ధర్మస్య క్షయో వృద్ధిశ్చ పాపృణః ।
 తదా తు భగవానీశ ఆత్మానం సృజతే హరిః ॥ ౫౬॥
 న హ్యస్య జన్మనో హేతుః కర్మణో వా మహీపతే ।
 ఆత్మమాయాం వినేశస్య పరస్య ద్రఘురాత్మనః ॥ ౫౭॥
 యన్మాయాచేష్టితం పుంసః స్థితుశ్చత్పత్త్యప్యయాయ హి ।
 అనుగ్రహస్తన్నివృత్తైరాత్మలాభాయ చేష్యతే ॥ ౫౮॥
 అక్షోహిణీనాం పతిభిరనురైర్నిపలాఙ్ఘనైః ।

భువ ఆక్రమ్యమాణాయా అభారాయ కృతోద్యమః || ౫౯ ||

కర్మాణ్యపరిమేయాణి మనసాపి సురేశ్వరైః |

సహసజ్కర్షణశ్చక్రే భగవాన్ మధుసూదనః || ౬౦ ||

కలా జనిష్యమాణానాం దుఃఖశోకతమోనుదమ్ |

అనుగ్రహాయ భక్తానాం సుపుణ్యం వ్యతనోద్యతః || ౬౧ ||

యస్మిన్ సత్కర్ణపీయుషే యశస్తీర్థవరే సకృత్ |

శ్రోత్రాజ్జులిరుపస్పృశ్య ధునుతే కర్మవాసనామ్ || ౬౨ ||

భోజవృష్ట్యన్తకమధుశూరసేనదశార్వకైః |

శ్లాఘనీయేహితః శశ్వత్కూరుస్పృజ్జయపాణ్డుభిః || ౬౩ ||

స్నిగ్ధస్మితేక్షితోదారైర్వాక్యైర్విక్రమలీలయా |

న్మలోకం రమయామాస మూర్త్యా సర్వాజ్గరమ్యయా || ౬౪ ||

యస్యాననం మకరకుణ్డలచారుకర్ణ-

భ్రాజత్కపోలసుభగం సవిలాసహాసమ్ |

నిత్యోత్సవం న తత్పుర్ణశిఖిః పిబన్త్యో

నార్యో నరాశ్చ ముదితాః కుపితా నిమేషే || ౬౫ ||

జాతో గతః పితృగృహద్వైజమేధితార్థో

హత్వా రిపూన్ సుతశతాని కృతోరుదారః |

ఉత్పాద్య తేషు పురుషః క్రతుభిః సమీజే

ఆత్మానమాత్మనిగమం ప్రథయన్ జనేషు || ౬౬ ||

పృథ్వాః స వై గురుభరం క్షపయన్ కురూణా-

మన్తఃసముత్థకలినా యుధి భూపచమ్బుః |

దృష్ట్వా విధూయ విజయే జయముద్విఘోష్య

ప్రోచ్ఛోద్ధవాయ చ పరం సమగాత్స్వధామ || ౬౭ ||

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసక్యామష్టాదశసాహస్ర్యాం

పారమహంస్యాం సంహితాయాం నవమస్కంధే శ్రీసూర్యసోమానువంశకీర్తనే

యదువంశానుకీర్తనం నామ చతుర్వింశోధ్యాయః || ౨౪ ||

॥ इति नवमस्कन्धः समाप्तः ॥

॥ ॐ तत्सत् ॥

Proofread by PSA Easwaran

—
shrImadbhAgavataM - navamaskandhaH
pdf was typeset on October 22, 2021

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

